

ROVFUGLENE OG MENNESKET

- en beretning om Ørnereservatet

Frank Wenzel
Udgivet af Ørnereservatet

ROVFUGLENE OG MENNESKET

- en beretning om Ørnereservatet

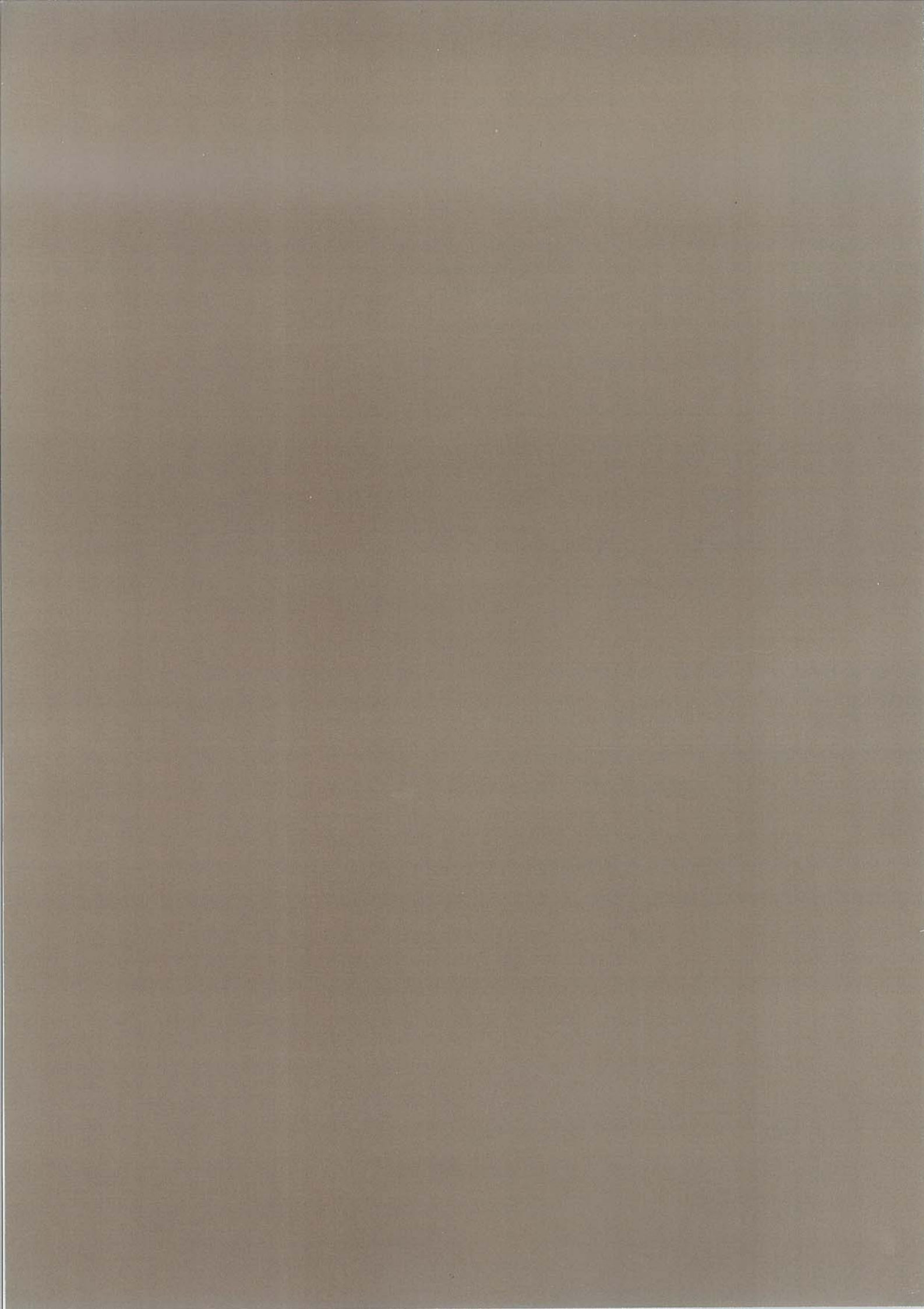
er et resultat af mange års rige fotografiske oplevelser med rovfugle samt det glædelige arbejde med et stort interesseret publikum, som igennem mange år har besøgt Ørnereservatet. Bogen er også en reaktion på mere end 25 års indædt modstand mod en mand og hans kærlighed til rovfugle. Bogen kan siges at være en efterfølger til Frank Wenzels tidligere bog "JAGTFALKEN PÅ REGERINGSPLAN" (1979).

Bogen "ROVFUGLENE OG MENNESKET" henvender sig til en bred skare af naturinteresserede mennesker, som holder af rovfugle og smukke billeder. Bogen er særligt relevant for dem, som har en interesse for Ørnereservatets historie, og har fulgt debatten omkring virksomheden og den nye jagtlov, der kommer til at berøre Ørnereservatet på en politistatsagtig måde. Ørnereservatets oplysning om falkoneri som virksomheden er symbol for, var det vigtigste emne i dansk naturforvaltning og miljødebat op til den nye jagtlov. Jagt med rovfugle får nemlig en lille klike af fanatiske miljøflippere til at se rødt. Bogen afslører mange pinlige forhold hos dem, som har været toneangivende i den ofte meget usaglige debat. Der er derfor ikke lagt fingre imellem; det har været et indtrængende ønske for mange at høre Ørnereservatets version, netop fordi stedet så tit har stået i rampelyset. Det er derfor vigtigt med en bog, der kan give det billede, der sandsynligvis kommer tættest på virkeligheden. Rovfuglenes situation og debatten omkring denne niche af faunaen er naturligvis ikke kun et dansk anliggende; derfor er bogen tilrettelagt således, at også internationale synspunkter og turistmæssige interesser er varetaget.

Bogen "ROVFUGLENE OG MENNESKET" er et vigtigt bidrag til den del af natur- og miljødebatten, som hører ind under jagtloven, specielt m.h.t. rovfuglespørgsmål. Men bogens sigte er også at holde liv i en gammel kulturværdi, som engang var kendetegnet for Danmark og stadigvæk er det i resten af verden, nemlig falkoneriet; kunsten at jage med rovfugle, som overgår alle jagtformer i sin samhörighed med naturens spilleregler.

Sæt hornet for din mund: Som en ørn over Herrens hus! - fordi de brød min pagt og overtrådte min lov.

(Hoseas' Bog kap 8, vers 1.)

ROVFUGLENE OG MENNESKET

En beretning om Ørnereservatet

ROVFUGLENE OG MENNESKET

En beretning om Ørnereservatet

Frank Wenzel

Redaktion

Jacob F. Wenzel

Tilegnet Ørnereservatets begejstrede publikum

Dedicated to the Eagle World's ardent public

Dem begeisterten Publikum der Adlerwelt gewidmet

De store ørne har i årtusinder fascineret menneskene. Der er noget suverænt og utilnærmeligt over disse store fugle, som holder til i ødemarkerne og bygger deres reder i utilgængelige klipper, fjernt fra menneskene. Med deres imponerende vingefang går de op i utrolige højder. Ørnenes gennemborende blik ser alt i detaljer, og intet undviger deres opmærksomhed. Op gennem tiderne har kunstnere og digtere beskrevet ørnene, og riger og lande har brugt dem som symbol. Fuglene har været kendetegnet for styrke og årvågenhed og har symboliseret det overjordiske, fordi de færdes, hvor mennesket ikke når.

Udgivet af Ørnereservatet

En falk, der er trænet til falkejagt, er det frieste dyr, der holdes af mennesket. Falken kan udfolde sig i fuldstændig frihed i skøn harmoni med sin vilde natur. Den kan foretage flyvelege og kommer frivilligt tilbage til falkonéren.

Frank Wenzel

Falkejagt er en meget sober jagtform - et skuespil, hvor ikke jagtudbyttet, men jagten og samspillet mellem falkoner og fugl er det helt afgørende.

Ritzaus Bureau 1987

Professor P.O. Olesen. Formand for Vildtforvaltningsrådet

ROVFUGLENE OG MENNESKET

Sats og Tryk: Hjørring Bogtrykkeri 98 92 03 02

Er sat med Times

Indvendig: 135 g Biber højglans

Omslag: 350 g Invercote med kasherung

© Ørnereservatet

Citation: Kun med tydelig kildehenvisning

Fotos: Frank Wenzel

Forsidefoto: Kongeørn (*Aquila chrysaetos*) ser ud over Ørnereservatet

ISBN: 87-981925-3-1

INDHOLD

FORORD	5
EN BERETNING OM ØRNERESERVATETS HISTORIE	12
Indledning	12
De første rovfugle	17
Forhistorie: Arresø Naturcenter	18
Fremtrædende DOF-folk og Frank Wenzel	19
Den "Falske redegørelse"	22
En biblioteksudstilling saboteres	25
Injuriesagen	26
En kongelig gave	27
Ørnereservatet begynder og får senere zoo-status	29
Dansk Ornitologisk Forening kræver aktindsigt	32
DOF støtter "bæredygtig skandale"	42
Fyns Forums jagtudstilling 1992	44
Fogedretten indsættes	45
Efterspillet	48
I Folketinget	48
"Stasi-agtig" kontrol	50
Afslutning	53
Efterskrift	54
STEFAN BLØNDALS BREV TIL LONE DYBKJÆR	57
ARTIKLER MED RELATION TIL ØRNERESERVATET	61
Udvalgte artikler	64
FAKTA OM FALKONERSPORTEN	104
Rovfuglene og mennesket	108
FACTS ABOUT FALCONERY	115
The birds of prey and man	118
FAKTEN ÜBER DIE FALKNEREI	123
Greifvögel und Mensch	126
INTERNATIONALE REAKTIONER	136
Udenlandske breve til den danske regering	139
BØGER OG FILM AF FRANK WENZEL	160

FORORD

ROVFUGLENE OG MENNESKET – Denne titel har jeg valgt, især for at mindes vekselerer C.J. Tillisch, som i Danmark tog initiativ som privat person til at få gennemført den mest betydningsfulde fredning af rovfugle. Tillisch var ikke blot en stor ven og beundrer af rovfugle, men han gik også varmt ind for falkonersporten, hvor han især blev kendt for sin bog: "Falkejagten og dens historie", København 1949.

Tillisch vidste, at fredningsbestemmelserne kun ville få den rette betydning og effekt i befolkningen, hvis der blev givet oplysning om de nye bestemmelser, og at der først og fremmest blev skabt forståelse for rovfuglenes situation som en uundværlig og naturlig del af faunaen. Man må klart erindre, at på den tid ansås rovfuglene for skadedyr, som der blev gjort alt for at udrydde, ja det fremgik ligefrem i jagtforeningernes målsætning, at disse fugle skulle bekæmpes med alle midler. For at rette på disse fatale misforståelser måtte der altså gives oplysning. Det ville nærmest være formålsløst, hvis der ikke sideløbende med fredningen skabtes forståelse og en positiv holdning for rovfuglene. Det gjorde Tillisch i sin lille folder: "ROVFUGLENE OG MENNESKET", som blev uddelt til samtlige politistationer i Danmark i 1954, og som fulgte med jagttegnet.

Min interesse for rovfuglene går tilbage til mine drengeår, hvor jeg især lærte duehøgen, tårnfalken og musvågen at kende på nærmeste hold. Jeg var så heldig at bo lige i nærheden af skovrider Vagn Holstein, som var en stor kapacitet indenfor rovfugleforskning og især ynglebiologien. Min personlige kontakt med Holstein havde stor betydning for mit fremtidige engagement som ornitolog og naturfotograf. Også ringmærkningen, som Holstein lærte mig medvirkede til, at jeg fik et bredt kendskab til rovfuglenes ynglelokaliteter og deres levevis. Jeg fik også stor hjælp fra Zoologisk Museum i København, hvor professor Hans Johansen og konservator Erik Petersen aktivt støttede mig med råd og dåd, og det betød meget. Bl.a. blev jeg bemyndiget til at ringmærke rovfugleunger i samtlige statsskove.

Der blev givet uvurderlig støtte fra Skovdirektoratet, som opfordrede de stedlige skovridere og myndigheder til at støtte mig mest muligt i mit arbejde med rovfuglene.

Af flere andre betydningsfulde personer fra Zoologisk Museum kan næv-

Havørn (Haliaeetus albicilla) Havørnehannen "Nøkke" fra 1968. Far til de fleste ørneunger, som er klækket på Ørnerevateret.

White-tailed Sea Eagle. The male white-tailed sea eagle "Nøkke" from 1968. Farther to the most of the young eagles hatched at Eagle World.

Seeadler. Das Seeadlermännchen "Nøkke" von 1968. Vater für de meisten, in der Adlerwelt geschlüpften Adlerjungen.

nes prof. Spärck og afdelingsleder dr. phil. Finn Salomonsen, som sørgede for, at jeg fik støtte til opgaver med bl.a. en fotografisk kortlægning af fuglearter på reservaterne.

Disse kontakter samt ledende kredse i Dansk Ornitologisk Forening, som jeg havde forbindelse med, gav mig gode forudsætninger for at forstå, hvad der rørte sig i tiden omkring de første fredninger og den nye situation omkring rovfuglene. Til min overraskelse viste der sig en udpræget ligegyldighed om dette spørgsmål. Først da jeg i flere artikler i dagspressen og med udsendelser i TV gjorde opmærksom på rovfuglenes situation og talte for deres beskyttelse, blev der hurtigt skabt interesse i ornitologiske kredse.

Det gjaldt også beskyttelsen af havørnen og vandrefalken på Grønland, som jeg tog initiativ til at oplyse om. Man må huske på, at selvom en indviet kreds kunne gøre opmærksom på situationen i fagtidsskrifter rettet til en særlig elite af fugleinteresserede, så ville det ikke have nogen betydning, hvis oplysningen ikke nåede ud til en bredere kreds i befolkningen. I forbindelse med min fotografiske uddannelse på Det Berlingske Hus havde jeg mulighed for at få nære forbindelser til pressen, som gav mig en enestående chance til at formidle naturoplysning, så det nåede ud til alle.

Forhistorien, som her er nævnt i korte træk, har en forbindelse til Ørnerevaterets start, det gjaldt både mine kontakter til Zoologisk Museum, Dansk Ornitologisk Forening og selvfølgelig mit engagement som natur- og fuglefotograf. Det sidste gav mig de bedste forudsætninger for at lære

rovfuglene at kende, da jeg med mit arbejde i naturen kom dem på tæt hold.

Således havde jeg meget tidligt i min ungdom, endnu medens jeg var igang med en fotografisk uddannelse, fået flere opgaver, som lagde grunden til mit fremtidige virke som professionel naturfotograf. Jeg blev i en treårig periode ansat som hovedfotograf af forlaget Munksgaard, som under redaktør Niels Blædels redaktion stod for udgivelsen af det store 7 binds værk: NORDENS FUGLE I FARVER. Sideløbende med denne opgave blev jeg tilknyttet Statens Filmcentral, hvor jeg kom til at stå for produktionen af en lang række undervisningsfilm, heraf omhandlede adskillige film rovfugleemner, men jeg fik også færdiggjort flere film om Grønlands natur.

De hidtil anvendte informationskilder havde foruden mine film dækket et bredt generelt spektrum bl.a. radio, TV-programmer samt populære videnskabelige magasiner og ikke mindst et utal af artikler i dagspressen, hvor jeg igennem årene havde bragt oplysning om rovfuglene. Det kunne betegnes som en institutionel del af min beskæftigelse.

Dette oplysningsarbejde havde med tiden udviklet et økonomisk og bæredygtigt grundlag for min virksomhed - at det så samtidig var i bedste samhörighed med min interesse for at skabe forståelse for beskyttelse af rovfuglene, var naturligvis ikke en uvæsentlig ekstra gevinst for mig.

Starten på Ørnereservatet forløb stille og konstruktivt, men udviklede sig snart med eksplosionsagtig fart i flere retninger. Interessen for oplysningen om rovfuglene fik nogle dimensioner, man ikke havde forestillet sig. Det at kunne fastholde et så stort publikum, i mange tilfælde over 1000 på et enkelt program, var mere end nogen anden naturorganisation kunne drømme om at samle. På Ørnereservatet kom naturinteresserede i en uendelig strøm, og besøgstallet har til dato rundet 500.000 - langt de fleste indenfor de sidste 5 år.

Interessen var så stor, at Ørnereservatet over for de etablerede interesseorganisationer, som havde med naturen at gøre, uvilkårligt måtte blive en tikkende bombe. En monopolisering og et ensrettet natursyn som naturfredningsforeningerne og Dansk Ornitologisk Forening igennem årene havde lanceret i tæt samråd med organer i Miljøministeriet, så Ørnereservatets opblomstring som et uhyre, som man på alle måder måtte stoppe. At Ørnereservatets argumentation og formål direkte sigtede på at give naturen og de sky rovfugle fred ved at opfordre publikum til forsigtighed og tilbageholdenhed med forstyrrelser og nedtrampning i de for rovfuglene sårbare træk- og ynglelokaliteter skulle jo umiddelbart virke indlysende, men kunne vanskeligt efterleves, især ikke af de lidenskabelige ornitologer.

Da der ikke kunne findes saglig argumentation mod Ørnereservatet, måtte der tages andre metoder i anvendelse. Her er der til gengæld lagt en opfindsomhed for dagen, som overskrider alle normer i anstændighed.

Man kan egentlig kalde det et dansk Watergate, hvor ingredienserne bl.a. bestod i ulovlig fjernelse af fortroligt materiale fra Miljøministeriet til brug for smædekampagner mod Ørnereservatet, udarbejdelse af falske redegørelser til brug for ændringer i Washington-konventionen, misinformation og manipulation med Videnskabsrådet og meget andet, der er gjort rede for i den følgende historiske beretning om Ørnereservatets historie.

Beretningen er udarbejdet af vores søn, Jacob. F. Wenzel, som har fulgt Ørnereservatet i det daglige praktiske arbejde med publikumsbetjening, vejledning af medarbejdere og kursister samt administrationen.

Beretningen må betegnes som et udpluk af begivenheder igennem 25 år. Det siger sig selv, at der er tale om et omfattende registreringsarbejde og research, hvor udvælgelse og sammenhæng i de enkelte sager har været gennemgået meget nøje. Det har været en krævende indsats, hvis endelige resultat næppe var nået, hvis ikke streng disciplin og faglig grundighed bestandig måtte holdes for øje. Det har været en stor fordel for Jacob, at han med baggrund i sin bibliotekaruddannelse har kunnet danne sig et overblik over situationen. Endelig må det lægges til grund, at enhver bibliotekars fornemmeste opgave må være at forsvare ytringsfriheden. Det gælder også her i den historiske beretning om Ørnereservatet.

Der er brugt hårde ord, men jeg mener, at det er berettiget, og jeg er sikker på, at når man har læst beretningen, vil dette være bekræftet. Jeg mener, det er helt afgørende, at sagen om Ørnereservatets historie må blive fuldt belyst. I betragtning af den offentlighed der er skabt omkring Ørnereservatet og de mange besøgendes interesse og spørgsmål om den debat, der har været ført, er det absolut nødvendigt, at virksomheden tilkendegiver sine synspunkter, også om de vanskelige arbejdsforhold virksomheden må leve med, specielt i relation til Skov- og Naturstyrelsen.

Det kan ikke være meningen, at et Miljøministerium som en "stat i staten" er eksponent for logeagtige tiltag, hvor man efter eget forgodtbefindende opfinder regler, som der ikke findes lovmæssigt grundlag for, og som der i årevis har været ulovligt administreret efter. Det gælder specielt Washington konventionens gode hensigter om truede dyrearters bevaring, som har været genstand for uhyrligt magtmisbrug fra embedsmændenes side i Skov- og Naturstyrelsen. Det er også en pikant sag, når en minister falder på halen for enkelte fanatiske ornitologers kampagne og krav om kontrol, og ligefrem skamroses de politistatsagtige metoder, der i den nye jagtlov er indført overfor falkonerer, som ellers skulle være helt fremmed for et demokratisk retssamfund.

Det havde næppe været muligt at stå for det pres, som Ørnereservatet har været underlagt, hvis det ikke var fordi, vi fra brede dele af befolkningen havde fået stor opbakning til at drive virksomheden. Ligeledes vil jeg rette en varm tak til de mange skribenter og journalister, som i dagspressen har støttet Ørnereservatet. (Et mindre udpluk af artiklerne er gengivet i denne publikation). Det har givet os stor glæde og inspiration til at

fortsætte arbejdet. Det har også været af stor betydning, at Ørnereservates medarbejderstab har ydet en uvurderlig indsats, og har engageret sig fuldt ud dels med falkonerarbejdet og dels med publikumsbetjeningen.

En særlig tak, skal rettes til min datter Edith og hendes mand, Finn Hansen, som begge har ydet en stor indsats med denne bog. Jeg vil også gerne takke resten af familien for den tålmodighed, de har udvist de sidste måneder inden færdiggørelsen af denne bog.

Frank Wenzel, oktober 1993

Segl fra Kong Knud II (Hellig Knud) 21. maj 1086 - viser falkejagten betydning i Danmarkshistorien

Havørn (Haliaeetus albicilla)

Havørneungen "Margrethe" fra 1990 - 3 år gammel sidder stolt på sit bytte

White-tailed Sea Eagle

The young white-tailed eagle "Margrethe" from 1990 - 3 years old - sitting proudly on her prey

Seeadler

Das junge Seeadlerweibchen "Margrethe" von 1990 sitzt Stolz auf ihrer Beute

Havørn (Haliaeetus albicilla)
"Margrethe" er ved at blive "Nøkkes" tronfølger.

White-tailed Sea Eagle
"Margrethe", daughter of "Nøkke", taking over the role of her father's successor

Seeadler
"Margrethe", eine Tochter von "Nøkke", entwickelt sich zu einer Thronfolgerin ihres Vaters

EN BERETNING OM ØRNERESERVATETS HISTORIE

Af informationsmedarbejder på Ørnereservatet

Jacob F. Wenzel

En beretning om Ørnereservatet og årtiers felttog rettet mod virksomheden af Dansk Ornitologisk Forening (DOF) og Skov- og Naturstyrelsen. Om habilitetsproblemer i Miljøministeriet. Om en injuriersag. Om Washington Konventionen, fredning og falske redegørelser. Om sabotage af udstillinger og knægtelse af ytringsfriheden. Falske politianmeldelser og "stasi-agtig" kontrol. Om jagtlovsrevisio- nen, falkoneri og rovfuglehold.

INDLEDNING

Hensigten med denne beretning er at give alle interesserede svar på nogle af de spørgsmål, der har omgivet Ørnereservatet, og som ofte bliver stillet af publikum i forbindelse med stedets forevisninger. Jeg har i mange år sammen med resten af familien arbejdet for at gøre Ørnereservatet til det, stedet er idag. Som familiemedlem har jeg igennem årene fået et dybt indblik i alle sider af virksomheden og vil her prøve at ridse nogle væsentlige træk og begivenheder op og gøre rede for nogle af de tilknyttede problemstillinger. Jeg vil i den forbindelse benytte lejligheden til at takke familien for den hjælp, jeg har fået med beretningen. Jeg vil også gerne gøre opmærksom på, at jeg ikke selv er aktiv falkoner og som sådan har en distance til den side af sagen. Jeg vil dog gerne udtrykke min store beundring for denne flotte og bæredygtige jagtform, som kræver mennesker af en særlig støbning, med deres unikke forståelse og indlevelse i naturens love og samspil.

Det er også meningen, at efterfølgende beretning, eller analyse om man vil, skal ses i sammenhæng med den til tider "farverige" og markante debat omkring jagtloven og naturbeskyttelse. I beretningen henvises også

Irene og Frank Wenzel med kongeørn. (Foto: Jacob F. Wenzel.)

til de personer, som mest aktivt har været med til at give Ørnereservatet den rolle, stedet har i dag. Selvom man måske nok kan sige, at der bliver gået "hårdt i kødet" på enkelte personer, er det dog helt klart, at det er Ørnereservatets entusiastiske og store publikum, som har spillet den vigtigste rolle og gjort arbejdet med virksomheden til en glæde og udfordring.

Ved publikationens afsluttende fase er der stadigvæk punkter, man kunne gøre genstand for interesse. Nogle retslige spørgsmål er ligeledes uafklarede, så behandlingen af disse må vente til en senere publikation. Selvom Ørnereservatets historie objektivt er som den er, kan man sige, at de mere aktuelle forhold omkring Ørnereservatet vil kunne ses i et nyt lys med den information og udvikling, der sker i enhver sammenhæng. Miljøministeriet og Ørnereservatet tog således skridt til, at der skulle drøftes nogle vigtige og principielle sager og problemer mellem Skov- og Naturstyrelsen og Ørnereservatet i slutningen af august 1993 (d. 25. august), altså umiddelbart før trykningen af denne publikation. Da Ørnereservatet på nogle vigtige punkter administreres af Skov- og Naturstyrelsen, er styrelsens meninger og forvaltning naturligvis ikke uden betydning for virksomheden.

Man kan derfor se på efterfølgende som en "appetitvækker" eller optakt til en senere beretning om Ørnereservatets historie, som allerede nu er under overvejelse. Her vil mange af virksomhedens andre sider også blive belyst. Læsningen af denne **historiske** beretning bliver forhåbentlig ikke mindre væsentlig og interessant af den grund.

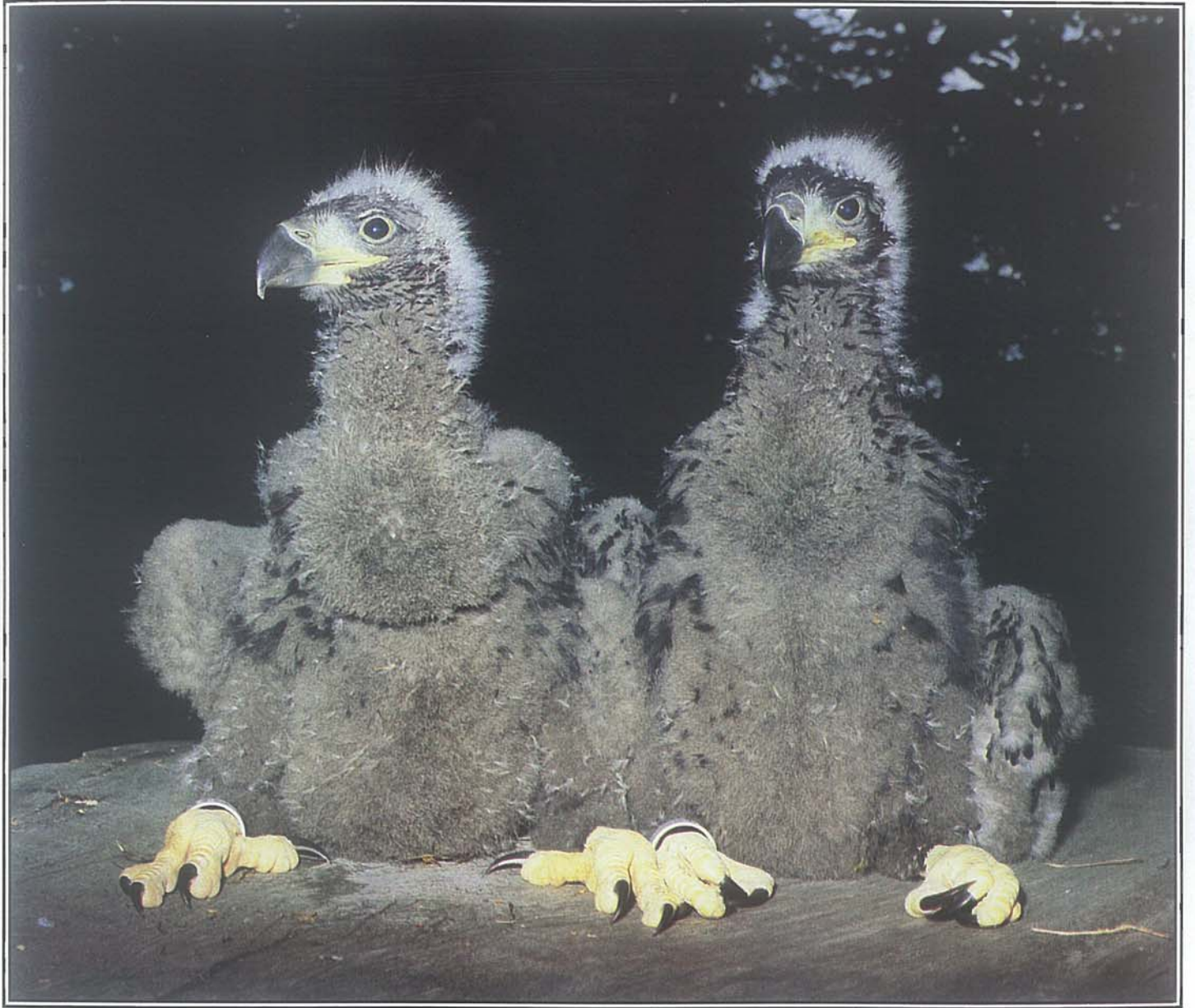
For at forstå den til tider hidsige debat, som specielt i de senere år har

Havørn (Haliaeetus albicilla)
"Nøkkes" imponerende vingefang

White-tailed Sea Eagle

Seeadler
"Nøkkes" imponierende Flügelspannweite

Havørneungerne "Ylva" og "Øjvind" - et af de flotte ørnekulde på Ørnereservatet - ungerne er ca. 6 uger gamle

The young white-tailed eagles "Ylva" og "Øjvind" - one of the best brood of eagles at Eagle World - they are approx. 6 weekes old

Die Seeadlerjungen "Ylva" und "Øjvind" - zwei der vielen, in der Adlerwelt geschlüpften Jungen - hier 6 Wochen alt

været ført i medierne, med Ørnereservatet på den ene side og **Dansk Ornitologisk Forening/Skov- og Naturstyrelsen (Økologisk Kontor)** på den anden side, må man søge rødderne i en nærmest klassisk interesse- og misundelseskonflikt, hvor den unge Frank Wenzel for henved 30 år siden forlod de etablerede videnskabelige autoriteter for at gå sine egne veje og lære tingene selv. Det blev til en kamp mellem en privatfinansieret virksomhed og en offentligt støttet forening, hvor personlige udfald mod udbryderen og undergravende virksomhed blev mere en regel end en undtagelse.

Pressen har fra starten været en aktiv formidler af uoverenstemmelserne og har i de senere år været med til at sætte en egentlig dagsorden. Der er nemlig intet mere i vor tid end naturen og miljøet og vores forskellige brug og forståelse af den, som kan fremkalde de bitreste følelser, usaglige udtalelser og godt forsidestof. Det er desværre karakteristisk for de senere års udvikling med en monopolisering af naturopfattelsen, hvor de centrale myndigheder (Skov- og Naturstyrelsen) i København har tiltaget sig ret til at definere, hvad der er rigtigt og forkert i naturspørgsmål. Foreninger og staten har, ofte med iklædt videnskabelig autoritet, fået patent på alt, hvad der har med naturen og miljøet at gøre. Naturpolitik og miljøadministration er blevet til en hellig ko, og det danske Miljøministerium skal øjensynligt udvikle sig til et dominerende superministerium med "orakel-agtige" udtalelser, som det på forhånd vil være "betænkeligt" at kritisere. Heldigvis trodser fagfolk, pressen og private alligevel etiketten og afslører mange kritisable forhold.

Ørnereservatet har som privat initiativ og publikumsattraktion åbenbart været en trussel mod de etablerede institutioners formidling og popularisering af rovfuglespørgsmål, og virksomheden ser da også kritisk på dele af den danske miljøadministration, herunder Skov- og Naturstyrelsens forvaltning af Washington konventionen. Det er også et problem, at **Økologisk Kontor, Skov- og Naturstyrelsen** samt det rådgivende organ, det såkaldte **Videnskabsråd**, og **Dansk Ornitologisk Forening** er en utidig sammenblanding af personer fra en interesseorganisation og en myndighed.

Man kan således spørge, om ideologi, administration og udfærdigelse af landets love er adskilt forsvarligt. Sammenblandingen af en interesseorganisation, som vil ødelægge Ørnereservatet, med en myndighed er selvsagt en støbeform for intriger og undergravende aktivitet og helt uacceptabelt for en virksomhed som Ørnereservatet, der naturligvis må forvente og forlange at få en uvildig sagsbehandling. Der må derfor være helt "vandtætte skodder" mellem **Dansk Ornitologisk Forening** og **Skov- og Naturstyrelsens** sagsbehandling af **Ørnereservatet**.

Ørnereservatet er blevet et symbol på den praktiske og populære naturformidling, men ornitologien, og i særdeleshed rovfuglene, hører til et særligt emotionelt facinationsområde, hvor en seriøs debat fra starten er strandet pga. følelseladede sammenstød. Det idealistiske samarbejde, man kunne have forestillet sig imellem rovfuglevidenskaben og falkone-

riet, er gået tabt til skade for naturen, senest med den nye jagtlov, hvor nogle få falkoners interesse er blevet aflivet pga. sammenrotning og pression fra miljø- og jagtorganisationer. Fejltagelserne i forbindelse med falkejagtsforbuddet fra 1967 fortsætter med uformindsket styrke i det nuværende Miljøministerium, hvor embedsmænd misinformerer politikerne, og hvor politikerne undlader at se sagens rette sammenhæng og proportioner. I et moderne samfund skal man jo netop prioritere miljørigtige jagtformer som eksempelvis falkejagt/buejagt etc. og ikke mistænkeliggøre disse til fordel for jagtformer, som ikke er ligeså nemme at forsvare.

Jagtfalkeunger på Ørnerservatet anno 1993. Disse uskyldige falkeunger, skal med den nye jagtlov have injiceret modbydelige mikrochips!

DE FØRSTE ROVFUGLE

De første rovfugle fik Frank Wenzel som 12 årig. Her var der tale om et kuld tårnfalke dununger, som blev givet til ham af en skovarbejder ved Jægerspris. Det var en spændende opgave at forsøge at få disse unger til at overleve og for en dreng en stor udfordring at skaffe føde til dem. Disse tårnfalke blev flyvedygtige og gav Frank Wenzel lyst til at fortsætte med at lære andre rovfugle bedre at kende. Senere hen i 50'erne var det muligt at anskaffe flere rovfugle hos dyrehandler Krag i Kastrup. Også når Frank Wenzel var på rejse med konservator Erik Petersen, som arbejdede for Zoologisk Museum, fik han mulighed for at beholde nogle

rovfugle, som ellers skulle være aflivet og brugt til skindsamlingerne på Zoologisk Museum.

Frank Wenzels oprindelige bestand af kongeørne og havørne har sin baggrund fra Norge, Finland og Jugoslavien fra perioden 1958–69. Ørnene var på den tid fredløse og kunne udryddes. Frank Wenzels første vandrefalke kom fra Grønland i 1964–65. Disse falke fløj dog senere væk. Senere er der blevet anskaffet rovfugle hos opdrættere fortrinsvis i Europa. Meget tidligt begyndte rovfuglene også at yngle, således har Frank Wenzel haft opdræt fra duehøge, dværgfalke, vandrefalke, jagtfalke, kongeørne og havørne.

Frank Wenzel på "Arresø Naturcenter" med to unge havørne.

FORHISTORIE: ARRESØ NATURCENTER

- en torn i øjet på DOF-ledere

Ørnereservatet startede faktisk som et lille, men spændende forsøg for næsten 25 år siden i Nordsjælland, hvor Irene og Frank Wenzel holdt foredrag om rovfuglene for skoler og foreninger på deres gård, som dengang blev kaldt "Arresø Naturcenter". Dette tiltag, som supplerede eksisterende museer og zoologiske haver mht. popularisering af falkoner- og

rovfuglespørgsmål, hvor publikum fik mulighed for at se trænedede rovfugle, der fløj frit omkring, blev mødt med stor velvilje og anerkendelse fra bla. **Undervisningsministeriet** ved fagkonsulent Knud Barfod, som i et brev, den 10. november 1969 til Skoledirektionen i Frederiksborg Amt, anbefalede, at man støttede centret.

Men både daværende formand for DOF, nu afdøde Finn Salomonsen, og efterfølgeren, Lorenz Ferdinand, ærgrede sig over, at foreningens enemærker var truet, og at et samarbejde mellem undervisningssektoren og Frank Wenzel var på trapperne. Derfor blev mistænkeliggørende og obstruerende rundskrivelser allerede d. 15 december 1969 udsendt til: **Naturfredningsrådet, Dansk Jagtforening, Jagtrådet, Danmarks Naturfredningsforening, Ministeriet for kulturelle anliggender og Undervisningsministeriet** af Finn Salomonsen på foreningens vegne. I skrivelserne blev der lagt vægt på, at det var meget uheldigt, at offentlige institutioner skulle indlede et samarbejde med et privat center, for som det udtryktes: "Det kunne skade de sjældne rovfugle". (Et motto som forøvrigt gentagne gange er brugt om Ørnereservatet.) Formanden for DOF besmykkede sig i brevet med eget arbejde og påstod, at ingen rovfugle kunne yngle i fangenskab; en påstand der blev kæmpet nidkært for, og som vandt indpas hos myndighederne. Påstanden faldt imidlertid til jorden, da Frank Wenzel fremlagde en entydig dokumentation, der beviste det modsatte; billeder som bl.a. har været udstillet i Ørnereservatets fotogalleri. Det har været en svær pille at sluge for nogle ornitologere, der stadigvæk forsøger at drage beviserne i tvivl.

Først næsten 10 år efter, i 1978/79, blev Frank Wenzel ved en tilfældighed i forbindelse med opklaringsarbejdet vedrørende en injuriersag opmærksom på disse rundskrivelser, hvis hensigt det var at få stoppet samarbejdet med "**Arresø Naturcenter**". Samme år, altså i 1969, meget tilfældigt og måske belejligt kan man sige, blev nogle vandrefalkeunger på **Møns Klint** påstået stjålet af falkonerer, og DOF fik sammen med **Zoologisk Museum** iværksat et razzialignende besøg på "**Arresø Naturcenter**", som allerede dengang havde en del rovfugle. Her var der naturligvis ikke nogle mistænkelige falkeunger. En omfattende efterforskning fra politiet viste, at der ikke var belæg for at rejse sigtelse mod Frank Wenzel eller andre falkonerer. Det kunne ligeså godt være ornitologer selv, der var årsagen til at vandrefalkene forsvandt, hvilket Frank Wenzel da også senere fik vished om. Imidlertid blev "**Arresø Naturcenter**" lagt i mølposen – ikke mindst på grund af DOFs "mulvarpearbejde".

FREMTRÆDENDE DOF-FOLK OG FRANK WENZEL

I perioden 1971–88 fik DOF ny formand: Lorenz Ferdinand, som Frank Wenzel kendte godt bla. som en nær bekendt af nogle af Nordeuropas mest kompetente ornitologer og største ægsamlere (ægrøvere), hos hvem afgørende svar skulle findes i forbindelse med de forsvundne vandrefalke fra Møns Klint. Det viste sig, at de lidenskabelige ornitologiske ægsamle-

re i årevis, i konkurrence med hinanden, havde plyndret vandrefalkereden på Møns Klint, ofte flere gange samme sæson, da falke og rovfugle almindeligvis lægger omkuld, hvis det første går tabt. Al den megen forstyrrende ornitologiske aktivitet omkring Møns Klint bidrog således til at gøre Danmarks natur fattigere. For at få fjernet tvivlen omkring ledende folk i **DOF** og **Zoologisk Museum** var det altså hensigtsmæssigt at lede mistanken over på Frank Wenzel vedrørende de forsvundne vandrefalke.

For forståelsens skyld vil det være rimeligt at knytte nogle kommentarer til **DOFs tidligere formand Lorenz Ferdinand**. Denne var en meget lidenskabelig ornitolog, som i starten beundrede Frank Wenzels arbejde, men da Frank Wenzel ikke længere ville vise Lorenz Ferdinand nogle bestemte rovfuglereder af frygt for, at Ferdinands bekendte skulle stjæle æggene, blev det ornitologiske brødrskab lagt i ruiner. Frank Wenzel blev således i hans tidlige ungdom under en skovtur med Lorenz Ferdinand og en flok andre ornitologer vidne til Ferdinands uhyggelige temperament, da Frank Wenzel ikke ville delagtiggøre dem i alle sine redeobservationer. Lorenz Ferdinand blev derfor meget bitter på den unge "redenkender". Frank Wenzel gjorde allerede fra midten af 60'erne Lorenz Ferdinand opmærksom på, at dennes bekendte i stor stil plyndrede bla. vandrefalkereder. Lorenz Ferdinand smed flere gang Frank Wenzel ud af sit hjem, når disse ømtålelige emner kom for dagen.

I årene fremover blev Frank Wenzel en stadig stærkere kilde til irritation og ophidselse. Lorenz Ferdinand, bruger således ofte stereotype og aggressive udtryk om Frank Wenzels virksomhed. Dette ses bla. i hans seneste udgivelse støttet af Aage V. Jensens Fond: "Natur, Fugle og Fuglefolk". (Rhodos, København 1993.)

Udover en meget omfangsrig hobby med burfugle havde Lorenz Ferdinand paradoksalt nok en stor lidenskab for skindlagte rovfugle. Man kan faktisk med nogen grund hævde, at Lorenz Ferdinand var med til at stimulere interessen for burfugle; burfugle som DOF idag med den nye jagtlov har været med til at gøre ulovlige at holde. **Lorenz Ferdinand forsvarede i 1979 en doktordisputats: "Fuglene i Landskabet"**. På trods af Lorenz Ferdinands eget erkendte problem med at formulere sig skriftligt, blev disputatsforsvaret vurderet fair, som Lorenz Ferdinand selv udtrykker det i "Natur, Fugle og Fuglefolk". Men det er jo forståeligt, da **opponenterne var de nære bekendte dr. Phil Jon Fjeldsås, hovedbestyrelsesmedlem i DOF, og dr. phil Bent Muus, Zoologisk Museum**. Man kan derfor med nogen grund stille spørgsmål ved, om retningslinierne for en uvildig opponering har været overholdt i forbindelse med disputatsforsvaret. Det kan iøvrigt bemærkes, at Jon Fjeldsås som modstander af Ørnereservatet har en for DOF meget belejlig rolle i det såkaldte "Videnskabsråd", hvis indstillinger Skov- og Naturstyrelsen bla. benytter i sagsbehandlingen vedrørende Ørnereservatet.

I bogen "Natur, Fugle og Fuglefolk", prøver Lorenz Ferdinand at lette samvittigheden i kapitlet: "Ornitologisk kriminalitet", hvor han bl.a. gør op med ornitologers mani for ægsamleri. Imidlertid savner man den fulde

tilståelse, og proportions- forvrængningerne får en helt grotesk dimension, når han sidestiller nogle få falkonerers **påståede** redeplyndringer, med ornitologers **beviste** systematiske ægrøverier. Her drejer det sig om **titusindvis af æg**, hvilket der i flere tilfælde er fældet dom over. Skulle nogle enkelte falkonerer verden over have "høstet" lidt af naturen i form af nogle æg eller rovfugleunger, har det overhovedet ikke haft nogle beviselig betydning for bestanden. Rovfuglene er måske endda senere fløjet tilbage til naturen. Iøvrigt er falkonerer bedst kendt for at hjælpe naturen ved udsætninger af eget opdræt; et forhold Lorenz Ferdinand helt forbigår. Forfatteren forbigår flere andre ting bl.a i kapitlet: "Rovfuglebeskyttelse". Meget korrekt skriver Lorenz Ferdinand, at det var vekselerer og medlem af DOF, C.J. Tillisch, som havde æren for rovfuglefredningen, som mærkværdigvis kun halvhjertet blev støttet af DOF. Lorenz Ferdinand nævner imidlertid ikke, at **Tillisch var en varm fortaler for falkejagt, hvilket fremgår af hans enestående bog: "Falkejagten og dens historie" (København 1949)**. Dette væsentlige forhold er naturligvis ikke særligt formålstjenligt at berøre for Lorenz Ferdinand, da han jo er en nærmest manisk modstander af falkejagt.

Lorenz Ferdinand. Tidligere formand for DOF. (1971-88) Lorenz Ferdinands og Frank Wenzels gamle venskab brast da talen faldt på ægsamlere. LF Havde flere bekendte i ægsamlerekredse. Lorenz Ferdinand er en manisk modstander af falkonersporten. (Foto: Erik Gleie) POLFOTO.

Imidlertid fortsatte naturkriminaliteten i adskillige år med DOF lederes kendskab, et forhold Frank Wenzel gjorde opmærksom på ved et møde i Skjern d. 3. marts 1977, som han var indbudt til af den nuværende formand for DOF; Christian Hjorth. Selvom Frank Wenzel havde bekræftet at ville deltage i "DOF seancen", hvor det var meningen, at han skulle fortælle om rovfugleopdræt og filmvirksomhed, kom det tilsyneladende alligevel som en stor overraskelse for DOF arrangørerne, at Frank Wenzel ville møde op. Mødet, som først forlød til at være opgivet, måtte altså i stor hast arrangeres, og ornitologer fra DOFs inderkreds, heraf nogle af de mest ekstreme, bla. Kjeld Hansen, hovedbestyrelsesmedlem og redak-

tør af DOF tidsskrifterne: "Fugleværn" og "Fugle" samt medlem af den fanatiske aktivistgruppe "Puknax" (Latin = Brushane), sammenkaldes. Frank Wenzel kom i sit foredrag ind på nogle pinlige historier vedr. nogle af Kjeld Hansen yderst tvivlsomme aktiviteter, herunder Kjeld Hansens vildledning og manipulation af myndighederne. Afsløringerne udviklede mødet til en særdeles ophidset begivenhed, som efterfølgende intensive-rede Kjeld Hansens og andre fanatiske ornitologers "grønne galde" og fupnumre mod Frank Wenzel og Ørnereservatet.

Ambassadør Bent Søndergaard med Udenrigsministeriets bestilte jagtfalk. August 1977. Denne jagtfalk blev genstand for megen bureaukratisk mistro hos visse embedsmænd i Miljøministeriet. Denne jagtfalk, som den saudi arabiske konge fik, blev ikke accepteret som opdrættet hos Frank Wenzel, men få år efter ændrede Skov- og Naturstyrelsen opfattelse og samme falks søskende blev anerkendt som opdrættet.

DEN "FALSKE" REDEGØRELSE

Kampagnen mod Frank Wenzel blev noget mere opsigtsvækkende og intens, da Udenrigsministeriet nogle måneder senere i 1977 anmodede Frank Wenzel om bistand i forbindelse med en handelsaftale med De Forenede Arabiske Emirater. Danmark kunne have givet en smuk symbolsk gave i form af jagtfulke formidlet af Frank Wenzel. Dette rejste imidlertid et ramaskrig i ornitologkredse, som ikke var spurgt til råds. Således truedes daværende grønlandsminister Jørgen Peder Hansen, som også var inde i sagen, i DOF bladet "Fugleværn" 8, 1978 af afdelingsleder i Zoologisk Museum, Finn Salomonsen, som skrev, at han nok skulle sørge for at hænge ministeren ud på forsiden af Ekstra Bladet og BT, hvis aftalen skulle blive til noget. Ministerierne blev kuert af DOFs pression, og aftalen med Frank Wenzel og jagtfulkene løb ud i sandet.

Den tidligere formand i DOF og afdelingsleder i Zoologisk Museum, dr.

Besigtigelse hos Frank Wenzel d. 10. maj 1978 af betænkelige repræsentanter fra Fredningsstyrelsen, Zoologisk Museum og Naturfredningsrådet i forbindelse med rovfugleopdræt, specielt med henblik på jagtfulke. Fra venstre: Mag. scient. Poul Hald Mortensen, mag. scient Jan Dyck, dr. phil Finn Salomonsen og stud. scient Birgith Sloth. Jan Dyck havde allerede d. 19. december 1975, som DOF bestyrelsesmedlem og som lektor ved Københavns universitet (Institut for sammenlignende anatomi), rettet henvendelse til professor Tom J. Cade, Laboratory of Ornithology, Cornell University, USA, for på nedrig og uvidenskabelig måde at lokke negative udtalelser ud af professoren om Frank Wenzel til brug for DOFs og Fredningsstyrelsens undergravende arbejde. Frank Wenzel havde nemlig kontakt til William G. Mattox, der skulle forestå et projekt under Cornell university vedr. vandrefalkene på Grønlands vestkyst. I den forbindelse bad Mattox om Frank Wenzels hjælp.

phil. Finn Salomonsen, blev senere i 1978 et nyttigt og velvilligt redskab for Skov- og Naturstyrelsen (dengang Fredningsstyrelsen) specielt efter al den megen DOF-skabte furor om jagtfulke og oliesheiker, om Danmarks energiforsyning og Frank Wenzels rolle i denne sammenhæng som evt. leverandør af jagtfulke. Finn Salomonsen var Fredningsstyrelsens ornitolog og grønlands sagkyndige, som d. 17. april 1978 svarede på Fredningsstyrelsens henvendelse af 31. marts 1978 vedrørende en eventuel statusændring på jagtfulken. Imidlertid passede Finn Salomonsens standpunkt vedr. jagtfulken som "relativ almindelig" ikke i første omgang med Fredningsstyrelsens politik. Styrelsen satte nemlig, i forbindelse med en international fredningskonference under Washington konventionen i Costa Rica, en masse aktivitet igang for at få ændret status på jagtfulken. Det var kontorchef i Fredningsstyrelsen, cand. jur. Veit Koester, som skulle deltage og repræsentere Danmark og havde ansvaret for, at alt skulle gå redeligt til. Det gjorde det desværre langt fra.

Fredningsstyrelsen aftalte således underhånden med videnskabsmanden Finn Salomonsen, at denne mod betaling skulle udarbejde en **ny redogørelse** til brug ved konferencen i Costa Rica, hvori han skulle "revidere" sine synspunkter vedr. jagtfulken (*Falco rusticolus*) og anbefale, at jagtfulken flyttes til gruppen "de særdeles truede". Dette afsløres i et brev til Fredningsstyrelsen af 8. juni 1978, som Ørnereservatet har fået aktindsigt i. I brevet anføres det bla., at det er det "bedste" at "flytte" jagtfulken, "selvom den ikke ligefrem er truet". Altså en klar manipulation med Washington konventionen.

Det passede nemlig godt, ikke alene i Finn Salomonsens kram, men også

i Fredningsstyrelsens, at et evt. fremtidigt samarbejde mellem Udenrigsministeriet og Frank Wenzel skulle gå i vasken. Den "Falske redegørelse" er et slående og skræmmende eksempel på, hvordan videnskabsfolk og embedsmænd misbruger Washington konventionen og fører medlemslandene bag lyset. Den 15. juli 1980 skrev den anerkendte journalist, Silvanus, i Jyllands-Posten artiklen: "**Videnskabsrådet trodser Washington konventionens ånd**". Artiklen belyser nogle af de omtalte problemer og er gengivet senere i denne publikation.

Washington konventionen er en fin hensigtserklæring om beskyttelse og bevaring af **truede** dyr og planter. Men jagtfalken var og er slet ikke truet! Tværtimod var bestanden i fremgang, hvilket bla. fremgår af opslagsbogen "Rovfuglene i Europa: Nordafrika og Mellemøsten" af Benny Gensbøl, (GADs forlag 1984. s. 223-227). Argumentet i den "Falske redegørelse" for at ændre status på jagtfalken, var, at den skulle være "yderst sårbar overfor miljøgifte", og at den skulle være "overordentligt eftertragtet af samlere og falkonerer". For det første er jagtfalken ikke belastet af miljøgifte, da den lever i afsides liggende egne. For det andet har der aldrig været ført bevis for, at falkonerer har været skyld i jagtfalkens påståede tilbagegang. Falkonerer har, som tidligere nævnt, tværtimod været med til at bevare den levende bestand af falke, og talrige steder yngler jagtfalken hos falkonerer.

Ved konferencen i Costa Rica deltog 39 medlemslande, heraf stemte 15 lande pga. den "Falske redegørelse" for en ændring af jagtfalkens status, 2 stemte imod, hvorfor forslaget blev vedtaget. Man må forøvrigt undre sig over den lave stemmeafgivning. I et brev af 17. april 1980 skrev kontorchef Veit Koester meget overlegent til Frank Wenzel, at Fredningsstyrelsen ikke ville indgå i nogen polemik om jagtfalkens status, med henvisning til, at en lang række **ansvarlige** landes naturfredningsadministrationer gennemførte vedtagelsen i Costa Rica. Vel har landene sikkert været ansvarlige, men deres beslutningsgrundlag var den "Falske redegørelse", som Veit Koester bidrog med og som var blevet konstrueret i et fordækt spil med en ornitologisk "videnskabsmand", der nok i denne sag var mere påvirket af et personligt nag til Frank Wenzel end egentlig videnskabelighed.

Udover at manipulationen erhvervsmæssigt skulle skade Frank Wenzel, som jo havde opdræt med jagtfalke og derfor ville blive berørt af en statusændring på jagtfalken, hed det sig også, at man ville hindre, at der blev udøvet pression på lande, som havde jagtfalke. Det fremgår bla. af et dokument fra Fredningsstyrelsens rådgivende organ; Videnskabsrådet dateret d. 23. august 1978 og underskrevet af museumsdirektør Anders Holm Joensen. Denne påstand om pression fra andre lande er overordentligt opdigtet og skulle kun være med til at dramatisere og legitimere ændringen af jagtfalkens status. Påstanden om pression fra andre lande blev da også senere pure afvist af Udenrigsministeriet i et brev til Frank Wenzel af 11. juli 1980.

Som afrunding til afsnittet om den "Falske redegørelse" skal det tilføjes,

at det selvfølgelig er helt på sin plads, at man (verdenssamfundet) på uselvvisk vis freder en bestemt plante eller dyreart, hvis denne måtte befinde sig i en faregruppe. For at bevare offentlighedens interesse i fredningsspørgsmål er det derfor **vigtigt, at det er en uanгриbelig saglighed, som ligger til grund, når man freder.** Ved anvendelsen af **betænkelige rapporter og falske redegørelser i fredningssammenhæng**, risikerer man at gøre naturen en bjørnetjeneste, da befolkningen kan miste respekten for natur- og miljøforvalternes videnskabelige objektivitet. Og så er det jo heller ikke meningen med miljøforvaltning, at embedsmænd skal bidrage til deres egen uundværlighed i administrationen ved at skabe unødigt bureaukrati, og da slet ikke at vildlede andre lande.

EN BIBLIOTEKSUDSTILLING SABOTERES.

I 1978–79 havde Frank Wenzel en vandrestilling med titlen **“NORDENS ROVFUGLE”**, der var bestilt af Danmarks Biblioteksforening. Denne udstilling var også en torn i øjet på DOF-ledelsen. For at få stoppet udstillingen måtte nye raffinementer anvendes. Således blev bibliotekar Bente Høegh en velvillig håndlanger for afdelingsleder Finn Salomonsen og omdelte dennes dugfriske artikel: **“Jagtfalken og oliesheiker”**, endnu inden den skulle trykkes i årsskriftet “Fugleværn” (daværende redaktør Kjeld Hansen). Artiklen er karakteristisk ved sine nedladende angreb på araberne og bygger desuden på formodede og opdigtede falke-tyverier i Grønland, hvor Frank Wenzel, dog uden navns nævnelse, blev beskyldt for at flyve rundt i geologernes helikopter “på helt løgnagtig måde, ved at opgive falske referencer” og plyndre reder. Frank Wenzels navn blev dog senere føjet til håndskrevet af Salomonsens nære fagfælle ornitologen Frank Wille, der arbejdede med et grønlandsk havørneprojekt og som var ved at profilere sig som en ny stjerne i DOF. Havørneprojektet blev forøvrigt senere støttet af et kendt amerikansk medicinalfirma “Upjohn”, hvis danske afdeling så det formålstjenligt at give rundhåndet støtte til Frank Wille/DOF, for til gengæld at kunne udnytte ornitologens billede af en havørn i en temmelig usmagelig sammenhæng i reklamefremstødet “Frisk som en havørn” for et sovemiddel. Medicinen er indkøperet som en slags “Himmelsk stjernedrys” rundt om havørnen!

Om det var et personligt nag til Frank Wenzel eller den generelle jødiske/arabiske antagonisme, der vejede tungest, kan man kun gisne om, men Finn Salomonsens artikel “Jagtfalken og oliesheiker”, hvori Frank Wenzel har en central rolle, blev omdelt af bibliotekar Bente Høegh med Frank Wenzels navn tilføjet til en række bibliotekarer i forbindelse med et samarbejdsudvalgsmøde for Københavns biblioteker d. 17. januar 1978, med den hensigt at få flest mulige biblioteker til at stoppe udstillingen “Nordens Rovfugle” med argumentet: “Frank Wenzels arbejdsmetoder”. Desuden henvistes der til en person (Birgith Sloth) i Fredningsstyrelsen (nu Skov- og Naturstyrelsen), som kunne give yderligere (ufordelagtige) oplysninger om Frank Wenzel. Det lykkedes at få nogle enkelte

biblioteker til at afbestille udstillingen. I disse biblioteker fik Bente Høeghs ornitologvenner, bla. Frank Wille, derimod en udstilling. Frank Wenzel blev i forbindelse med artiklen og afbestillingerne af udstillingen ikke levnet nogen chance for at ytre sig om sagen.

Godt 10 år senere, i 1989–90, prøvede ornitologer at stoppe en anden af Frank Wenzels udstillinger, denne gang en udstilling i Handelsbanken, (nu Den Danske Bank). Efter nogen tøven og samråd med Frank Wenzel besluttede Handelsbankens koordinations- og udstillingsleder, Ole Dyring Carlsen, sig dog til alligevel at fortsætte udstillingen “Ørnereservatet” på trods af pression fra ornitologer. For at dysse temperamentet ned hos de aggressive ornitologer måtte han imidlertid love dem, at de kunne få en senere udstillingsmulighed!

Udover at snigløbet i 1978 på udstillingen “Nordens Rovfugle” ikke var særligt “gentlemanagtigt” i sin karakter, må man også konstatere, at hele sabotageforsøget ikke kunne legitimeres med facts, men hvilede på et helt opdigtet grundlag. Man må tillige stille spørgsmål ved, om bibliotekarer havde lovhjemmel til denne form for censur og aftalebrud. Det kom iøvrigt senere frem, at bibliotekar Bente Høegh havde følt sig misbrugt af Kjeld Hansen, da denne havde givet hende et læserbrev, til brug ved bedømmelsen af afbestillingen af Frank Wenzels udstilling, under foregivelse af, at læserbrevet allerede havde været trykt i avisen Aktuelt. Den daværende chefredaktør på Aktuelt havde imidlertid afvist læserbrevet som usagligt. Udstillingen “Nordens Rovfugle” blev senere sikret på mere varig vis på Irene og Frank Wenzels bopæl ved Skiveren med en håndsrækning fra det Saudi arabiske Kongehus.

INJURIESAGEN

I sommeren 1978 anlagde Frank Wenzel injuriersag mod **trekløveret: Dr. phil. Finn Salomonsen, Zoologisk Museum, bibliotekar Bente Høegh, Herlev Bibliotek, og Kjeld Hansen, hovedbestyrelsesmedlem i DOF** samt redaktør af DOF-tidsskrifterne “Fugleværn” og “Fugle”. Baggrunden var, at ovennævnte tre personer i fællesskab havde udøvet grov bagvaskelse for at skade Frank Wenzel både erhvervmæssigt og videnskabeligt. Søgsmålet ved Østre Landsret blev anlagt på Frank Wenzels vegne af advokat K.L. Nemet, København. Under forberedelsen udtrådte advokat Nemet imidlertid af sagen, og denne blev efterfølgende videreført af advokat Jørgen Jacobsen.

I 1979 udkom Frank Wenzels bog “**Jagtfalken på Regeringsplan**”, som skildrer yderst ømtålelige detaljer i forbindelse med Udenrigsministeriets henvendelse til Frank Wenzel om en gave til bla. De Forenede Arabiske Emirater. Bogen beretter desuden om den ornitologiske bagvaskelseskampagne, der skulle hindre et ministerielt samarbejde med Frank Wenzel. Bogen blev en skandale for flere af de implicerede parter i Frank Wenzels injuriersag, men bogen nåede desværre aldrig at få den store

udbredelse, da den blev beslaglagt af "Kongens foged" i forbindelse med en konkurssag, der opstod som følge af de store sagsomkostninger. Det kom senere Frank Wenzel for øre, at afdelingsleder Finn Salomonsen umiddelbart efter udgivelsen af bogen havde fået et voldsomt ildebefindende.

Allerede tidligt i sagen forhørte modparten sig om muligheden for et forlig og ønskede tillige at give en undskyldning bl.a. p.g.a. et "kronvidnes" udsagn. Frank Wenzel afslog at indgå i nogle forligsordninger, da han ikke mente dette ville være æresoprejsning nok. Afvisningen blev senere fortrudt, da der kunne være opnået betydelige indrømmelser fra modparten. Frank Wenzel erkendte også, at det var en noget drastisk "mundfuld" at sagsøge tre personer. Det ville nemlig have været nok at sagsøge een af dem, da denne så utvivlsomt ville have revet de andre med i faldet. Men bagklogskaben har jo så mange finesser.

Samarbejdet med advokat Jørgen Jacobsen forløb ikke på tilfredsstillende vis efter Frank Wenzels afslag om forlig, og sagsomkostningerne antog herefter en uhyrlig størrelse. Jørgen Jacobsen valgte derfor som følge af sagsøgers manglende betalingsevne at udtræde af sagen. (Det kan iøvrigt som et kuriosum bemærkes, at den kontorchef i Skov- og Naturstyrelsen, Veit Koester, som er ansvarlig for sagsbehandlingen vedr. Ørnereservatet, har været tilknyttet Jørgen Jacobsens advokatvirksomhed). Som en anden pudsighed var det den nu kendte højesteretsdommer Mogens Hornslet (Tamilsagen), som angiveligt skulle have været dommer i sagen. Mogens Hornslet er forøvrigt også en inkarneret fuglekigget.

P.g.a. de store sagsomkostninger så Frank Wenzel sig ikke i stand til i løbet af 4 uger at engagere en ny advokat, hvilket blev ham pålagt af Østre Landsret. I efteråret 1981 afviste landsretten at lade Frank Wenzel føre sagen selv og pålagde ham tillige at betale sagsomkostninger til de sagsøgte på trods af deres klare bagvaskelse. Frank Wenzel anmodede senere om at lade sagen genoptage, men modpartens advokat anmodede, d. 16. november 1981, Østre Landsret om at begæringen afslås med henvisning til retsplejelovens § 367. Landsretten afviste da også at lade sagen genoptage. Modparten var økonomisk understøttet af henholdsvis Dansk Ornitologisk Forening og Bibliotekarforbundet. Injuriesagen fik et kolossalt omfang, fordi **sagsøgte inddrog bunker af irrelevant "bevismateriale"**, og det var kun muligt for Frank Wenzel at få tilfredshed i en retssag, hvis han havde haft de samme økonomiske midler stillet til rådighed, som sagsøgte havde. Frank Wenzel var altså blevet retsløs i injuriesagen.

EN KONGELIG GAVE

Selvom Udenrigsministeriet havde opgivet samarbejdet og aftalen med Frank Wenzel om levering af Jagtfalke til de Forenede Arabiske Emirater, viste der sig senere en stor chance for et selvstændigt initiativ, da den

Edith og Frank Wenzels audiens hos den falkonerinteresserede Majestæt Khaled Ben Abdulaziz af Saudi arabien i Gèneve september 1979. Edith Wenzel holder jagtfalken "Polar Star", som var en gave til kongen i forbindelse med Saudi arabien nationaldag d. 24. september. (Foto: Saudi arabisk hoffotograf.)

Kongelige Saudi arabiske Ambassade i København henvendte sig til Frank Wenzel vedrørende et samarbejde om jagtfalke. I forbindelse med Saudiarabiens Nationaldag den 24. september 1979 fik Frank Wenzel og hans datter Edith Wenzel den glædelige mulighed for under en audiens at overrække Hans Majestæt Khaled Ben Abdulaziz en jagtfalk i Genève.

Kongen var en ivrig falkoner og meget glad for den danske gave. Kongen viste selv sin meget generøse karakter ved at gengælde gaven med et beløb til opførelse af et falkeinstitut/rovfuglecenter i Danmark hos Frank Wenzel.

I pressen og i Skov- og Naturstyrelsen var det en stor gåde, hvordan falken var kommet til Schweiz. Kontorchef Veit Koester (Skov- og Naturstyrelsen) politianmeldte i den anledning Frank Wenzel. Politianmeldelsen afvistes dog. I medierne var der efterfølgende meget omtale af sagen, men informationerne sivede ikke særligt hurtigt bla. pga. hensynet til andre nationer. Tilsyneladende var pressen også irriteret over ikke at kunne få belyst alle sider af sagen. Kontorchef Veit Koesters upassende politianmeldelse var først blevet frarådet af daværende miljøminister Erik

Kontorchef i Skov- og Naturstyrelsens Økologisk Kontor, Veit Koester. Kontorchefen politianmeldte Frank Wenzel for at have skænket en jagtfalk til Saudi arabien tidligere konge. Veit Koester var også med til at sabotere Ømereservatets deltagelse i jagtstillingen i Fyns Forum, maj 1992. En betænkelig rolle for en embedsmand, som arbejder i et demokrati, hvor et af de vigtigste principper er ytringsfriheden. (Foto: POLFOTO, Kim Agersten.)

Holst. Det fremgår bl.a. af Jyllands-Posten artikel d. 25. juni 1980: **“Jagtfalk kan spolere Nielsons olie kontrakt”**. Senere fik Veit Koester pga. pressens nysgerrighed og skriverier dog alligevel gennemtruffet en politianmeldelse, hvilket bl.a. fremgår af en anden artikel i Jyllands-Posten d. 10. juli 1980: **“Politiet ind i sagen om en eksporteret jagtfalk”**. Politianmeldelsen blev senere forklaret og til dels undskyldt i et brev til Ørnereservatet af 19. december 1983, hvor Fredningsstyrelsen daværende direktør; Viggo Nielsen, tog det fulde ansvar for kontorchef Veit Koesters såkaldte “disposition”.

Hvorom alting er, kan man dog konstatere, at al den megen “hurlumhej” omkring gaven til den saudiarabiske konge kunne være undgået, hvis det ikke havde været pga. den ændrede status på jagtfalken foranlediget af den før omtalte **“Falske redegørelse”**. Gaven til den saudiarabiske konge var som “gave” ikke omfattet af Washington konventionen.

ØRNERESERVATET BEGYNDER

- og får senere "Zoo-status"

Udstillingen “Nordens Rovfugle” fik som sagt, med hjælp fra den saudiarabiske konge, faste rammer på bopælen ved Skiveren, og der kom mange henvendelser, dels om at se udstillingen, dels for at se ørnene og falke-
ne, hvilket i 1980 blev startskuddet til en nordjysk turistattraktion.

I de første år var Ørnereservatet mere et forsøg, hvor familien Wenzel

Den russiske pianistinde Nina Kavtaradze gav koncert til Ørnereservatets 10 års jubilæum. Ved siden af står gemalen og kunstmaleren Stefan Bløndal med falk og bagved står en slovakisk falkoner med en kongeørn.

Irene og Frank Wenzel sammen med deres to sønner Jacob og Peter tildeles årets pris 1992 af Hirtshals Kommune v. borgmester Knud Størup til venstre og viceborgmester Ole Albæk til højre. (Foto: Karin Sørensen.)

skulle lære det videbegærlige publikum at kende. En egentligt veldefineret og tilrettelagt turist- og naturattraktion var der i starten ikke tale om. Tingene udviklede sig nærmest fra dag til dag. I 1982, 1986 og 1990 overrakte "Axel Lind Kulturfonden" Irene og Frank Wenzel priser for et **"ornitologisk pioner arbejde"** og som **"Riddere af Ørneriget"**. Besøgstallene steg hurtigt fra år til år, og der kunne i 1990 fejres tiårsjubileum til tonerne fra den verdensberømte pianistinde Nina Kavtaradze, hvis musik lød ud over de indbudte til receptionen i den nye tilbygning. Ved receptionen blev også en ny udstilling indviet, samtidig med at Ørnereservatet kunne glæde sig over flere ansatte og falkonerelever. Ørnereservatet havde således udviklet et bæredygtigt idegrundlag, hvor publikum kunne se ellers sky og sjældne rovfugle udfolde sig frit og harmonisk og samtidig lære om deres adfærd og levevis, uden at forstyrre dem i naturen.

I 1992 nåede besøgstallet et foreløbigt højdepunkt med ca. 75.000 gæster, og Ørnereservatet tildeltes "Årets pris" af Hirtshals Kommune. Prisen går til en person eller virksomhed, som på en væsentlig måde har bidraget til en visionær og fremadrettet udvikling for lokalsamfundet i det forløbne år. Borgmester Knud Størup talte i forbindelse med prisen om Ørnereservatet som en stor naturattraktion og et vigtigt privat initiativ til gavn for hele Nordjylland.

I 1992 fik Ørnereservatet desuden tilsagn om "zoo-status" og Justitsministeriets bekræftelse på tilladelsen til, at virksomheden fortsat kunne give opvisninger med falke og ørne. Ørnereservatets "zoo-status" blev anbefalet af Det Veterinære Sundhedsråd som ubetænkeligt. Det Veterinære Sundhedsråd er rådgiver for Justitsministeriet i dyreværnsspørgsmål. Den 8. januar 1993 giver Justitsministeriet Ørnereservatet alle de fornødne dispensationer.

Også med hensyn til Ørnereservatets "zoo-status" har Skov- og Naturstyrelsen imidlertid prøvet at kaste grus i maskineriet, bla. med et

En af de store forevisninger på Ørnereservatet. (Foto: Frank Wenzel.)

brev af 8. september 1992 til Justitsministeriets 4. kontor, hvor styrelsen igennem Justitsministeriet prøver at ændre på Det Veterinære Sundhedsråds indstilling om Ørnereservatet. Det får imidlertid den modsatte effekt, da Det Veterinære Sundhedsråd i et brev af 6. november 1992 omtaler forholdene i Ørnereservatet som upåklagelige og samtidig anfører, at Skov- og Naturstyrelsens forsøg på at forhindre Ørnereservatet i at passe vilde tilskadekomende fugle sandsynligvis vil medføre "at rovfugle, der ellers ville kunne være reddet, vil gå til grunde, muligvis under forhold, der må anses for betænkelige i dyreværns mæssig henseende". Med andre ord anses Skov- og Naturstyrelsens holdninger og administration som skadelig for de vilde rovfugle. En paradoks situation, når man ved, at Styrelsen bla. er sat til at administrere Washington konventionen om truede dyrearter! Skov- og Naturstyrelsens hensigt med at "kaste grus i maskineriet" var formentlig, at få Ørnereservatet til at fremstå som et tvivlsomt og halvløvligt foretagende.

I løbet af Ørnereservatets 14 årige historie er det blevet til mere end 2000 forevisninger, hvor der har været omkring 500.000 besøgende fortrinsvis fra Skandinavien og Nordeuropa. Ørnereservatet er også blevet et populært udflugtsmål for skoler; specielt om foråret og efteråret strømmer det ind med skolebørn i alle aldre også fra andre nordiske lande. På årsplan kommer mere end 100 skoleklasser og besøger ørnene. Ørnereservatet kan derfor også betragtes som et vigtigt pædagogisk og undervisningsmæssigt tilbud, som har sat de oprindelige tanker fra Arresø Naturcenter i perspektiv. Ørnereservatet får hvert år en lang række ansøgninger, om arbejde og praktikpladser. I flere tilfælde har virksomheden haft den glæde at svare positivt på ansøgningerne.

Irene og Frank Wenzel døbte stedet "Ørnereservatet" i 1980, og senere tilføjedes virksomheden som undertitel "Ørnens Verden". Arealerne til-

knyttet Ørnereservatet var oprindelig marginal landbrugsjord, som blev braklagt. Selvom jorden ikke er offentlig fredet, har det nu mere end tiårige initiativ med braklægning og etablering af en sø og flere vandhuller genskabt en righoldig flora og fauna på stedet. Således har vildtbestanden, på trods af Ørnereservatets mange flyvetræninger med sine rovfugle, aldrig været større. Selvom Ørnereservatets areal kun er af beskeden størrelse, har der i flere år været observeret vilde trækkende ørne, som har slået sig ned på "reservatet" i mange dage. I forbindelse med Ørnereservatets forevisninger ser publikum tit vilde rovfugle blande sig med de under forevisningen benyttede.

Mange besøgende på Ørnereservatet stiller tit spørgsmålet, hvorfor det ikke er muligt at samarbejde med Dansk Ornitologisk Forening. Foreningen har jo på mange måder en fornem baggrund og et godt formål, og har bl.a. gjort et stykke arbejde med fredning osv. Desværre er foreningen i de sidste 20–25 år blevet ledet og manipuleret af personer, som skruppelløst har brugt foreningen til private korstog, herunder en intensiv kampagne imod Irene og Frank Wenzels virksomhed. Dette har åbenbart kunne ladet sig gøre, da de fleste medlemmer sandsynligvis er unge oprigtige fugleinteresserede, der imidlertid ikke har gennemskuet deres ledes private og fanatiske felttog. For hvis det udelukkende havde drejet sig om kærlighed til fugle, havde der nok ikke været nogen "bataljer" mellem Ørnereservatet og DOF. Udviklingen i DOF og andre såkaldte "grønne organisationer" er gået i den retning, at man skal markedsføre sig som en "kamporganisation" med særligt vigtige mærkesager. En af DOFs mærkesager er at få Ørnereservatet stoppet. Kan DOF samtidigt i medier og medlemsblad få det til at se ud som om, der virkelig bliver "gjort noget", vil dette angiveligt medføre en ekstragevinst i form af øget medlemstilgang, selvom "markedsføringen" er nok så useriøs. En snedig, men selvfølgelig særdeles umoralsk fremgangsmåde.

DANSK ORNITOLOGISK FORENING KRÆVER AKTINDSIGT OM ALLE FORHOLD

vedr. Ørnereservatet

Det har som netop omtalt fra starten været DOFs hensigt at få lukket Ørnereservatet; DOFs bestyrelse har længe syslet med planer om at få "stækket vingerne" på dette sted, der jo dels er en farlig konkurrent, som formidler information på rovfugleområdet, dels som populært udflugtsmål. Det irriterer også, at der i forbindelse med forevisningerne bliver gjort opmærksom på, at naturen og de vilde fugle skal have fred. Et argument DOF måske kan være enig i, men ikke efterleve, da foreningens formålsparagraf opfordrer sine medlemmer til at deltage i fugle-ekskursioner. Her er en voldsom naturnedtrampning desværre ofte følgen, og de såkaldte "hitjægeres" hensynsløse optræden skræmmer fuglene unødigt meget.

At Ørnereservatet har et kommercielt aspekt med entré og salgsindtægter

forekommer også DOF lederne ganske skrækkeligt. De er nemlig selv vant til at blive støttet af Staten, Friluftsrådet, herunder tipsmidlerne, samt diverse fonde med millionbeløb. Spørgsmålet er, hvor mange kampanjer DOF egentlig kunne føre eksempelvis mod Ørnereservatet, hvis disse "kilder" blev tørlagt. Regnskabsmæssigt ville det også være interessant at konstatere, præcis hvor mange penge DOF bruger til at bekæmpe Ørnereservatet. Statsstøtten, tipsmidlerne og fondsstøtten til DOF er uden tvivl ikke øremærkede til dette formål.

Ornitologer nedtramper et fuglereservat ved Skagen d. 16 maj 1992! (Foto: Rolf Christensen. "Fugle" 3/92.)

Problemet for DOFs ledere er naturligvis, at de kan se, at Ørnereservatet fungerer godt med et stort interesseret publikum. Det har imidlertid været en udbredt DOF opfattelse, at en stor del af Ørnereservatets fugle ulovligt er hentet i naturen, og at de har det elendigt. DOFs nuværende redaktør for medlemsbladet "Fugle", Willy Johansen, prøvede i 1992 at "stikke en finger i jorden" med henblik på et besøg på Ørnereservatet, hvor der så skulle laves en reportage til "Fugle". P.g.a. alt for mange usandheder i medlemsbladet, opgav Ørnereservatet imidlertid at være vært for DOF-udsendingene. DOF har tilgængæld hyret en journalist og forsøger ihærdigt igennem Skov- og Naturstyrelsen at få aktindsigt i alle forhold vedr. virksomheden. Styrelsen er herved kommet i et vanskeligt dilemma, da der hersker tvivl om, hvad der må gives aktindsigt i. Hvis DOF havde haft nogle mere seriøse og samarbejdsvillige ledere, ville det slet ikke have været nødvendigt for dem at belaste det offentlige magtapparat så meget i forbindelse med aktindsigt. Så kunne de jo bare være kommet direkte til Ørnereservatet og ved selvsyn se, hvor mange fugle der var, og hvor godt de befandt sig.

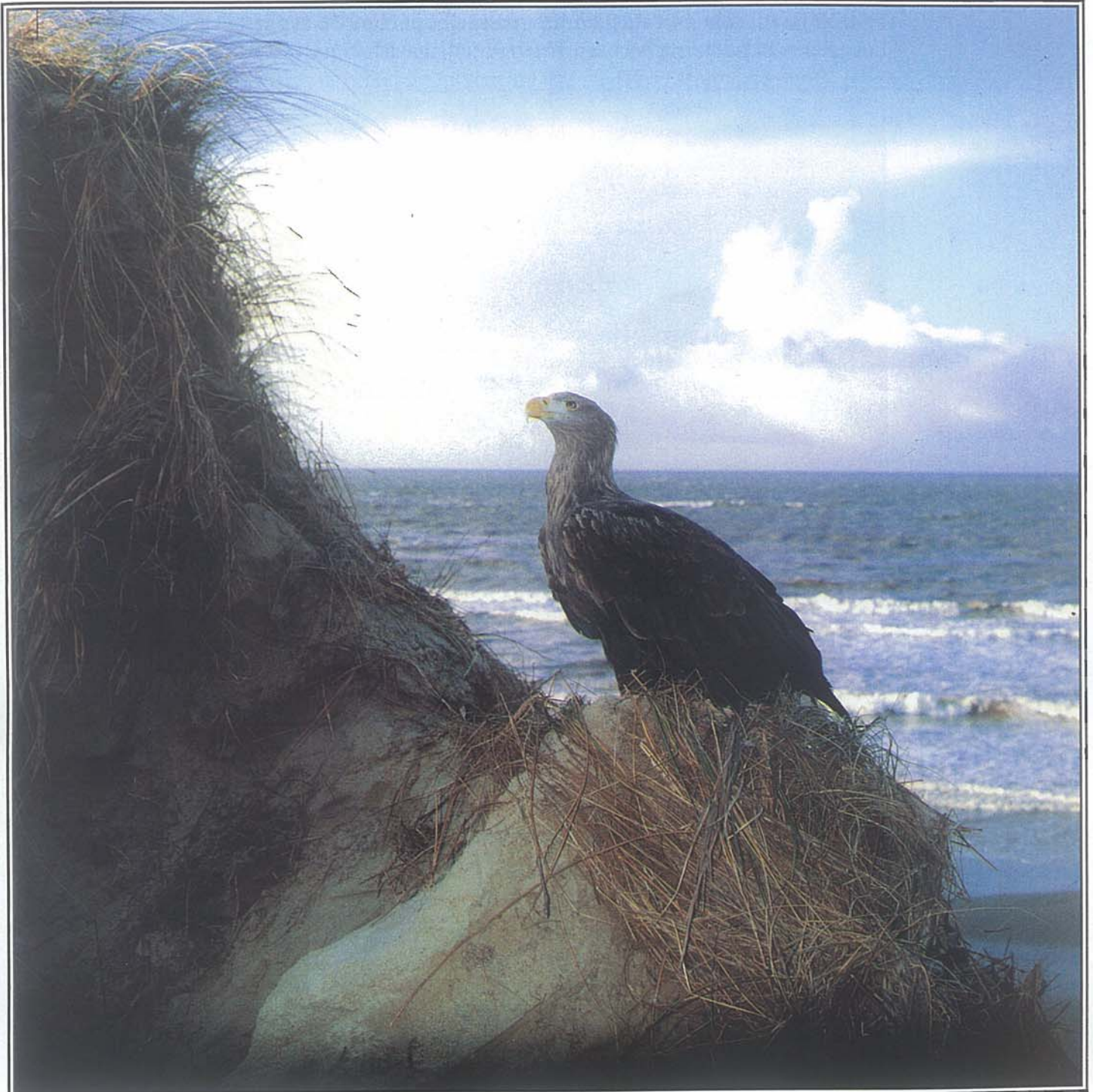
I tilknytning til aktindsigts spørgsmålet har DOFs formand, Christian Hjorth, sammen med en journalist, bl.a. til brug ved det lovforberedende arbejde i forbindelse med jagtlovsrevisionen, forfattet en smædeskrifts-lignende rapport, (**Rovfugle i fangenskab. Dansk Ornitologisk Forening. København 1992**) om hold af rovfugle specielt i Ørnereservatet, Man må huske på, at det i forbindelse med jagtlovsrevisionen var DOFs intention at få stoppet Frank Wenzel og Ørnereservatet, men for at det

Havørn (Haliaeetus albicilla)
"Nøkke" i et imponerende styrtdyk over Ørnereservatet

White-tailed Sea Eagle
"Nøkke" in an impressive dive over Eagle World

Seeadler
"Nøkke" in einem imponierende Sturzflug über der Adlerwelt

Havørn (Haliaeetus albicilla)
Havørnehunnen "Jette" fra 1968 i klitterne ved Ørnereservatet

White-tailed Sea Eagle
"Jette", female white-tailed eagle fra 1968, in the dunes near Eagle World

Seeadler
Das seeadlerweibchen "Jette" von 1968 in den Dünen nahe der Adlerwelt

ikke skulle tage sig alt for personligt ud, fik kampagnen en lidt mere generel karakter.

Udover at **Ørnereservatet ligger inde med en del materiale, herunder fortrolige dokumenter, der afslører DOFs formand, skolelæreren Christian Hjorth, som en fuldstændig upålidelig person, *)** bygger en stor del af den såkaldte rapport om rovfugle i fangenskab på overdrivelser,

Publikum mærker havørnens vingesus og ser dens flotte flyvepræstationer. Ørnereservatet sommeren 1993.

udeladelser, usikkerhed og usaglighed. Desuden bygger en del af kilde-materialet på artikler vedr. en falsk politianmeldelse mod Ørnereservatet indgivet af tidligere hovedbestyrelsesmedlem i DOF, Kjeld Hansen, som er direktør for det "fatale Bæredygtighedsfirma" ApS i Aarhus.

I flere af artiklerne, som ligger til grund for rapporten, står der bl.a., at Ørnereservatet er en "pengefabrik", et "rovfuglemedenageri", et "ørnefængsel" og at stedet er "cirkuslignende". Formålet med disse prædikater, som

Flere fremtrædende DOF-folk har kaldt falkejagt for "modbydelig dyrekamp". De ved tilsyneladende ikke, at falkoner-rovfugle fanger og dræber deres bytte på præcis samme måde som vilde rovfugle. Ledende ornitologer er åbenbart kendetegnet ved en særlig type pladderhumanisme, hvor man ikke vil erkende naturens ubarmhjertige love... Den hellige Frans af Assisi (vigtig italiensk religiøs helt (1182-1226), stifter af franciskanerordenen), prædikede en dag for fuglene, (den berømte "Fugleprædiken") om guds store kærlighed og bød dem flyve ud med dette budskab... Rovfuglene fortsatte selvfølgelig deres naturlige jagtinstinkter, men måske de store DOF-humanister vil kunne omvende rovfuglene til at spise græs?...

*) (I DR-Derude programmet: "Rovfuglekrigen" tilrettelagt af Søren Ryge Petersen, som blev vist i foråret 1993, nåede DOF-formanden Christian Hjorth på den forholdsvis korte tid han medvirkede at afsløre sig selv som simpel og useriøs, med ikke mindre end fire usandheder, og overgår således sine DOF-forgængere, dr. phil. Finn Salomonsen og dr. phil. Lorenz Ferdinand i usaglighed!)

er særligt velegnede til brug i sensationspressen, er naturligvis et forsøg på at nedværdige Ørnereservatet, og DOF forsøger, også uden hold i virkeligheden, at sidestille virksomheden med et cirkus, som fremviser vilde dyr, hvilket jo blev forbudt sidst i 1930'erne. Forbuddet kom dengang, fordi løver, tigre og bjørne m.m. naturligvis kunne være til fare for publikum. Man har derimod aldrig hørt om rovfugle, som har dræbt mennesker. På Ørnereservatet har publikum derimod fået et forfriskende vingesus lige over hovedet, og falkene og ørnene flyver, som deres vilde fæller gør det i naturen. Derfor er det også helt hen i vejret at tale om "ørnefængsel". Ørnereservatet er glad for at kunne underholde publikum på en seriøs måde, cirkus eller ej.

DOFs hyrede journalist forsøger at mistænkeliggøre og bekrige Ørnereservatet for medlemmernes, tipsmidlernes og statens penge. DOFs medlemmer gennemskuer næppe dette misbrug. Det kan imidlertid ikke være rigtigt, at interesseorganisationen DOF skal have statslig støtte til bekrielse af en privat virksomhed, som ikke får den samme støtte.

Det vil være på sin plads her at knytte nogle kommentarer til denne ihærdige journalist og det ikke uvæsentlige arbejde hun har lagt for dagen som lejesvend for DOF.

Journalisten ved navn Jonna Odgaard og er bosat i Gilleleje, skriver bla. til dagbladet Politiken og DOF tidsskriftet "Fugle". Jonna Odgaard foretager imidlertid ikke altid den fornødne research i forbindelse med udfærdigelse af bestillingsarbejder for DOF, hvilket bla. fremgår af hendes artikler i "Fugle" (1/93). Ornitologen og rovfugleeksperten Per Bomholt (DOFs rovfuglegruppe) må i det følgende nummer af "Fugle" irettesætte journalisten på flere punkter, hvor han bla. fastslog, at det er falkonerer, som er skyld i, at der i det hele taget findes duehøge i England. De var nemlig tidligere totalt udryddet, hvilket Jonna Odgaard ikke har ønsket at sætte sig ind i. Jonna Odgaard genfremsatte iøvrigt i samme nummer den yndede påstand, at fredede rovfugle er guld værd. DOF har gang på gang, dels i deres eget tidsskrift, men også i ellers mere seriøse medier, fremsat **helt opdigtede priser i million kroners klassen**. DOF bidrager på denne måde direkte til den såkaldte naturkriminalitet, da svage sjæle jo kan føle sig tilskyndet til en hurtig fortjeneste. Således blev to islændinge i 1992 taget i Danmark med falkeunger i et tog. Det kan ikke udelukkes, at de er blevet tilskyndet til det ellers temmelig amatøragtige smugleri af bla. DOFs fantasipriser.

Heller ikke m.h.t. prisniveauet på rovfugle har DOFs "lejesvend", Jonna Odgaard altså sat sig ind i tingene, men helt uantageligt er det, at **DOFs spektakulære prisniveau, man taler om flyvende skatte og fjerkokain**, uden skrupler er blevet godtaget og anvendt af Skov- og Naturstyrelsen, hvilket jo måske heller ikke er så underligt endda, da **der går en "rød tråd" fra DOF til Skov- og Naturstyrelsen og omvendt**. Kendsgerningen er forøvrigt, at langt de fleste rovfugle handles i et prisniveau, der mere minder om hundes og hestes. Visse sjældne papegøje-fugle er ofte langt dyrere end rovfugle!

Havørn (Haliaeetus albicilla)
"Nøkke" i angrebsflugt

White-tailed Sea Eagle
"Nøkke" on the attack

Seeadler
"Nøkke" im Angriffsflug

Havørn (Haliaeetus albicilla)
"Jette" plejer sin nyudklækkede unge "Frej" fra 1989

White-tailed Sea Eagle
"Jette" caring for her newly hatched young "Frej" from 1989

Seeadler
"Jette" bei der Pflege ihres frischgeschlüpften Jungen "Frej" im Jahre 1989

I forbindelse med Jonna Odgaards nærmest artilleriagtige brevveksling med Skov- og Naturstyrelsen kommer hun ind til en ganske central problemstilling. I forsøget på at få afklaret, hvilken aftale Skov- og Naturstyrelsen egentlig har med Ørnereservatet. Ørnereservatet havde nemlig i 1985 indgået en aftale med Skov- og Naturstyrelsen. Journalisten søger aktindsigt i dette spørgsmål. I en klage d. 13. oktober 1992 over styrelsens sagsbehandling skriver Jonna Odgaard: "Jeg må konkludere, at Skov- og Naturstyrelsen i 1985 ikke har overholdt sin notatpligt. Sagt på en anden måde: styrelsen har brudt offentlighedslovens §6, det vil sige handlet ulovligt. Jeg må også konkludere, at styrelsen siden, **altså i syv år, har administreret og kontrolleret Frank Wenzels virksomhed Ørnereservatet i henhold til en aftale, som ikke foreligger skriftlig og som ikke engang findes i notatform**".

Miljøminister Svend Auken og journalist Jonna Odgaard. Svend Auken har fået en (spænde)trøje af nogle "miljøjournalister" med indvævningen "den røde tråd". Miljøministeren smiler i varmen, men kunne ikke sagligt begrunde, hvorfor falkejagt stadigvæk skulle forbydes. Svend Auken ændrede pga. pression fra de såkaldte "grønne organisationer" tidligere miljøminister Per Stig Møllers jagtlovsforslag, som åbnede mulighed for falkejagt. (Foto: Bo Svane, Morgenavisen Jyllands-Posten.)

"Det står hen i det uvisse, hvem der er bekendt med denne aftales indhold. Men én eller anden i styrelsen må jo vide, hvad den går ud på. Ellers kan man ikke administrere efter den".

Jonna Odgaard fortsætter: "**Som konsekvens af, at Skov- og Naturstyrelsen har overtrådt sin notatpligt for syv år siden, må jeg kræve, at aftalen med Frank Wenzel fra 1985 nu bringes i skriftlig form og at jeg får aktindsigt i denne aftale.**"

Ørnereservatet kan undtagelsesvis give Jonna Odgaard ret. Det er urime-

ligt og sandsynligvis ulovligt at blive administreret efter en uskreven aftale. En medarbejder i Styrelsen erkendte da også i radioprogrammet "Miljørapporten" d. 10. august 1992, at det ville have været hensigtsmæssigt, "at der i sin tid var blevet gjort notater om den indgåede aftale". Ole Christiansen, Miljøministeriet departementet, forstærker denne udtalelse i et svar til Jonna Odgaard d. 21. december 1992, hvor det blev fastslået, at dispensationsmodtagers (Ørnereservatet) retsstilling ikke er afklaret. Paradoksalt nok giver dette ikke retligt grundlag for at kritisere Skov- og Naturstyrelsen, siges det. Denne opfattelse deler Ørnereservatet naturligvis ikke.

Hvilke hensigter man havde i styrelsen ved at undlade at nedskrive aftalen i 1985 bliver mere og mere klart. Mødet og aftalen i 1985, hvor daværende direktør for Fredningsstyrelsen, Viggo Nielsen, deltog, kom istand efter en artikel i Søndagsaktuelt d. 17. februar 1985, hvor Skov- og Naturstyrelsen bebrejdedes for at arbejde på "ægte KGB-vis". Artiklen var "hård kost" for styrelsen, men i virkeligheden var artiklen en forsinket reaktion på et af de efterhånden traditionelle razzialignende besøg på Ørnereservatet foranstaltet af Skov- og Naturstyrelsen, denne gang d. 4. oktober 1983. På det stort anlagte "besøg" deltog repræsentanter fra Fredningsstyrelsen med tilnytning til DOFs hovedbestyrelse. Desuden troppede både politi, og toldmyndigheder op for at se "varelageret" (fuglene), som det udtryktes.

Undertegnede, som var alene i forbindelse med ovennævnte opbud, ville først ikke uden en dommerkendelse tillade denne krænkelse af privatlivets fred, men viste senere under pres fra **styrelsens og DOFs repræsentant** disse rundt på stedet, ellers ville "man" nemlig selv have "klippet låsene op", som det hed. Razziaen fandt sted en dag efter, at Ørnereservatet havde haft besøg af en udsending fra det saudi arabiske kongehus, som ville have haft Frank Wenzel samt nogle falke med på jagt i Saudi Arabien. Repræsentanten fra Saudi arabien landede i sit jefly på Sindal lufthavn under dramatiske omstændigheder bla. pga vejrforholdene. Hele begivenheden førte senere til en del sjove historier og myter både i pressen, men også i lokalsamfundet. "Sindalaffæren" vil blive beskrevet i en senere bog. Men for at gøre en lang historie kort, faldt også denne sag, skabt af Fredningsstyrelsen, til jorden med nogle få bemærkninger fra toldmyndighederne d. 15. august 1984 om, at man selvfølgelig skal overholde reglerne for udførsel, hvilket Ørnereservatet også havde i sinde. Ørnereservatet havde lavet et midlertidigt udførselsbevis, da virksomheden ikke kunne vente 3 uger på en sagsbehandling, da flyet jo ventede i Sindal.

Med hensyn til den ikke nedskrevne aftale fra 1985, har Ørnereservatet gentagne gange bedt om, at få aftalen på skrift. Styrelsen har efter for godt befindende efterfølgende kunnet administrere og vanskeliggøre sagsbehandling vedrørende Ørnereservatet, selvom styrelsen flere gange bla. ved et nyt møde på Ørnereservatet i 1989 har bekræftet, at have indgået en aftale. Mødet kom istand, da Frank Wenzel endnu engang klagede til daværende Miljøminister Lone Dybkjær over Styrelsens sagsbehandling

og dårlige administration. Uden den formaliserede nedskrevne aftale har det altså været nemmere for Styrelsen at drage Ørnereservatets dispositioner i tvivl og på denne måde være med til at mistænkeliggøre stedet.

Aftalen fra 1985 går ud på, at Ørnereservatets fugle var lovlige og kunne bruges kommercielt også uden for stedet, da dette altid havde været en praksis bla. i forbindelse med foto/filmvirksomhed og foredrag. Dette har styrelsen besvær med at erkende i dag. Som følge af styrelsens uhensigtsmæssige administration både før og efter den ikke nedskrevne aftale har Ørnereservatet brugt uforholdsmæssigt mange anstrengelser og kontortid på ellers enkle sagsbehandlinger og på at gøre sin retsstilling klar. Ofte har Skov- og Naturstyrelsen brugt bortforklaringer med underlødige jura eller "tågesnak", som det er svært for almindelige mennesker at holde rede på. Dagbladet Politiken berører i en leder den 15. juni 1992 med titlen "Tågesnak" nogle forhold, som passer alt for godt til det generelle indtryk af Skov- og Naturstyrelsens sagsbehandling af Ørnereservatet: **"Der har desværre bredt sig en uhyggelig tendens til, at åbenlyse fejl begået af den offentlige administration søges bortforklaret med lange og meget indviklede forklaringer. Det kalder man i administrationen at skrive sig ud af fejltagelserne"**.

DOF STØTTER "BÆREDYGTIG SKANDALE"

Det har været vigtigt for DOF at få hængt Ørnereservatet ud i medierne, og der har været brugt mange forskellige metoder, som tit har givet bagslag for fugleforeningen. Således kan det sandsynliggøres, at det blev planlagt i DOFs bestyrelse, at Kjeld Hansen, i god tid måtte forlade posterne, så man kunne undgå at skade DOF, hvis der senere skulle opstå forklaringsproblemer. Kjeld Hansen kunne bedre som direktør i det såkaldte miljøfirma "Bæredygtighed Aps" i Grønnegade, Århus, få afløb for sine "brushanetendenser" ved i sommeren 1991 at overgå sig selv i pressemanipulation og politianmelde Ørnereservatet for vanrøgt og dyremishandling.

Politianmeldelsen for vanrøgt og dyremishandling var smukt timet umiddelbart før Ørnereservatets turistsæson, så en formodet skandale kunne få mest mulig slagkraft. Men det var heldigt for DOF, at aktionen ikke blev udført i deres regi, for politianmeldelsen var en ydmygende fiasko, der blev kendt åbenbar grundløs af politimesteren i Hjørring, statsadvokaten, rigsadvokaten og justitsministeren. **Kjeld Hansen blev hermed berygtet som en plattenslager og uhæderlig journalist.** Ørnereservatet ligger inde med flere dokumenter, som afslører den nuværende direktør i firmaet "Bæredygtighed" ApS. som ganske uhæderlig. Direktør Kjeld Hansens fejlslagne aktion er et slående eksempel på, hvordan myndighederne kan blive trukket rundt i manegen af en "gammel" DOF-aktivist, som foregiver at tale dyrenes sag, men som i virkeligheden vil have afløb for sine ekstremistiske synpunkter.

(Direktør i "Bæredygtighed" ApS Kjeld Hansen: "Ekspert i pressemanipulation og fupnumre". Kjeld Hansen indgav bl.a. en falsk politianmeldelse mod Ørnereservatet 1991 og sørgede for, at "vanrøgtssagen" blev slået stort op i medierne umiddelbart før Ørnereservatets turistsæson. Den falske politianmeldelse var et foreløbigt højdepunkt i Kjeld Hansens og DOFs kampagne. T.H. ses "spiseseddel" fra Ålborg Stiftstidende. Avisen lavede ikke senere en spiseseddel, hvor det fremgik, at Kjeld Hansens anmeldelse var falsk! (Foto: Ann Malmgren, Den Grønne Forbruger.)

Stiftstidende ^{AALBORG}

Fredag den 31. maj 1991

ØRNE- RESERVAT MELDT FOR VANRØGT

Selvom de tidligere formænd for Dansk Ornitologisk Forening (dr. phil. Finn Salomonsen og dr. phil. Lorenz Ferdinand) ved forskellige lejligheder har lagt en vis afstand til DOF-aktivisten, blev Kjeld Hansens aktion mod Ørnereservatet støttet af DOF, hvilket bla. fremgår af artiklen: "Hvad Wenzel dog siger" i Vendsyssel Tidende den. 21. juni 1991. DOF støtter altså Kjeld Hansen, selv om hans journalistiske metoder er en hån mod alle presseetiske regler; han havde bla. tiltusket sig 6 år gamle billeder taget af Frank Wenzel. Frank Wenzel tog i sin tid billederne som dokumentation for, at myndighedernes (Skov- og Naturstyrelsens) ringmærkning kunne være en belastning og sundhedsrisiko for rovfuglene. I medierne gjorde Kjeld Hansen ikke noget nummer ud af, på hvilket tidspunkt billederne var taget, men disse blev derimod brugt som aktuel dokumentation for dyremishandling. Dokumentationen var tillige uden kildeangivelse. Den slags "spidsfindigheder" kunne vel næppe heller forventes. Flere seriøse journalister så imidlertid hurtigt den rette sammenhæng og gav Ørnereservatet en uvurderlig håndsrekning, som førte til et veritabelt "hundeslagsmål" i pressen, hvilket lammede både DOF og den "famøse" journalist. Det er tilsyneladende et problem for DOF, at alle deres argumenter og aktioner mod Ørnereservatet altid falder til jorden.

Imidlertid var historien med til for alvor at sætte fokus på Ørnereservatet i de følgende år, et forhold som både har været krævende og udfordrende. Debatten i pressen har været kritisk, men også fair overfor Ørnereservatet. Medieansvarsloven giver heldigvis mulighed for, at den berørte part i en sag også kan udtale sig, hvilket i et retssamfund selvfølgelig er helt afgørende. Pressen skal jo ikke helliges skandalejournalister, som desværre til tider kan boltre sig frit på avisernes forsider og spalteplasser for her at mistænkeliggøre og ødelægge menneskers liv og forretning.

I ovennævnte forbindelse er det heller ikke uvæsentligt at pege på, at Skov- og Naturstyrelsens direktør, Karen Westerbye-Juhl, i et brev, af 9. marts 1993, til Ørnereservatets advokat, Lars Espersen, afslår at dementere udtalelser fra styrelsen til pressen, udtalelser som tilsyneladende har en tilbøjelighed til at afvige betydeligt fra, hvad der er blevet sagt eller ment. Direktør Karen Westerbye-Juhl siger, at det vil indebære en for stor arbejdsbyrde at korrigere **alle artikler** i dagspressen, hvor styrelsens medarbejdere ikke er ordret citeret. Direktøren taler i brevet om "almindelig god forvaltningsskik" med hensyn til "faktiske oplysninger til pressen". Det burde således også være god forvaltningsskik at sørge for, at en privat virksomhed som Ørnereservatet ikke bliver unødigt mistænkeliggjort p.g.a. styrelsens misvisende eller uklare udtalelser til pressen. Hvis der virkelig er så stor sandsynlighed for, at styrelsens udtalelser til pressen bliver forvansket, burde styrelsen alvorligt overveje helt at undlade udtalelser til pressen.

FYNS FORUMS JAGTUDSTILLING MAJ 1992:

- Op til jagtlovsrevisionen.
- Endnu en udstilling bliver saboteret.

Ørnereservatet har i den senere tid, foruden at være en kendt turistattraktion, spillet en aktiv rolle mht. jagtlovsrevisionen. Ørnereservatet blev indbudt af Fyns Forum til Jægerforbundets stort anlagte udstilling i maj 1992, hvilket flere gange blev slået stort op i Jægerforbundets medlemsblad: "JÆGER". Ørnereservatet planlagde sin udstilling med både flyvetræning af vandrefalke og informativ udstilling om falkejagts historie og traditioner; hvor der blev lagt vægt på, at det er den nemmeste jagtform at forsvare, da der ikke forekommer anskudninger, bly og støjforurening. Jagtformen er bl.a. tilladt i det øvrige EF og det meste af verden. Der blev underskrevet kontrakt med Ørnereservatet, hvor en stor gratis

DOFs formand Christian Hjorth. En helt upålidelig person. Misbruger han også DOFs penge til at bekrige Ørnereservatet. Christian Hjorth og Kristian Raunkjær indgik i et komplott mod Ørnereservatet og falkejagt op til den nye "uetisk jagtlov". (Foto: Ole Lind, Morgenavisen Jyllands-Posten.)

Kristian Raunkjær. Jægerforbundets formand havde indgået et såkaldt historisk forlig med DOF. Kristian Raunkjær tog derfor ikke etikken med til jagtudstillingen i Fyns Forum, maj 1992. (Foto: Ulrich Borch, Morgenavisen Jyllands-Posten)

stand (nr.224) var en del af aftalen. Ørnereservatet skulle således være et vigtigt trækplaster, hvilket bla. fremgik af Jægerforbundets medlemsblad "Jæger" og flere dagbladsannoncer op til udstillingen. Men **Jægerforbundets formand Kristian Raunkjær** var allerede bundet på hænder og fødder, da han netop havde indgået et skæbnesvangert såkaldt "historisk jagtlovsforlig" med **Dansk Ornitologisk Forening**, som også skulle udstille i **Fyns Forum**. Et nyt komplot var således ved at tage form. Jægerforbundets formand foretog en del krumspring for at få kontrakten med **Ørnereservatet** annulleret. Arrangøren, Fyns Forum, var tilsyneladende meget ivrig for Ørnereservatets deltagelse. Senere afslørede jægerformanden Kristian Raunkjær i en følelsesladet telefonsamtale, at hvis Ørnereservatet deltog i udstillingen, ville DOF "skære halsen over på ham" – underforstået DOF ville udvandre fra udstillingen og droppe forliget med Jægerforbundet. Ørnereservatet prøvede til det sidste at gøre Fyns Forum opmærksom på det ulovlige kontraktbrud og mafia-agtige i at udelukke Ørnereservatet fra udstillingen og dermed knægte den grundlovssikrede ytringsfrihed.

FOGEDRETEN INDSÆTTES:

- en skamplet på jagtloven og dansk ytringsfrihed

To dage før udstillingen åbnede, tog to repræsentanter fra Ørnereservatet til messecentret Fyns Forum med udstillingsmateriale. De ankom kl. 15.00 og mødte udstillingens leder, John Hansen, der prøvede at takle situationen til en kop kold og bitter kaffe. Inde i udstillingshallen var udstillerne igang med at arrangere deres stande. John Hansen gjorde opmærksom på, at Ørnereservatets stand ikke var til stede, men at arrangørerne ville gøre alt for at hjælpe den næste dag, hvis Fogedretten traf en "gunstig" afgørelse, hvilket John Hansen sandsynligvis godt vidste, at Fogedretten ikke havde mulighed for, men som han naturligvis ikke nævnte. Repræsentanterne fra Ørnereservatet måtte altså den lange vej tilbage til Ørnereservatet med al udstillingsmaterialet.

Næste dag kørte Irene og Frank Wenzel til Odense og Fyns Forum. Fogedretten var sat til kl. 15.00. Helt uøret tog det tre timer, før der forelå en afgørelse. To forhold gjorde det umuligt for Fogedretten at indsætte Ørnereservatet i sin stand. Ørnereservatets advokat kaldte metoden mafiaagtig.

For det første var Ørnereservatets stand nr. 224 i sidste øjeblik solgt til et bilfirma, så det var umuligt for Fogedretten at indsætte Ørnereservatet i denne stand. En juridisk manøvre på meget tynd is, som modparten må have foreslået i den nærmest panikagtige situation, hvor alle hensyn måtte vige til fordel for forliget med DOF.

For det andet havde kontorchef Veit Koester, (Skov- og Naturstyrelsen Økologisk Kontor), uopfordret sendt en kopi af et brev af 1. maj 1992 (se næste side) til Jægerforbundet med interne oplysninger om Ørnereserva-

tet, som med typisk juridisk embedsmandsretorik skabte uklarhed i fogedretten om det relevante og lovlige i at flyve med falke og udstille falkonerudstyr samt informere om denne jagtform. Modpartens (Jægerforbundets) advokater læste i Fogedretten op fra kontorchef Veit Koesters kopi, som om det var en åbenbaring fra højere magter. Desuden havde kontorchefen slået veritable kolbøtter med Washington Konventionen, som jo er en hensigtserklæring og et regelsæt vedr. truede dyr. Således ændrede kontorchefen i Økologisk Kontor umiddelbart før udstillingen status på Ørnereservatets forevisningsfalke, uden samråd med Ørnereservatet, hvilket ellers ville have været tegn på god forvaltningsskik og almindelig høflighed. På grund af statusændringen på forevisningsfalkene ville det, ifølge Økologisk Kontor, være i strid med Washington Konventionen at bruge falkene i kommerciel henseende, hvilket jagtudstillingen betegnede som. Kontorchefen i Økologisk Kontor overgik hermed sig selv i "statusændringer". (Se afsnittet: "Den Falske redegørelse"). Tidligere havde det været i orden, at bruge falkene til forevisninger. Men Fyns Forum og luftrummet over messecentret skulle altså fritages for kommerciel falkeflyvning. Det ville ellers have været meget relevant for jagtfolk at få demonstreret denne etiske jagtform, som også med hensyn til Washington konventionen ville have "faldet fint i hak".

For at forstå dette ejendommelige og naturligvis meget betænkelige træk, er det vigtigt at huske, at der i Økologisk Kontor og dets rådgivende organ, Videnskabsrådet, er placeret flere hovedbestyrelsesmedlemmer fra DOF, som jo har en lang tradition for at modarbejde Ørnereservatet og Frank Wenzel. Kontorchef Veit Koester har nok også igennem årene opbygget en del irritation over Frank Wenzel, der har været kilde til en del vanskelige spørgsmål i styrelsen. Men det ændrer ikke ved det faktum, at Ørnereservatet i 1985 havde indgået en aftale med Styrelsens tidligere direktør Viggo Nielsen, om at forevisninger også udenfor Ørnereservatet var en del af virksomhedens praksis og som således kunne fortsætte, altså også i Messecenteret Fyns Forum. Økologisk Kontor var tillige meget ivrig for at få jagtloven vedtaget, et forhold som helt irrationelt ville være blevet vanskeliggjort, hvis Ørnereservatet var repræsenteret på jagtudstillingen i Fyns Forum. Desuden er der en yderst betænkelig holdning i Økologisk Kontor til kommercielle aspekter; der skal nemlig helst gå en "rød tråd" igennem den grønne administration! (Se også Stefan Bløndals brev til tidligere miljøminister Lone Dybkjær af 22. november 1989, efter denne beretning.)

1. MAJ BREVET

- også en pinlig sag for Miljøministeriet og Videnskabsrådet.

Kontorchef Veit Koester (Økologisk Kontor) gik Jægerforbundets ærinde, ved uopfordret at sende en kopi af ovennævnte interne brev, for at sabotere Ørnereservatets udstilling. Brevet er en hån mod ytringsfriheden og de aftaler Ørnereservatet tidligere havde indgået med Skov- og Naturstyrelsen i 1985. Brevet bruges i Odense Fogedret til at udelukke Ørnereservatet fra en udstilling i Fyns Forum den 8.-9. maj 1992, således at information om virksomheden og falkejagt spørgsmål mørklægges og forliget mellem Jægerforbundet og DOF sikres. Jagtloven blev dermed understøttet af en mafiaagtig handlemanøvre!

EFTERSPILLET

Ørnereservatet fik altså ikke mulighed for at deltage i "Jagtudstilling 92", men lagde naturligvis sag an mod Fyns Forum og Jægerforbundet for kontraktbrud. Desuden blev der klaget til daværende Miljøminister Per Stig Møller, som senere viste sig på flere punkter at være blevet groft vildledt af sine embedsmænd. Der er tillige indgivet klage til Ombudsmanden pga. Skov- og Naturstyrelsens administration. Ombudsmanden ser dog helst, at stridighederne løses ved forhandling.

Der er nogen uklarhed om den endelige ansvarsplacering for alle de opståede problemer i forbindelse med Fyns Forum-sagen. Skov- og Naturstyrelsen har selvsagt et stort ansvar for, at Ørnereservatet ikke kunne deltage i Jagtudstillingen pga. kontorchef Veit Koesters brev af 1. maj 1992, der bekræfter, at det vil være ulovligt at bruge de samme falke, som Ørnereservatet til dagligt viser ved sine forevisninger ved Skiveren, men også helt fornuftsstridigt blev der i Odense Fogedret stillet spørgsmål ved falkoner-udstillingens lovlighed, helt i disharmoni med al demokratisk tankegang og ytringsfrihed, specielt op til et år, hvor falkejagten i Danmark muligvis skal lovliggøres på linie med resten af EF. Der er altså i dagens Danmark udstillinger, som ikke kan tillades. Ørnereservatet mener selvfølgelig ikke, at det kan være tilfældet, og at det må være i strid med al anstændig opførsel i et civiliseret land at forbyde udstillinger.

Sagen udviklede sig dramatisk, umiddelbart før Jagtloven skulle til afstemning. Ørnereservatet havde sammen med Dansk Falkonerselskab kæmpet for at få den mest etisk forsvarlige jagtform genindført i Danmark; men **der var givet håndslag på lyssky handler i porten; Jægerforbundet havde indgået forlig med DOF for at udvide sine jagtmuligheder, til gengæld krævede DOF rovfuglehold og falkejagt totalforbudt.** En lille gruppe menneskers harmløse jagtinteresse blev solgt, så der stadig kan nedskydes mere end 3 mill. fugle om året, herunder flere hundrede fredede rovfugle. Dette er blevet støttet af DOF, som ellers skulle varetage fuglenes interesse!

I FOLKETINGET:

- falkejagt forgår - Ørnereservatet består

I efteråret 1992 skulle Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg have besøgt Fredensborg Falkonergård på Nordsjælland, som drives af Edith Wenzel og Finn Hansen. Her skulle udvalget have haft oplysninger om falkonervirksomhed i forbindelse med den nye jagtlov. Dette besøg syntes åbenbart at udgøre en potentiel fare, hvorfor embedsmænd i Skov- og Naturstyrelsen tilbageholdt centrale oplysninger for Miljø- og Planlægningsudvalget for at forhindre besøget. Det drejede sig om et brev fra kontorchef Veit Koester til Fredensborg Falkonergård, der principielt gav lov til at fortsætte virksomheden. Ved at tilbageholde dette afgørende

brev, kom Fredensborg Falkonergård til at fremstå som en ulovlig virksomhed, og Miljø- og Planlægningsudvalget aflyste derfor i sidste øjeblik det planlagte besøg. Fredensborg Falkonergård drives stadig med Skov- og Naturstyrelsens accept, og Styrelsen har selv tidligere fremvist Falkonergården i international sammenhæng i forbindelse med afholdelse af et seminar omkring truede dyrearter d. 11. september 1991.

Udover det ærekrænkende og yderst betænkelige ved embedsmændenes handlemåde må man konstatere, at den demokratiske proces blev misrøgtet, da Fredensborg Falkonergård i forbindelse med jagtlovsrevisionen havde en åbenlys interesse i at give Folketinget syn for sagen. **Dansk Ornitologisk Forening havde nemlig bombarderet Miljøudvalget med misinformation om rovfuglehold og falkonervirksomhed.**

Langt senere i den lovforberedende fase, hvor problemerne med Skov- og Naturstyrelsens tilsyn og administration af Ørnereservatet var ved at nå et nyt højdepunkt, besøgte Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg d. 24. marts 1993 endelig Ørnereservatet. **Her deltog formand for Miljø- og Planlægningsudvalget, Aage Brusgaard (Fremskridtspartiet), Dorte Bennedsen (Socialdemokratiet), Henning Nielsen (Socialdemokratiet), Martin Glerup (Socialdemokratiet), Peter Hansen-Nord (Venstre), Bodil Thrane (Venstre), Knud Glønborg (Kristeligt Folkeparti), Svend Aage Jensen (Centrum Demokraterne), Vibeke Grønbæk (Radikale Venstre). Desuden deltog kontorchef Ole Christiansen (Miljøministeriet), Biolog Poul Hald Mortensen (Skov- og Naturstyrelsen), Biolog Birgith Sloth (Skov- og Naturstyrelsen) og Hirtshals Borgmester Knud Størup og Erhvervschef Jørn Munk Nielsen.**

I forbindelse med Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalgs besøg på Ørnereservatet, havde Frank Wenzel umiddelbart forinden en telefonsamtale med Kontorchef Ole Christiansen, hvor der blev protesteret imod, at Birgith Sloth skulle deltage, da hun igennem årene på alle tænkelige måder har modarbejdet virksomheden.

Deltagerne blev først vist rundt på virksomheden og fik ved selvsyn indblik i de faktiske forhold. Deltagerne viste en positiv og levende interesse for stedet. Selv politikere, som på forhånd var skeptiske p.g.a. DOFs smædekampagne, blev tilsyneladende begejstret for de aktiviteter, der foregik. Efter rundvisningen var deltagerne samlet, hvor politikerne kunne stille spørgsmål, og hvor Ørnereservatet fik lejlighed til nærmere at redegøre for forskellige forhold. Mødet forløb tilfredsstillende bortset fra en episode, hvor spørgsmål om Skov- og Naturstyrelsens administration kom på tale. På et spørgsmål stillet fra Henning Nielsen (Socialdemokratiet), om hvorfor Ørnereservatet ikke ønskede at give oplysninger til styrelsen, blev situationen temmelig sprængfyldt, idet Frank Wenzel anførte baggrunden for det dårlige samarbejde.

Der blev henvist til, at medarbejdere i Økologisk Kontor konsekvent igennem årene havde misbrugt virksomhedens oplysninger. **Politikerne lyttede meget interesseret, da det kom frem, at der ulovligt var fjer-**

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg på besøg hos Ørnereservatet. Her inde i hallen, hvor Pernille fortæller om jagtfalken "Sultana" og falkonersporten.

net fortroligt materiale fra Styrelsens arkiver vedr. Ørnereservatet, hvilket direktør for Skov- og Naturstyrelsen, Karen Westerbye-Juhl, havde undskyldt i et brev af 14. oktober 1991 til Frank Wenzel. Men skaden var sket, og eksemplet var ikke enestående. Situationen vakte bestyrtelse hos politikerne, hvorpå Dorte Bennedsen (Socialdemokratiet) måtte kalde til ro, sikkert for at stoppe yderligere afsløringer, idet hun anførte, at embedsmændene fra Skov- og Naturstyrelsen, som ledsagede Miljøudvalget, ikke kunne forsvare sig.

Formanden for Miljøudvalget, Aage Brusgaard afsluttede humoristisk med bemærkningen: At der ikke (fra Ørnereservatets side) var "fejlet noget ind under gulvtæppet". Men Frank Wenzel blev som sagt stoppet midt i sin fremlæggelse, så **"gulvtæppet blev altså ikke løftet unødigt meget"**.

I forbindelse med jagtlovsrevisionens tredjebehandling i Folketinget nævntes Ørnereservatet flere gange, men forholdet vedr. Skov- og Naturstyrelsens ulovlige administration af virksomheden blev sløret.

Afstemningen efter 3. behandlingen i Folketinget medførte, at det meget ulykkeligt ikke blev tilladt at gå på falkejagt i Danmark. En sort dag for Danmark, da jagt på naturens præmisser ikke kunne genindføres. Vildtforvaltningsrådet, der er statens hovedrådgiver i jagtspørgsmål, havde ellers tidligere i 1987 samstemmende erklæret, at **falkejagt er en sober jagtform**. En "økologisk fritidsinteresse" som falkejagt blev forbudt uden saglig begrundelse. Tankevækkende og absurd.

"STASI-AGTIG" KONTROL AF FALKONERER

Nogle få falkonerer får lov til at beholde deres rovfugle, selvom rovfuglehold i princippet forbydes. Det har det forøvrigt også været før jagt-

lovsrevisionen. Ørnereservatet får lov til at fortsætte sin virksomhed, men under hvilke forhold? Da Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg var på besøg, var det ikke for at lukke stedet, men tværtimod for at fjerne al tvivl om virksomhedens lovlighed. Man talte om at lovliggøre evt. ulovlige forhold. Ørnereservatet har allerede i flere år, for at kunne drive virksomheden, måtte underlægge sig en særlig type kontrolvirksomhed, herunder muligheden for uanmeldte kontrolbesøg. Ørnereservatet er siden 1980 blevet tilset årligt af kredsdyrlægen og politiet. Disse tilsyn har dog været aftalt på forhånd og er altid forløbet uden anmærkninger og påbud.

Det nye i jagtloven er, at falkonerer skal acceptere, at myndighederne skal injicere mikrochips i fuglene og udtage blod og vævsprøver for senere i forbindelse med handel og en eventuel politimæssig efterforskning, at kunne fastslå om fuglene har det "rette påståede" slægtskab bevisliggjort med en DNA analyse. Ørnereservatet har med nogen betænkelighed indvilget i dette nye "påhit" eller "tilbud", som miljøminister Svend Auken kalder det, hvor man på forhånd mistænkeliggør falkonerer, da den overdrevne kontrol jo insinuerer, at der må foregå noget kriminelt hos rovfugleholdere. Man kan naturligvis vende sagen 180 grader og sige, at Ørnereservatet med DNA-analyser vil kunne rense sig helt for evt. anklager. Det rører imidlertid ikke ved det faktum, at man på forhånd er mistænkeliggjort.

DOF har i de senere år haft en tilbøjelighed til på grundlag af enkelttilfælde at puste sager i udlandet op til astronomiske størrelser uden hold i virkeligheden. DOF formoder, at der findes en international rovfuglemafia. Disse gætterier må stå helt for foreningens egen regning. Imidlertid har kontorchef Veit Koester allerede i radioudsendelsen d. 19. december. 1991 "**En stat i staten**" om Skov- og Naturstyrelsen fastslået, "at der intet som helst belæg er for, at der skulle være kriminalitet hos danske rovfugleholdere". Kontorchefen reagerer også overfor udtrykket "kriminalitet" fordi, som han siger i radioudsendelsen: "Jeg synes ikke man skal gøre folk til kriminelle fordi de overtræder - øh - regler af denne her - øh - karakter". Det er derfor ret paradoksalt og helt unødvendigt med al den megen mistænkeliggørelse og kontrolvirksomhed. Falkonerer er selvfølgelig hverken bedre eller værre end alle andre mennesker.

Mange steder i verden, f.eks i USA, England og Tyskland, har man forøvrigt en mere besindig holdning til falkonerer; her har myndighederne givet dem licens til at hente et antal rovfugle i naturen; det skader nemlig ikke fuglene eller bestanden.

Ørnereservatet vil naturligvis kræve helt klare retningslinier, for under hvilke omstændigheder og af hvem en evt. DNA-analyse skal foretages. Der må således ikke være nogen tvivlsspørgsmål overhovedet i forbindelse med hverken mikrochips og DNA analyser, ej heller dyreværnsmæssige.

Selvom Ørnereservatet i første omgang har accepteret den nærmest "science fiction" agtige kontrol af sin virksomhed med DNA analyser og

mikrochips, som skal tage sig ud for effektiv kontrol af de "stygge rovfuglefolk", skal accepten jo ses i lyset af lovgivningen, som Ørnere-servatet vil gøre sit til at følge. Men hvordan kan det egentlig være, at det er kommet så vidt med lovgivningen i Danmark? **Overvågnings-samfundets, kontrol og mistænkeliggørelse af borgerne minder mest af alt om noget, man har set i skrækkfilm eller mere konkret i det gamle Øst-Tyskland**, hvor Stasi-efterretningstjenesten var et uhyggeligt redskab for magthaverne til at underrette sig om borgernes tanker og aktiviteter for at undertrykke de anderledes tænkende.

Skov- og Naturstyrelsen har fået nogle redskaber/teknologier, der skal tage sig ud som et forsvar for miljøet og naturen, hvilket selvfølgelig er noget tåbeligt nonsens, da nogle få falkonerer og rovfugleholdere umuligt kan påvirke verdensbestanden af rovfugle i negativ retning. Teknologierne (DNA-analyser og mikrochipsinjicering) er snarere et symptom på, at man ønsker at skabe mere beskæftigelse i naturadministrationen, og at overvågnings-samfundet er ved at løbe løbsk. Der må være mere hensigtsmæssige beskæftigelsesprojekter på miljøområdet.

Den teknologiske kontrol og mistænkeliggørelse af danske rovfugleholdere er ude af proportioner og må stride mod fundamentale menneskeret-tigheder og den retning, som et civiliseret samfund måtte ønske at udvikle sig henimod. Kontrolvanviddet med falkonerer kan ikke undskyldes med miljøhensyn og kan slet og ret karakteriseres som en ny type racisme. Misbruget af genteknologien har således allerede set sit lys i Danmark. Man kunne naturligvis forstå og legitimere en skærpet kontrol, hvis det groft sagt drejede sig om det sidste par rovfugle i verden, og hvis man viste, at falkonerer efterstræbte disse eneste individer efter livet, (**det er jo ikke falkonerer, der skyder rovfuglene; de passer på dem**), men kontrollen har slet ingen saglige/videnskabelige begrundelser og er kun en konsekvens af DOFs hysteriske kampagne mod Ørnere-servatet og falkoneriet som prügelnabe, der har kørt det danske Vildtforvaltningsråd (Statens rådgiver i jagtspørgsmål) og Folketing af sporet.

Når Miljøminister Svend Auken i DOFs medlemsblad "Fugle" 3/93 i artiklen "**Fuglene har det godt... i den nye jagtlov**" skamroser den nye jagtlov og tilblivelsen af denne, må det være fordi ministeren "glemmer" vigtige detaljer og er uvidende om andre.

Man kunne godt have forventet sig mere af en demokratisk Miljøminister; indtrykket af ham som ny minister var jo, at alt skulle være så miljørigtigt som muligt. Selvom et næsten enigt Folketing vedtog jagtloven, kan tilblivelsen og vedtagelsen kun betragtes som en skændsel. Loven er det klareste eksempel på, at Folketinget er ført bag lyset, ikke mindst af DOF. Danmark valgte at gå enegang og ikke følge de internationale jagtorganisationers henstillinger om at støtte en økologisk og bæredygtig jagtform som falkejagt. De danske falkonerer havde oprindeligt accepteret en rimelig kontrol mod tilgængæld at få dispensation til falkejagt. Det fik de ikke, men de skal alligevel kontrolleres strengt. Dette kan kun betegnes som et kup.

DOFs kampagne mod falkonerer fik i debatten op til jagtloven en uartig dimension, som kun kan være kendetegnende for et forkælet land, der ikke har andre vigtige ting at gå op i. Fuglene har det heller ikke så godt, som Auken påstår, jægerne kan skyde 3 mill. stykker fuglevildt om året med DOFs velsignelse, heraf vil en anseelig del af fuglene være blevet skamskudt. Ørnereservatet fik i den første uge i august 1993, hvor duejagten gik ind, indleveret adskillige vingskudte rovfugle til pleje. Men jægerne, hvoraf mange naturligvis er seriøse og giver vildtet fair chancer med vildtpleje osv., skal paradoksalt ikke med den nye jagtlov underlægge sig kontrol af nogen art, selvom der forekommer adskillige overtrædelser af jagtloven, bla. ved nedskydning af totaltfredede rovfugle. Den maglende kontrol af jægerne må skyldes, at de er så mange (170.000). DOF-folk, herunder ringmærkere og "hitjægere", skal heller ikke underlægges nogen kontrolvirksomhed. Dette må enten skyldes sløseri i forbindelse med jagtlovgivningen eller også vælger man, (lovgiverne) opportunt, simpelthen kun at koncentrere sig om de få (der er ca. 10 aktive falkonerer i Danmark!) og lade de mange (jægerne, ornitologerne) gå i fred?

AFSLUTNING

Ørnereservatet har et stort arbejde foran sig og føler sig som et vigtigt og inspirerende sted i en tid, hvor miljøspørgsmål og vores syn på naturen har en afgørende rolle. Ørnereservatet er en bæredygtig turistattraktion, som er med til at give publikum/offentligheden en større forståelse og respekt for vores adfærd i naturen og denne adfærds indvirkning på rovfuglene. Ørnereservatet føler, at det er mere vigtigt end nogensinde at være eksponent for en gammel kulturværdi og bæredygtig/økologisk jagtform som falkejagt. Ørnereservatet vil med oplysning arbejde for en mere besindig udformning af jagtloven. Ørnereservatet er med sin specielle "grønne turisme" med til at opfylde målene i Washington konventionen, som skal beskytte truede dyr og planter. Ørnereservatet arbejder i harmoni med hensigten i Washington konventionen og tilstræber fremover at kunne bidrage endnu mere til bevarelse og beskyttelse af truede rovfugle og på den måde være med til at gøre vores jord og vilde fauna så righoldig som mulig.

Dette kan gøres med oplysningsvirksomhed, men også med udsætningsprojekter og forevisninger, som bidrager til de besøgendes forståelse og respekt for de vilde rovfugle. På den måde er Ørnereservatet med til at efterleve konventionens idealer. Det er imidlertid vigtigt, at de myndigheder, som skal administrere konventionen, går efter idealerne og ikke lader sig styre af pression fra interesseorganisationerne. Men det er naturligvis også vigtigt, at myndighederne har et stort kendskab til den natur, de skal beskytte og administrere, og holder sig de store linier i miljølovgivningen for øje og ikke "glemmer" de rette proportioner, når der skal administreres. Ørnereservatet håber i årene fremover at få et mere frugtbart samarbejde med Skov- og Naturstyrelsen og herunder måske også DOF. Skov-

og Naturstyrelsen og Dansk Ornitologisk Forening må imidlertid skifte de gamle "paradigmer" ud til fordel for mere konstruktive og tidsvarende "dialogformer", således at naturpolitik, specielt med hensyn til rovfuglenes situation, kan føres på et mere sagligt grundlag.

EFTERSKRIFT

"ROVFUGLENE OG MENNESKET -en beretning om Ørnereservatet" er skrevet for helt egne midler. Der er brugt hårde, men sande ord om Ørnereservatets modstandere, ikke mindst fordi disse (DOF og Skov- og Naturstyrelsen) i deres felttog har misbrugt henholdsvis fondsmidler, medlemmers kontingent og skatteydernes penge, til at bekriige virksomheden, der aldrig selv har fået en krone i offentlige tilskud. Nærværende publikation kan derfor også ses som et svar på den senere tids chikane og propaganda fra DOF og Skov- og Naturstyrelsen.

Med hensyn til den nye jagtlov, som træder i kraft den 1. april 1994, er det også vigtigt at understrege, at der næppe er set så megen korrupsion og intrigespil i forbindelse med udfærdigelsen af en lov i Danmark. Et er at **det Danske Vildtforvaltningsråd har rådgivet Miljøministeriet usagligt og helt uden ekspertise på det felt, som jagtloven kom til at dreje sig mest om, nemlig om det atter skulle være tilladt at gå på**

Den slovakiske falkoner, Stefan, er ved at gøre klar til flyvetræning af vandrefalk. (Foto: Frank Wenzel.)

falkejagt i Danmark. Vildtforvaltningsrådet var helt uden samklang med sine Europæiske kollegaer. At Jægerforbundets formand Kristian Raunkjær tillige lavede kontraktbrud med Ørnereservatet i forbindelse med en Jagtudstilling i messecentret Fyns Forum, maj 1992, for at behage en lille flok fanatikere i DOF, som ellers ville løbe fra jagtlovsforliget med Jægerforbundet, taler sit tydelige og uhyggelige sprog. At en embedsmand i Økologisk Kontor, Miljøministeriet, også i forbindelse med jagtudstillingen i Fyns Forum, intervererede og udøvede magtmisbrug samt tilskyndede til at træde fundamentale rettigheder om ytringsfrihed under føde, må være en meget alvorlig sag for en embedsmand og et ministerium. Embedsmanden blandede sig utidigt, ved uopfordret at sende en kopi af et internt brev mellem Ørnereservatet og Skov- og Naturstyrelsen til Jægerforbundet. Brevet, som er en yderst pinlig sag for Skov- og Naturstyrelsen og Videnskabsrådet, bruges til at påvirke Odense Fogedret til at udelukke Ørnereservatet fra den jagtudstilling, hvor virksomheden oprindeligt var indbudt som et af de vigtigste trækplastre, og hvor man skulle have givet Danmarks jagtkyndige oplysning og syn for sagen mht. falkejagt, som jo var en af de vigtige dele af Jagtloven.

FYNS FORUMS sagen er forøvrigt efter udsagn fra den meget omtalte kontorchef i Miljøministeriets Økologiske Kontor blevet en af de store sager. Embedsmanden fra Økologisk Kontor, Skov- og Naturstyrelsen fastslog overraskende i et møde med Ørnereservatet den 25. august 1993, at han havde givet en undskyldning for håndteringen af sagen. Ørnereservatet har imidlertid i skrivende stund endnu ikke fået nogen undskyldning, men et eller andet sted i Miljøministeriet befinder undskyldningen sig åbenbart.

Det omtalte møde mellem Skov- og Naturstyrelsen og Ørnereservatet blev som sagt afholdt den 25. august 1993. Rammerne for mødet skal naturligvis ses i lyset af de mange års problemer og fejl, herunder inhabilitet i Skov- og Naturstyrelsens administration af virksomheden. På mødet kom der mange interessante ting på bordet. Styrelsens Direktør, Karen Westerbye-Juhl var opsat på at "vaske tavlen ren" og satse på det fremtidige samarbejde. Ørnereservatet har hele tiden været indstillet på at forhandle og samarbejde og ser derfor med en vis optimisme på Direktørens positive ånd. Ørnereservatet håber ligesom Skov- og Naturstyrelsens direktør, at forhandlingen på Ørnereservatet den 25. august 1993 vil markere et vendepunkt, og at der kan udvikle sig et godt fremtidigt samarbejde. Men det skal selvfølgelig være på hæderlige præmisser, hvor uvildighed, ærlighed og god forvaltningsskik er nye centrale nøgleord, der kan "vaske tavlen ren". Så vil Ørnereservatet naturligvis medvirke til et så konstruktivt samarbejdsforhold som muligt. Og så vil Staten jo formentlig samtidigt spare en del bureaukratiske ressourcer.

Oktober 1993

I begyndelsen af oktober 1993 blev Ørnereservatets advokat kontaktet af modparten i Fyns Forum sagen, der anmodede om forlig og ville betale en betydelig erstatning som følge af det tab, der opstod p.g.a. kontraktbruddet med Ørnereservatet. Ørnereservatet har med denne forudsigelige udvikling fået slået fast, at der var grundlag for de kritikpunkter, som fremgår af flere afsnit i denne bog. Ørnereservatets reelle modpart er naturligvis ikke Messecenteret Fyns Forum, men trekløveret: Miljøministeriet, DOF og Jægerforbundet, som pressede Messecenteret til det uhørte kontrakbrud, som også var et brud på ytringsfriheden

"Når du på din vej træffer på en fuglerede i et træ eller på jorden med unger eller æg, og moderen ligger på ungerne eller æggene, må du ikke tage moderen sammen med ungerne; ungerne kan du tage, men moderen skal du lade flyve, for at det må gå dig vel og du må få et langt liv". (5. Mos. kap. 22 vers 6-7)

- Det er ligesom, det går lidt ud over ens entusiasme som ornitolog - ikke?

Miljøministeriet

Fru Miljøminister Lone Dybkjær
Slotholmsgade 12
1216 København K

Christianshavn d. 22/11 - 1989

Der er med stor beklagelse, at jeg bliver nødt til at henvende mig til Dem angående denne brevudveksling, som i løbet af det sidste halve år er foregået mellem Skov- og Naturstyrelsen, Hørsholm og undertegnede. Når jeg alligevel har fundet det nødvendigt at ulejlige Dem, er det fordi Skov- og Naturstyrelsen har givet følgende omtalte sag en politisk karakter, som i virkeligheden burde være situationen helt fremmed.

Den 17. oktober 1988 sendte jeg en forespørgsel til formanden for Islands Fuglebeskyttelses Komité, Dr. Ævar Petersen om muligheden for at udføre en jagtfalk (*Falco rusticolus*) fra Island til Danmark.

Denne jagtfalk skulle i givet fald opholde sig på Danmarks hidtil eneste ørnereservat beliggende i Bindslev, Nordjylland, hvor den skulle indgå i reservatets yngleprojekt.

Ørnereservatets leder Hr. Frank Wenzel er en international anerkendt kapacitet på området og har frem for alt ved de store rovfugles opdrætnings resultater vakt hele verdens bevågenhed.

Jagtfalken står opført på Wasington-konventionens liste I og betragtes som en truet art, men for det første, søgte jeg om en evt. tilskadekommen fugl, da dette ikke forhindrer at den kan være til stor nytte i ynglemæssig sammenhæng, og for det andet er reservatets formål ikke at udrydde sjældne fugle, men tværtimod at genetablere en rigere fauna ved hjælp af opformering og udsætning af sjældne rovfugle i et passende miljø.

Som et eksempel på dette kan nævnes duehøgen, der tidligere hørte til en af de mest forfulgte rovfugle og på et tidspunkt næsten var forsvundet fra Nordsjælland. Fra andre dele af landet lykkedes det Frank Wenzel at få duehøge, som ellers ville blive dræbt ved vildtopdrætspladser og udsatte på denne måde 20 eksemplarer i de Nordsjællandske skove. Denne tiltrængte fornyelse i bestanden kom i sidste øjeblik og har betydet, at duehøgen overlevede i denne landsdel.

En anden fortjeneste, der kan tilskrives Frank Wenzel er fredningen af vandrefalken på Grønland.

Det var min begejstring for dette og samtidig de helt enestående forhold, som fuglene lever under i reservatet, der førte til, at jeg tilbød Frank Wenzel at undersøge muligheden for at få bevilget en udførselstilladelse af en jagtfalk, da jeg i anden forbindelse alligevel skulle rejse til Island.

På min forespørgsel svarede Dr. Ævar Petersen, at man først gerne ville have en formel godkendelse fra de danske fredningsmyndigheder (bilag nr. 1).

Dette svar meddelte jeg den 24. oktober 1988 Skov- og Naturstyrelsen og spurgte om deres syn på sagen (bilag nr. 2).

Telefonisk fik jeg derefter at vide fra Fru Birgith Sloth, at eftersom Island ikke er medlem af Washington-konventionen, behøver Island ingen godkendelse i forvejen fra dansk side.

Jeg rejste til Island den 31. oktober 1988 og mødte Dr. Ævar Petersen bl.a. for at fortælle, at Skov- og Naturstyrelsen "rullede bolden tilbage til Island", samt for at give mere detaljeret materiale om Ørnereservatet.

Dr. Ævar Petersen blev meget positivt stemt overfor hele foretagendet og anbefalede mig derfor, at skrive en ansøgning til det Islandske Ministerium for Kultur og uddannelse, da det er dem, der tager den endelige afgørelse i den slags spørgsmål.

Dette gjorde jeg, mens jeg stadig opholdt mig i Island.

I mellemtiden gik Skov- og Naturstyrelsen igang med at behandle mit gamle brev af 24. oktober 1988 (bilag nr. 2), som en ansøgning, selvom det i virkeligheden blot var en forespørgsel på Islands vegne og ingen ansøgning overhovedet.

Havørn (Haliaeetus albicilla)
"Nøkke" fortærer sit måltid

White-tailed Sea Eagle
"Nøkke" eats his meal

Seeadler
"Nøkke" beim verzehren seiner Mahlzeit

Havørn (Haliaeetus albicilla)
"Nøkke" kommer med tørt græs til reden

White-tailed Sea Eagle
"Nøkke" arrives at the nest with dry grass

Seeadler
"Nøkke" kehrt mit trockenem Gras zum Horst zurück

Videnskabelig bedømmelse af dette brev blev foretaget af lektor Jon Fjeldså (bilag nr. 3), hvilket blev baggrunden for Skov- og Naturstyrelsens afslag om indførsel af jagtfalken, som Hr. Bent Otto Poulsen sendte til mig og Island den 5. december 1988 (bilag nr. 4).

Efter afslaget fra dansk side var det naturligvis meningsløst for Island at behandle min ansøgning.

Da dette kun kunne opfattes som en bevidst sabotage, forlangte jeg i mit brev den 18. december 1988 at de trak sit afslag tilbage (bilag nr. 5).

Den 25. januar 1989 rykkede jeg Skov- og Naturstyrelsen for et svar (bilag nr. 6), som jeg fik den 31. januar 1990 fra Hr. Veit Koester (bilag nr. 7), hvor han præciserede årsagerne til det givne afslag.

Afslaget er begrundet med at "virksomheden i sin helhed er privatejet" og altså ikke en offentlig ejet eller støttet institution.

Hvis man læser bilag nr. 7 grundigt, finder man ud af, at dette er den eneste egentlige årsag til Skov- og Naturstyrelsens konstante uvilje overfor Ørnereservatet, hvilket jeg betragter som grotesk i så høj grad for et land med en folkevalgt borgerlig regering, så jeg fandt det absolut nødvendigt at underrette Dem om ud fra hvilke kriterier Skov- og Naturstyrelsen giver deres tilladelser og afslag efter.

Ørnereservatet har siden 1980 været åbent for publikum, hvor det ikke er usædvanligt med op til 600 gæster under det daglige program i højsæsonen. Alle besøgende får et instruktivt foredrag om rovfuglenes levevis med præsentation af en usædvanlig billedsamling om skandinaviske arter. På reservatet ser man på tæt hold ørnenes adfærd i helt frie omgivelser upåvirket af reservatets gæster. Sædvanligvis er vilde fugle skræmte og urolige, når de bliver iagtaget.

Reservatet hviler på denne måde økonomisk i sig selv, hvilket Skov- og Naturstyrelsen betegner som "institutionens kommercielle formål".

Det kan ikke være meningen, at man i en afdeling under Miljøministeriet sidder og modarbejder private initiativer, når regeringen ellers foregiver at gøre alt for at fremme det private arbejdsmarkeds vækst.

Jeg vil gerne understrege endnu en gang, at Ørnereservatets vigtigste formål er en virkelig beskyttelse af vore rovfugle igennem oplysning og kundskab til arternes levevis og adfærd.

Når det samtidig er et succesrigt foretagende, som tiltrækker titusinder af turister fra både Danmark og udlandet i løbet af hele sæsonen, hvilket bevirker at ejeren af reservatet har mulighed for at drive sin virksomhed uden at tigge om støtte, kan det kun beundres og ikke skabe grundlag for angreb.

Det er mit store håb, at De vil ændre Skov- og Naturstyrelsens opfattelse og behandling af reservatet og gøre dem det forståeligt, at landet behøver folk med visioner og evnen til at stå på egne ben.

Yderligere håber jeg, at De vil foranledige, at Skov- og Naturstyrelsen i sagen om den Islandske jagtfalk trækker sit afslag tilbage på en sådan måde, at ansøgningen til det Islandske Ministerium for Kultur og Uddannelse frit kan få lov til at blive taget op til overvejelse uden et dansk nej på forhånd.

De venligste hilsener
Stefan Bløndal

Oversigt over artikler:

- 19 udvalgte artikler med relation til Ørnereservatet

- 1) Videnskabsrådet trodser Washington-konventionens ånd / Af Silvanus. Morgenavisen Jyllands-Posten den 15. juli 1980
- 2) Ringe koster storke livet: Stop ringmærkningen: Siger storke-ekspert / Af Kaj Robert Svendsen. Dyrevennen april 1987
- 3) Sjældne fugle får ikke fred: Ornitologer er aggressive / Af Kaj Robert Svendsen. Politiken, den 11. marts 1990
- 4) Truede dyr og falsk hjælp / Af Frank Wenzel. Midtpunkt, Morgenavisen Jyllands-Posten, den 18. marts 1991
- 5) Vild romantik om vilde dyr og tamfugle / Af Knud Holst. Vendsyssel Tidende, den 10. april 1991
- 6) Intet mindstemål for argumenternes kvalitet / Af Leif Blædel. Weekendavisen, den 25. februar 1992
- 7) En fugl i hånden.. / Af Mogense Berendt, BT, den 8. juli 1992
- 8) Falkonerer redder fugle / Af Frank Wenzel. Aalborg Stiftstidende, den 30. august 1992
- 9) Kontakt mellem mennesker og dyr / Af Jens Chr. Jensenius. Politiken, den 11. september 1992
- 10) Saligheden Sejrede: Sammenrotning / Af Leif Blædel. Weekendavisen, den 9. oktober 1992
- 11) Diskret fuglejagt: Manipulation i lovdebat / Af Povl Jørgensen. Politiken, den 29. oktober 1992
- 12) Falkejagt er tættest på naturen / Af Edith Wenzel. Berlingske Tidende, den 12. november 1992
- 13) Ædel jagt med falke / Af Jens Klitsgaard. Morgenavisen Jyllands-Posten, den 6. december 1992
- 14) På hvis præmisser diskuterer vi fuglehold. / Af Per Bomholt. "Fugle" 1/93
- 15) Duehøgen lider for urfuglen. / Af Knud Esmann. Århus Stiftstidende, den 2. marts 1993
- 16) Fuglekrigen / Af Jens Frobenius. Det Fri Aktuelt, den 17. april 1993
- 17) Fuglekrigen igen / Af Jens Frobenius. Det Fri Aktuelt, april 1993
- 18) Auken nedlagt / Af Niels Tøttrup. Politiken, den 30. april 1993
- 19) Miljøstaten Danmark / Leder i Morgenavisen Jyllands-Posten, den 14. februar 1993

Havørn (Haliaeetus albicilla)

"Victor" kom til verden 1991 - de sidste dun tabes 2 måneder efter den er kommet ud af ægget

White-tailed Sea Eagle

"Victor" was born in 1991 - the last down falls off 2 months after the bird has come out of the egg

Seeadler

Der Seeadler "Victor" erblickte 1991 das Licht der Welt - die letzten Daunen verlieren sich 2 Monate nach dem Schlüpfen

Havørn (Haliaeetus albicilla)
"Nøkke"

White-tailed Sea Eagle
"Nøkke"

Seeadler
"Nøkke"

UDVALGTE ARTIKLER OM ØRNERESERVATET ETC.

(De i artiklerne medtagne fotos samt undertekster er ikke med i de oprindelige artikler)

Hovedperson i jagtfalk-affæren:

Videnskabsrådet trodser Washington-konventionens ånd

Af Silvanus

Morgenavisen Jyllandsposten, 15. juli 1980

Affæren omkring den jagtfalk, som Kong Khaled af Saudi-Arabien fik foræret af en dansk opdrætter af rovfugle, Frank Wenzel, er stadig ikke afklaret. Men en opklaring af omstændighederne er nødvendig, hævder Frank Wenzel.

Det kan ikke accepteres, at Danmarks naturforvaltningsmyndigheder administrerer efter eget forgodtbefindende og groft misbruger Washington-konventionens gode hensigter i en sag om jagtfalke, når bestemmelserne i konventionen er tydelige og ikke kan misforstås.

Hvordan kan det forklares, fortsætter Frank Wenzel, at Udenrigsministeriet ikke vil efterkomme et ønske om at skænke enkelte jagtfalke fra Danmark, med fuld lovmæssig dækning, til et venligsindet arabisk land.

IKKE TRUET

Jagtfalken var oprindelig ikke taget med som særlig truet art, men Danmark blev fra international side anmodet om at undersøge jagtfalkens situation. Den er imidlertid ikke truet noget sted i sit naturlige udbredelsesområde, den er ikke påvirket af miljøgifte i de arktiske områ-

Jagtfalk. (*Falco rusticolus*)
Gyrfalcon
Gerfalken

der, og bestanden har ikke i de seneste 50 år været påvirket af større årlige variationer, end hvad der er normalt som følge af fødetilgangen. På egnede biotoper i Canada, Grønland og Island, som jeg har kendskab til, er bestanden af jagtfalkepar maksimal.

Videnskabsrådet i Danmark har alligevel anbefalet jagtfalken overført til liste I i konventionens fortegnelse over særligt truede arter. Videnskabsrådet har oven i købet vidst besked, da man forinden har indhentet udtalelse fra ornitologisk ekspertise på Zoologisk Museum. I udtalelsen bliver det udtrykkeligt frarådet, at jagtfalken flyttes til konventionens liste over truede arter. Hvis jagtfalken er med, vil dette stride fundamentalt mod konventionens ånd og ordlyd.

Videnskabsrådet er tilsyneladende også i tvivl, men begrundet stillingtagen - på trods af konventionens bestemmelser - således: Det er Videnskabsrådets indtryk, at der fra visse lande, hvor jagtfalken er overordentlig eftertragtet især med henblik på falkejagt, undertiden har været udøvet en vis politisk pression mod lande, som kunne levere jagtfalke. Såfremt jagtfalke figurerer på liste I, vil pression af denne type langt sikrere kunne afvises af de lande, som udsættes herfor.

Det er, siger Frank Wenzel, rene ord, der utilsløret viser, at man går stik mod konventionens ånd og ordlyd og er et faktisk redskab for en bestemt lille interesseforening, nemlig Dansk Ornitologisk Forening. Og det er en direkte hån mod den agtværdige og velmente Wasington-konventionen om beskyttelse af livstruede arter.

Museumsdirektør, dr. phil. Holm Joensen har underskrevet Videnskabsrådets erklæring, hvori den nævnte politiske pression er anført.

Da man ikke kan tro, fortsætter Frank Wenzel, at Videnskabsrådet er ude på at tale visse rabiate ornitologer efter munden, må man udlede, at der er tale om manipulation. Jagtfalkens status blev ændret, ikke fordi arten er truet, men fordi man vil modarbejde andre landes interesse for falkejagt.

Det kan hævdes, at falkonerer og jagtinteressererede vil indfange rovfugle i naturen. Vel, men det sker ikke for at dræbe og ødelægge rovfuglene, men for at bevare og beskytte dem, erklærer Frank Wenzel, som slutter med at bemærke: Wasington-konventionens formål i paragraf I drejer sig om at beskytte sjældne arter mod udryddelse. I så henseende er det også klart for enhver, at undertegnede har arbejdet i bedste overensstemmelse med konventionens ånd og ordlyd. Sammen med J. C. Tillisch - som gjorde denne indsats for rovfuglenes fredning og beskyttelse i Danmark gennem jagtlovgivningen er der ikke nogen anden her i landet, der i de seneste 20 år tilnærmelsesvis har bidraget så meget til rovfuglenes beskyttelse og talt deres sag.

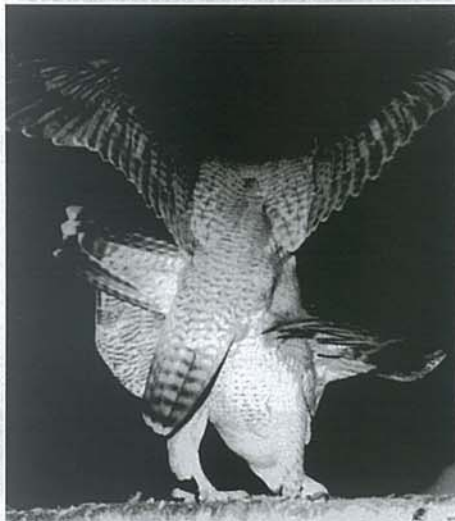
Hvepsevågerede i Tipperup Holme

ROVFUGLE YNGLER

- der er stor parringsaktivitet på Ørnereservatet

Jagtfalke / Falco rusticolus / Gyrfalcon / Gerfalken

Vandrefalke / Falco peregrinus / Peregrine Falcon / Wanderfalke

Duehøge / Accipiter gentilis / Goshawk / Habicht

RINGE KOSTER STORKE LIVET

Stop ringmærkningen, siger storke-ekspert

Af Kaj Robert Svendsen

Dyrevennen april 1987

En ringmærket stork letter fra reden på et hustag. Den er tung og starter fladt. Den kommer til at røre ved en telefonledning. To ledningstråde griber fat i ringen over højre fod. Storke går »på næsen« og hænger i næste nu vingebaskende ned fra ledningen, fastgjort ved foden. Inden til-lende får rejst en stige, lykkes det den store fugl at slippe fri, tilsyneladende uskadt. Det autentiske (vesttyske) eksempel kombinerer to menneskeskabte årsager til, at storke kommer galt afsted - oftest uden at slippe så billigt. Den ene er luftledningerne af mange slags, som gennemkrydser bymiljø og landskab. For hver gang ti storke dør i Europa, dør de syv ved at komme i berøring med ledninger. Det kan også være hegnet omkring en kreaturfold. Den anden er aluminiums-ringen, som ornitologer sætter om benet på de fleste storkeunger.

Farlige ringe

Herhjemme bliver alle unger i den sidste halve snes reder ringmærket hvert år. Ringen bærer et nummer og navnet på Zoologisk Museum i København. Ornitologerne er blevet kritiseret (4/89 s. 7: Lad dem være) ud fra en formodning om, at deres klatren på hustagene og håndtering af ungerne kan virke forstyrrende. Kritikken er blevet tilbagevist som ubegrundet af Dansk Ornitologisk Forening (1/85 s. 30). Men selve ringen kan være farlig. Med den begrundelse ønsker en vesttysk storke-ekspert, dr. Reinhard Löhmer fra den veterinære højskole i Hannover, nu ringmærkningen stoppet. Ringen kan forvære en påflyvning ved at hægte storke fast, som i eksemplet ovenfor. Og den kan »vokse ind« i benet, så (smertende?) hævelser og henfald af væv sætter storke ud af spillet.

Reinhard Löhmer nævner sammenlagt over en halv snes selvoplevede tilfælde af begge slags bare fra egnen omkring Hannover. Han gør det i et kapitel i en nu

offentliggjort rapport fra et internationalt storke-symposium i Walsrode (Weisstorch - Status und Schutz, 472 s.).

Han har ikke meget tilovers for ornitologer, som med »forbavsende sikkerhed« kalder ringmærkningen uskadelig. Man skal ikke have beskæftiget sig længe med ringmærkning af storke og med aflæsning af ringene (i kikkert), før man bliver klo-gere, skriver han.

Brækkede ben

Som »fladstarter« og usikker svæveflyver i blæsevejr kommer storke hyppigt i berøring med luftledninger, men også med indhegninger og køretøjer i marken. Resultatet kan ses som skrammer, hævelser, åbne sår og endog brud på benene. Beskadigelserne går igen hos fugle med og uden ring.

Men ringen kan forstærke kollisionsvirkningen. Især benbrud optræder hyppigere hos ringstorke som tegn på, at de har hængt fast. Ringe, der er revet delvis op, men endnu sidder på storkens ben, vidner om det samme. Direkte iagttagelser af storke, som er hængt fast ved ringen, f.eks. i et pigtrådshegn, er slet ikke sjældne. Kun de heldigste kommer derfra, ofte med kvæstelser.

Hyppigere endnu er tryk- eller klemme-skader, som »indgroede« ringe giver storkens ben. De forekommer ved alle ringtyper, og uanset hvor ringen er sat på - over eller under fodroden. Man kan eksempelvis forestille sig, at ringen kommer til at sidde fast et bestemt sted, mens storke ruger, og så efterhånden forårsager hævelser. Sommetider bliver storke med »indgroet« ring fundet afkræftet.

Især hos 10-15-årige fugle, der er ringmærket som unger, kan hele stykker af ringen være slidt væk foroven og forenden. Også et vidnesbyrd om, at ringe og ben »bearbejder« hinanden.

150.000 mærkninger

Der er flere, overvejende menneskeskabte, årsager til storkens tilbagegang: opdyrking af vådområder, luftledninger, beskydning under trækket og overvintringen, forgiftning af græshopper ved sprøjtning i Afrika osv. I sammenligning hermed kan ringmærkningens negative effekt være beskednen. Men den lader sig stoppe fra den ene dag til den næste, anfører Reinhard Löhmer.

Der skal efter hans mening helt specielle grunde til at fortsætte den i det nordvestlige Europa, bl.a. Vesttyskland og Danmark, som er blevet særlig hårdt ramt under den europæiske bestands halvering de sidste 50 år. Her har det betydning, at hver eneste stork overlever.

Stork Langeben er ikke blot en af Europas mest populære fugle, men også den bedst udforskede, i kraft af ringmærkning. Mindst 150.000 europæiske storke har

fået ring på i årtiernes løb, deraf 70.000 vesttyske. Tilbagemeldingerne - ved fund af kvæstede og døde fugle eller ring-aflæsning i kikkert - løber helt op i 13%. Et rekordagtigt højt tal, når der sammenlignes med andre fuglearter.

Man har hørt fra mindst 15.000 europæiske ringstorke. Er det ikke nok? Tilbagemeldingerne er så mange, at man aldrig har fået dem analyseret til bunds. En sammenfattende undersøgelse på basis af dem alle er aldrig lavet. Kan man overhovedet forestille sig et »hul« i vor viden om storkens levevis, som kan fyldes gennem ny ringmærkning? Reinhard Löhmer mener nej.

Han drager den konklusion, at videnskabelige grunde næppe kan retfærdiggøre fortsat mærkning. Er den ved at blive et mål i sig selv?

Aluminiums-ringen her er blevet båret af en stork i 17 år. Den er revet delvis op (øverst th.) som tegn på, at storken har hængt fast ved ringen. Og bortslidning af metallet foroven og forneden viser, at ring og ben har »arbejdet« mod hinanden. (Foto: Dyrevennen 4/87)

Ornitologerne er ved at falde over hinanden, når en ny fugl viser sig. -

Sjældne fugle får ikke fred

Ornitologer er aggressive

Af Kaj Robert Svendsen

Politik en 11. marts 1990

En citronvipstjert på træk fra Sibirien slog sig ned i en sønderjysk hedemose for ikke så længe siden. Den langhalede småfugl, gul som frugten, er en sjælden gæst herhjemme. To iagttagere med forbindelse til København identificerede den. Nyheden spredtes som en løbeild i ornitologiske kredse. Inden for de nærmeste dage blev mosen invaderet af op mod 70 fuglekiggere fra hele landet, bevæbnet med kikkerter, teleskoper og kameraer. I de følgende tre uger fulgte endnu mange flere i et jævnt rykind, ingen har tal på.

Lokale ornitologer, vant til at have stedet for sig selv, var chokeret over kollegernes hensynsløse optræden. De myldrede frejdigt frem uden for officielle stier i den fredede mose med adgangsforbud. De gennemtrawlede i timevis områder, hvis sårbare vadefugle de holdt borte fra æg og unger. De skulle se den citronvipstjert her og nu. Affæren har, sammen med fortilfælde, ført til interne opgør i ornitologernes forening. Er vi fuglebeskyttere eller ej? Skal vi sætte vor troværdighed over styr?

Og så er det endda intet mod udenlandske erfaringer. En flodsanger (også fåtallig trækgæst herhjemme) slog sig ned ved en stump rørskov i Norfolk i England. I det par dage, den forsvindende lille, brunlige fugl opholdt sig her, blev stedet hjemmøgt af mindst 1.000 ivrige iagttagere.

De trampede en rugmark ned, mens ejeren så til. De fik adskillige rugende fasaner og agerhøns til at opgive reden. TV viste scener af folk, der slog løs på hinanden for at komme frem i første række og få et glimt af sjældenheden.

I februar i fjor blev en amerikansk, guldvinget sanger blæst med en storm over Atlanten. Den havnede i et buskads på en parkeringsplads ved et supermarked i Kent. En kender havde aldrig så snart artsbestemt den, før jungletrommerne hidkaldte fuglekiggere i hurtige biler fra

det ganske land. Her var virkelig en guldrandet raritet. I tre dage var supermarkedets omgivelser ufremkommelige, mens kikkertfolk, sammenlagt langt over 1.000, jog det transatlantiske kræ hid og did.

Fuglekiggeriet, hidtil kendt for ro og fordybelse, har især i det sidste tiår udviklet en aggressiv fortrop af sjældenheds»samlere«. Deres lidenskab er at få flest mulige arter på den nationale fugleliste krydset af, efter at de har set dem ved selvsyn. Og her er det ulige lettere at få sat kryds ved listens regelmæssigt ynglende eller regelmæssigt gennemtrækkende fugle end ved de mange mere tilfældige gæster.

I Danmark - med 400 arter, hvoraf halvdelen er fundet ynglende - findes en eksklusiv »Klub-300«. Dens endnu få medlemmer har 300 eller flere kryds på listen. Men mange kandidater er på vej.

En rammende, britisk betegnelse for den, der »jager« sjældne fugle, er twitcher. Det betyder egentlig en, som får trækninger i ansigtet i nervøs forventning om, hvad der vil ske. Med et lån fra musikindustrien taler man herhjemme om hitjægere. De er altid i beredskab. For når den telefoniske efterretningstjeneste melder om f.eks. en sort ibis, en lattermåge eller en storpiber i denne eller hin kant af landet, er det for sent.

Lidenskaben forener folk i mange erhverv og på alle sociale trin. Sigtet er at opleve befrielsen ved at krydse endnu en sjælden fugl af - og blive høj af fryd over at have set den. Hvorpå det gælder den næste.

Traditionelle fuglekiggere interesserer sig for fugles samspil med omgivelserne, går til bunds i enkelte arter, studerer bestemte sider af fuglenes liv, som f.eks. deres træk, eller glæder sig bare over, hvad der dukker op. »Tåbeligt tidsfordriv«, fnyser nogle af dem i retning af hitjægerne. »De gør hobbyen til værktøj for personlig prestige«. Hvortil kan anføres, at det jo

egentlig gælder mange andre sportsgrene.

Alvorligere er hitjægerne lejlighedsvis foragt for fugles velfærd, naturens færdselsregler og andres ejendomsret. Allerede ved deres fortravlede masseoptræden de særeste steder ter de sig, for udenforstående at se, som folk med pip i låget - og spreder dermed det indtryk, at det har alle ornitologer. Hvor hitjægerne lurer, kan det være farligt for en sjælden fugl at sætte fod til jorden. Og har f.eks. en landmand fået sine enemærker gennem-

trampet, kan man ikke fortænke hans naboer i at prioritere naturgenopretning med invitation til sjældne fugle særdeles lavt.

På den baggrund er ornitologiske foreninger, hjemme og ude, ved at stramme reglerne for god opførsel. Et af de nye bud lyder: Du har ingen som helst pligt til at fortælle det til andre, hvis du opdager noget sjældent.

KONGEØRNE

Der har været stor succes med kongeørnene på Ørnerservatet

Kongeørne parrer sig

Truede dyr og falsk hjælp

Washington-konventionen er blevet til et magtmonopol for såkaldte "naturvogtere", som misbruger konventionens bestemmelser om truede dyrearter.

Midtpunkt, Morgenavisen Jyllands-Posten, 18. marts 1991

Af Frank Wenzel, leder af Ørnereservatet i Bindslev

Med jævne mellemrum ser vi i aviserne og i TV omtale af dyr, som er omfattet af Washington-konventionen, og som myndighederne fører kontrol med. Der er tale om visse handelsrestriktioner, som skal overholdes. I Danmark er det Skov- og Naturstyrelsen, som står for administrationen og fører kontrol med de anførte arter.

Mange af disse dyr, der ofte er eksotiske arter, indfanges i deres hjemlande af den lokale befolkning, som i reglen har baseret deres eksistensgrundlag på indsamling fra naturen. Det er i vid udstrækning fattige folk fra den tredje verden, som bliver ramt af disse restriktioner.

De rige lande har mulighed for at påtvinge fattige lande at foretage reguleringer eller begrænsninger i deres udnyttelse af naturens ressourcer. Det praktiseres allerede i vid udstrækning på globalt plan. Herhjemme ser vi lignende forhold, hvor Miljøministeriet og Skov- og Naturstyrelsen er i en løbende strid med grønlandske interesser.

Hvor ofte gør man sig egentlig klart, om vi har nogen ret til at påtvinge andre lande vore synspunkter? Det er naturligvis besnærende at henvise til naturen og de vilde dyrs tarv, der betegnes som et fælles verdensanligende, eksempelvis regnskoven.

Det er dobbeltmoralsk, at restriktioner i Washington-konventionen med handel af vilde dyr gælder en lang række arter, som lovligt kan bekæmpes igennem almindelig jagt. Herhjemme gælder det bl.a. duehøgen, og i Australien er det kakkaduen osv. Endvidere er almindelig jagt på mange arter ikke mindst fugle godkendt og accepteret af fredningsfolk og ornitologer. De vilde dyr må gerne jages og slås ihjel, mener disse »naturvenner«, men må ikke optræde som folks kæledyr eller i det hele taget gøres til genstand for handel eller

opdræt, en grotesk situation, der direkte er med til at devaluere naturens vilde dyr og planter, og det skaber ikke respekt for naturen, men derimod ligegyldighed.

Washington-konventionen er et levn fra socialisternes velmagtsdage i tressernes USA og Vesteuropa, hvor også naturen blev gjort til et drømmebillede uden ringeste hensyn til virkeligheden. Washington-konventionen er i dag et eksempel på en administration, der slås for sin egen eksistensberettigelse, og i denne kamp er de vilde dyr blevet et uundværligt redskab.

Jeg har tidligere henvist til Washington-konventionens fornuftige hensigt med at tage vare på de virkelig betrængte arters overlevelse. Men nu er konventionen gået hen og blevet et magtmonopol for »såkaldte naturvogtere«, som misbruger konventionens bestemmelser.

Med dette udgangspunkt, at jordens vilde dyr og planter er et fælles ej, vil det være lige så rimeligt, at andre lande, som vi gerne vil diktere vore synspunkter, forlange, at vi først selv hørte op med at forurene verdenshavene eller stoppede for import af råstoffer fra regnskovsområder. Naturnyndernes drømmebillede af naturen, som især er et fænomen, der er udbredt i Vesteuropa og USA, har ikke noget at gøre med opretholdelse af et akut eksistensgrundlag, men skabes hovedsagelig af bybefolkningens behov for at nyde naturen i fritiden.

De samme mennesker, som lever i de velbjergede samfund, har opnået denne luksus på bekostning af naturen. Ganske vist går »naturnynderne« i byerne ikke selv på jagt, men de har til gengæld opfodringsfabrikker, hvor husdyrene lever en ussel tilværelse, før de slagtes.

Indgreb i naturens orden med fare for de basale fødekilder bliver ødelagt og alvorlige begrænsninger af naturens ressourcer

har de industrialiserede lande ansvaret for. I denne sammenhæng er det absurd at tale om nogle silkeaber og papegøjer, som smugles fra det ene til det andet land - det er en hån mod naturen blot at nævne disse eksempler.

Til sammenligning kan nævnes, at alene Danmarks 500.000 katte hvert år dræber mindst en million sangfugle, som er fredet. Et endnu større antal dyr og fugle dræbes i trafikken - og ved vores kyster omkommer yderligere tusindevis af havfugle hvert år på grund af olieudslip fra skibene.

Endelig er livsbetingelserne for mange dyrearter og planter blevet forringet af vej- og byudvikling, industri og meget effektiv udnyttelse af landbrugsjorden.

Landene i Sydamerika og Afrika kunne med god ret hævde, at vores industriaffald og olieforurening af havet ødelægger meget vigtige livsbetingelser, som globalt set har mindst lige så stor betydning som regnskoven.

Også den stærkt øgede fritidsaktivitet i naturen er en alvorlig belastning, hvor især naturorganisationerne har et stort medansvar.

Det har vist sig, at sjældne fuglearters æg

og vilde planter ofte bliver stjålet efter, at der er afholdt ekskursioner. Det er også ubetænksomt at opholde sig ved fuglenes ynglesteder og ved deres trækposter. Der er fremkommet dokumentation i Politiken den 11. marts 1990, at såkaldte »Hitjægere« i Dansk Ornitologisk Forening på hensynsløs vis nedtramper ynglepladser og jager sjældne fugle fra vid og sans, så de ofte dør af stress.

Med hensyn til ringmærkning af de vilde dyr med det påskud, at det tjener til videnskabelige undersøgelser - kan man tale om en modesag, som desværre indebærer store lidelser for de dyr, som bliver udsat herfor. Visse arter, bl.a. storken og den grønlandske havørn, er i forvejen så godt undersøgt, at yderligere undersøgelser er så godt som overflødige og kan slet ikke retfærdiggøre, at et stort antal storke og ørne bliver lemlestet under indfangning og mærkning.

Handel med truede arter kan overhovedet ikke måles i forhold til andre ødelæggelser i naturen, som der ikke gøres noget ved. Det er blot en afledningsmanøvre fra de virkelige problemer, som tilsyneladende er uløselige.

Pigtrådsafspærring omkring en havørnerede på Lolland 1980/81. Havørnene kom efter en lang årrække tilbage som ynglefugle til Danmark. Glæden over denne begivenhed fik imidlertid en tragisk afslutning. Skoven og bøgetræet, hvor ørnene havde bygget deres rede, blev overspændt med pigtrådsafspærringer for at holde interesserede på afstand, men pigtråden var samtidig en dødsfælde for ørnene.

Vild romantik om vilde dyr og tamfugle

Vendsyssel Tidende, den 10. april 1991

Af forfatteren Knud Holst, Vrenstedvej 505, Vrensted

Det er yderst forståeligt, at Frank Wenzel, indehaver af Ørnereservatet i Tuen (VT, side 4, fredag den 5. april) går i rette med det trekløver - Dansk Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening og jagtforeningerne - der i fællesskab har udformet et oplæg til lovforslag om et totalt forbud imod at holde såkaldt vilde fugle i fangenskab. Herunder især rovfugle.

Hvad der ikke helt fremgår af Wenzels indlæg, men som har været fremme så mange andre steder, er, at man i fuldt alvor kræver, at de eksisterende rovfugle i reservater (i »fangenskab«) skal aflives. F.eks. Wenzels berømte ørne og alle de falke, der ellers måtte befinde sig i andre private reservater. Tårnfalken har været nævnt flere gange.

Netop med hensyn til den er det jo et paradoks, at den som art her i landet kun har overlevet, fordi den så at sige fandt et fristed - i fangenskab. Den kom i gode og kyndige hænder. Så vidt jeg ved, uddøde den i fri natur omkring 1976. Den døde dels af sult, dels af bortskydning.

Den var så heldig at blive »fredet« af kyndige opdrættere (også de så udskældte falkekoner, der ikke må drive falkejagt med dem i Danmark, for det er helt unaturligt. En brutal middelalderlig skik - mens man stadig godt må drive klapjagt på firbenede »vilde« dyr i Danmark, for det hører til vildtpleje!)

Jo, det går vildt til.

Det paradoksale er, at tårnfalken ikke, ifølge forslaget, vil blive totalfredet, hvis den vender tilbage til naturen. Den må skydes! Så er vi lige vidt. Så er der kun Dyrenes Beskyttelse at håbe på.

Det er historien om musvågerne om igen. De var ved at forsvinde. De klarede selv krisen, og så begyndte geværene at knalde, legalt eller illegalt. Sandheden er, at de traditionelle danske (nordiske) rovfugle har haft en krank skæbne i årtier her i landet. Netop fordi de var rovfugle. De fik ikke lov til selv at regulere naturens orden og tage de harekillinger, der alligevel skal

falde fra, eller de agerhøns, der var for mange af, indtil det moderne landbrug decimerede deres antal så meget, at de dyreelskende jægere fik for lidt at gå efter. Rovfugle har altid været en af de mest truede dyrearter i Danmark. Hønsehøg og duehøg var bøndernes fjender. Derfor blev de lagt for had. Det gælder faktisk alle rovfugle i deres revierer i naturen. Derfor blev de sjældne.

Men nu skal disse »stolte fugle« være frie! Og folk, der har avlet nye bestande frem i trygge og beskyttende omgivelser, inden de allesammen uddøde, skal straffes. For hvad? Jo-jo, for »indespærring af vilde fugle«. Det er der jo overhovedet ikke tale om. Tværtimod er det en påskønnelsesværdig indsats, disse idealistiske mennesker har gjort, da ingen andre - heller ikke staten - gad gøre det. De skulle snarere belønnes, også af Naturfredningsfonden. For artsbevarelse! Og artspleje. Endda for egen regning.

I øvrigt er der ikke tale om »vilde fugle«. De er ikke brutalt indfanget i forgårs og sat i lænker, mens de skriger efter frihed. De er avlede - og får den frihed, de overhovedet kan få. Og vil have. De er i meget gode hænder. Ikke moderhænder. Som de måske ville være udenfor.

Det er et sygt forslag. Det er undergravede for al forståelse for god dyrepleje og praktiske (og entusiastiske) menneskers forsøg på at holde liv i noget storslået, som vi ellers ikke ville have omkring os.

Det famøse forslag er ikke kun menneskefjendsk. Det er dyrefjendsk. Wenzel har lidt ret i, at det sommetider er for emsige ornitologer, der forstyrrer den naturlige biotop. Skammeligt nok, men jeg tror nok, jeg vil holde mig lidt til den gamle sang: »Jeg ved en lærkerede, jeg siger ikke hvor«. Ellers kommer der en cand.mag. med hele holdet, og han er sikkert ornitolog. Så røg den lærkerede. Og sikkert den ørnerede. Lad dem sidde på deres udsigtsposter og tælle trækfugle. Det er ikke så farligt. Men lad dem holde sig fra noget, de ikke har sans for eller forstand på.

Havørn (Haliaeetus albicilla)
"Margrethe" en dronning med et hvast blik

White-tailed Sea Eagle
"Margrethe" a queen with a keen eye

Seeadler
"Margrethe" ein Köning mit durchbohrendem Blick

Havørn (Haliaeetus albicilla)

"Jette" nyder den store horisont syd for Skagen

White-tailed Sea Eagle

"Jette" enjoys the wide horizon south of Skagen

Seeadler

"Jette" genießt den weiten Horizont südlich von Skagen

Dansk Naturfredningsforening, som jeg selv har været lokal formand for langt tilbage, er hoppet på en limpind, hvor de mest fanger sig selv. Jagtforeningerne vil kun se nye byttedyr. Vi krydser fingre for, at de nødvendige rovfuglereservater over-

lever. Og at vi stadig kan komme i dem. Til glæde for alle parter. Både for fuglene, deres mennesker og os.

Der er gjort en stor indsats, som bør påskønnes, ikke fordømmes.

Kvinde med falk på hånden. Korsstol i Lunds Domkirke fra ca. år 1360

Woman with falcon on her hand. Choir stall from about 1360 at Lunds Cathedral, Sweden

Frauengestalt mit einem Falken auf der Hand. Motiv von ca. 1360 aus Chorgestühl der Domkirche in Lund, Schweden

Det kan lyde så kønt, men der tales med to tunger og der er

Intet mindstemål for argumenternes kvalitet

Weekendavisen 25. februar 1992

Af Leif Blædel

På et pressemøde sidste uge blev der indledt en kampagne imod handel med vilde fugle. I en brochure forsikrer udgiverne at de betragter fuglehold som »en spændende hobby«, de vil bare anbefale fugle avlet i fangenskab. Ingen fanatisme her. Eller? Kampagnen er lanceret i fællesskab af Dansk Ornitologisk Forening (DOF) og Foreningen til Dyrenes Beskyttelse - og da »de grønne organisationer« for et år siden lavede udkast til den nye jagtlov havde DOF fået indføjet et forbud mod hold af fugle som forekommer fritlevende i Europa. Efter kraftige protester blev formuleringen modificeret, men var den vedtaget skulle mennesker som havde den slags fugle - kanariefugle fx - slippe dem fri eller aflive dem.

Det er ikke ualmindeligt at miljøorganisationer taler som de ræve for de gæs. Greenpeace og Verdensnaturfonden har ytret stor forståelse for grønlændernes ret til at drive sæljagt - og samtidig antydte at sympatien kan gå fløjten hvis ikke Grønland tilslutter sig modstanderne imod fangsten af små hvaler i Nordnorge og islændingenenes beskedne hvalfangst. Del og hersk, hedder teknikken, og de som måtte falde for de søde ord kan så senere se hvad det ender med.

Kampagnen mod handel med vilde fugle er tilrettelagt i samarbejde med udenlandske organisationer, og den sigter mod at få EF-parlamentet til at foreslå et forbud gældende alle medlemslandene. Det vil man have danskerne til at presse på for, ved at opfordre miljøministeren til at gå ind for importforbud når sagen rejses i EF - folk behøver ikke selv udtrykke deres mening, kampagnens pjece indeholder et postkort med tekst som bare skal underskrives og indsendes.

Den teknik er brugt før til påvirkning af EF. Og det er ikke kun den anvendte form, og DOFs talen med to tunger der

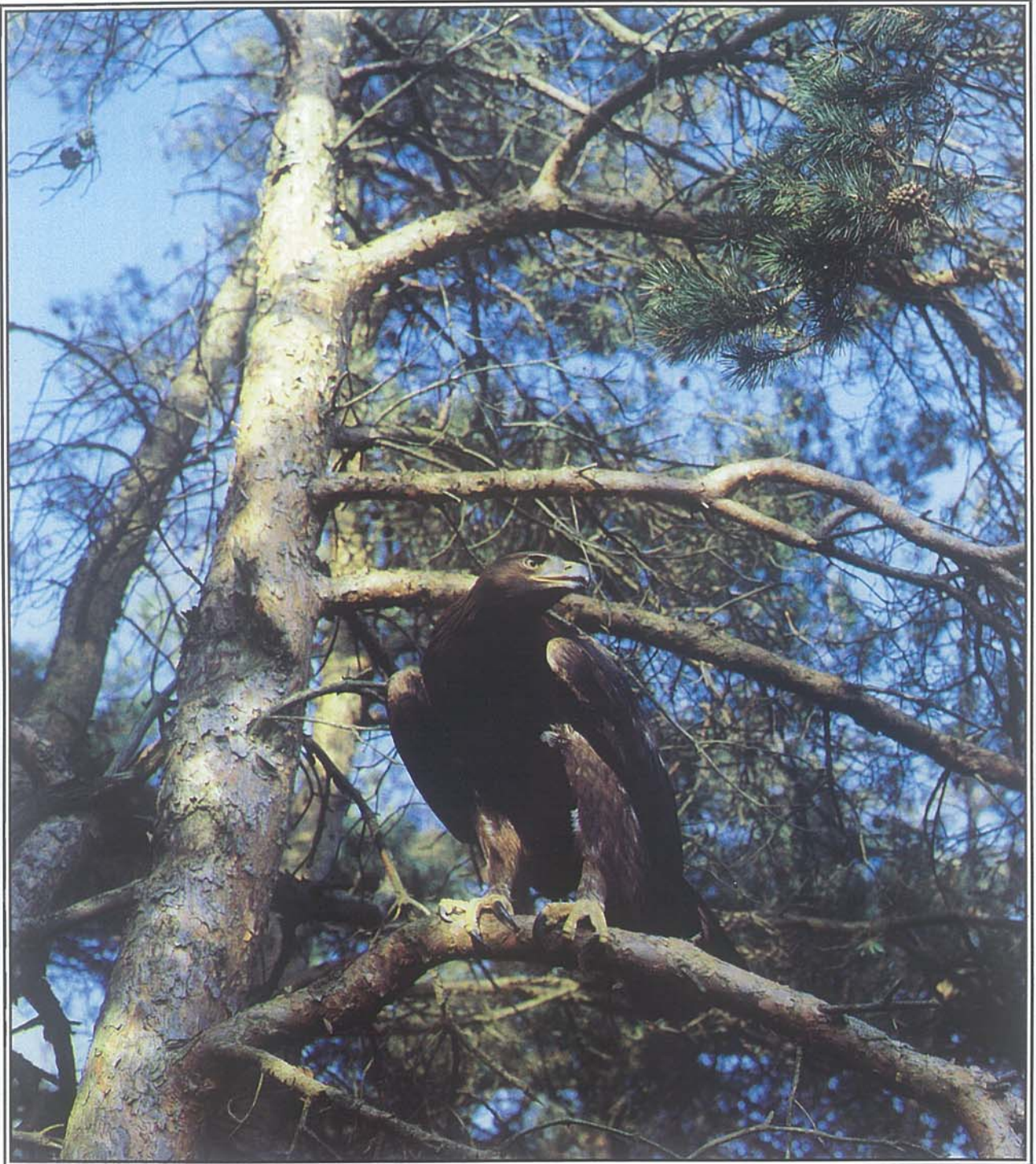
minder om tidligere kampagner, som den om sælungerne og en senere som skulle hindre import af pelse af dyr, som kunne være fanget i fodfælder. Det er mest af alt argumentationsformen.

Efter at have læst pjecen og overværet pressemødet med højtidelige foredrag har jeg ingen mening om rimeligheden af forbudet. Jeg kender ikke de saglige argumenter for forbudet, hvis de findes.

Et sted i pjecen hedder det at »handel med vilde fugle medfører at flere arter nu betragtes som særdeles truede«, men det underbygges ikke med konkrete oplysninger - og to linier højere oppe står endda: »Der findes kun lidt viden om, hvilken virkning fangst har på de vilde fuglebestande.« Ellers består pjecens tekst næsten kun af påstande om groft dyreplageri - fuglene dør angiveligt som fluer p.g.a. mishandling ved fangsten, opbevaring sammentrængt i små kasser i ulidelig varme og med dårlig pasning på vej til eksportøren, uhygiejniske forhold hos ham som medfører dødelige sygdomme, transport til Europa ofte uden vand og foder osv., osv. Foredragene ved pressemødet var efter samme model.

Det lyder omtrent som en beskrivelse af nazisternes transport af jøder til udryddelseslejre. Det fik mig til at spørge på pressemødet om det er verdens dumme mennesker som er engageret i handlen med de vilde fugle, for det må være en skrækkelig dårlig forretning ikke at holde liv i dem. Man svarede mig at det slet ikke var dumme mennesker, men de var nok uvidende. I de samme lande er man dog ellers indsigtfulde nok til at emballere sydfrugter næsten i vat for at de ikke skal ødelægges under transporten.

En del grønne organisationer synes ikke at kende noget lavmål for kvaliteten af den propaganda de bruger for at få pæne mennesker med på deres galej.

Kongeørn (Aquila chrysaetos)

Golden Eagle

Steinadler

Kongeørn (Aquila chrysaetos)

"Volga". Læg mærke til de drabelige kløer, som den folder sammen før den varsomt lægger sig over sine æg

Golden Eagle

"Volga". Take note of the deadly claws which it folds together before gently laying over its eggs

Steinadler

Der Steinadler "Volga". Beachten Sie die tödlichen Krallen, die zusammengefaltet werden, ehe sich der Adler behutsam auf sein Gelege niederlässt

En fugl i hånden...

BT 8. juli 1992

Af Mogens Berendt

Hjemme har jeg en åben voliére i haven (en voliére er et sted, hvor man holder fugle) og den er åben, fordi det faktisk er haven selv. I løbet af et år har jeg talt op til 24 arter, der besøger den lille have i Hellerup, inklusive mågerne. Der er også flagspætter og skovskader.

Andre mennesker har indhegnede voliérer, smukt beplantet og sommetider enorme. Her holder de fugle, for det meste tropefugle, fra kolibrier til ara-papegøjer. Det er et sjovt og mildt folkefærd, disse fugleholdere. For det må man være for at holde af fugle. Ca. 5.500 af dem er organiseret i landsorganisationen Danske Fugleforeninger, og mange af dem opdrætter eksotiske fugle på et nærmest videnskabeligt plan.

Nu er de ved at blive lagt for had af Dansk Ornitologisk Forening og Foreningen til Dyrenes Beskyttelse, som iværksatte en kampagne mod fugleholderne og oversvømmede miljøminister Per Stig Møller med postkort. En effektiv og kostbar kampagne - ikke ulig den, som Greenpeace ødelagde grønlændernes sælfangst med - og senere måtte undskylde.

De er gået så vidt som at forlange, at de fugleholdere, der holder europæiske fugle (og opdrætter dem), skal slippe dem løs eller aflive dem. Morsomt forslag al den stund hundreder millioner trækfugle hvert år fanges og spises i Frankrig, Italien og - værst af alt - Malta. Boykot Malta som

turiststed af netop den årsag! De myrder alle vore trækfugle dernede...

Fugleholderne ved udmærket, at ikke al handel med eksotiske fugle er under kontrol. Mange dør under indfangst og transport - og de fleste luftfartsselskaber nægter nu at transportere fuglene rundt i verden. Det gør bare ondt værre. Så er det mere eller mindre ukvalificerede selskaber, der transporterer dem, uden garanti for mad, vand og luft, og med meget længere flyvetid.

Ornitologerne påstår, at én ud af ti dør, men det er der ligeså lidt belæg for som med de grønlandske sæler. Til gengæld prøver fugleholderne at få EF til at indføre faste regler for, hvor megen plads hver fugl skal have under transporten. I stedet for - som EF-kommissionen arbejder med - at forbyde al import til Europa.

Nu er de danske jægere gået ind i en besynderlig forlovelse med Dansk Ornitologisk Forening. Jægerne og kratluskerne hader ellers hinanden til daglig, men den ny jagtlov har forenet dem. Noget for noget. Hvis ornitologerne kan få ram på fugleholderne, så kan jægerne få lov til at plaffe de årlige 700.000 halvtamme fasaner ned i sæsonen - og hvad der ellers måtte komme forbi frokostjægerne. Det er synd for fugleholderne. De har forstand på fugle.

Nyudklækket kongeørneunge i hånd

Falkonerer redder fugle

Aalborg Stiftstidende 30. august 1992

Frank Wenzel, leder af Ørnereservatet i Bindslev, reagerer på en artikel i avisen sidste søndag. Han skriver bl.a.:

Aalborg Stiftstidende har søndag 23. august bragt en artikel fra Louis Illum Honore omhandlende tyveri af rovfugles æg og unger i udlandet. Dette bruges af Dansk Ornitologisk Forening som argumentation for øget kontrol af rovfuglehold i Danmark.

Hæftet* skal tage sig ud som et videnskabeligt og lødigt arbejde. Bl.a. henvises til kildeliste og såkaldt officiel dokumentation. Den ansvarshavende redaktør Christian Hjorth, skoleinspektør og formand for fugleforeningen skriver i sit forord, at han håber på seriøsitet og saglighed i debatten - det forholder sig dog ganske anderledes. Manipulationen ses bl.a. i afsnittet »2. Uddrag af relevante love og andet centralt kildemateriale«, i hvilket Jonna Odgaard godt nok citerer relevante love, men gør det ufuldstændigt og derved fuldstændig får fordrejet virkeligheden. Det er helt centralt for debatten at forstå, at falkonerer og opdrættere af rovfugle ikke er interesserede i at have vilde fugle, men udelukkende beskæftiger sig med individer, som er opformeret hos mennesker. Der er således tale om efterkommere af fugle, som tidligere blev reddet fra jagt og udryddelse.

Det er denne sammenblanding med vilde fugle og opdræt som Dansk Ornitologisk Forening skrupelløs anvender som pressionsmiddel i deres propaganda vel vidende, at langt de fleste ikke har nogen forudsætninger for at vurdere de relevante love og bestemmelser.

Dansk Ornitologisk Forening vil i offentlighedens lys gerne fremtræde som landets ekspertise og være fuglevidenskabens talerør.

Sagens kerne er, at der er tale om en interessekonflikt mellem ornitologer og falkonerer. Misundelsen over, at falkonererne nyder stor respekt og anerkendelse hos myndighederne samt den megen opmærksomhed i medierne for den indsats falkonererne gør for at tale rovfuglenes sag og give oplysning om dem, har fået ornitologerne til at rase.

Det er almindelig kendt, at det er falkonererne vi kan takke for, at rovfuglebestandene i verden er ved at komme sig, efter at de har været tæt på udryddelse, bl.a. som følge af jagt og ornitologernes lidenskab for indsamling af æg af sjældne arter. - Vandre-falkebestanden i Sverige er således forøget med 30 pct. i de senere år, og i England og Tyskland er falkebestanden fordoblet de seneste 10 år netop med de arter, som er særligt populære hos falkonerer. Det bekræfter, at i de lande, hvor der er mange falkonerer og hvor jagt med rovfugle er tilladt, er bestandene i fremgang som følge af falkonerernes udsætningsprogrammer.

Det er endvidere tankevækkende, at ornitologernes ledere for at bekriige falkonererne har givet jægerne udvidet jagttid på bl.a. hjelen og de vilde gæs, der kommer på træk over Danmark fra det høje nord. Disse fugle kan nu nedskydes i tusindvis med DOF's og andre såkaldte grønne organisationers godkendelse, medens folk, der værner og plejer deres fugle og oven i købet får dem til at yngle, skal sættes i gabestok og mistænkeliggøres.

*) Hæftet: DOF's såkaldte "hvidbog" "Rovfugle i fangenskab" blev udgivet i juni 1992 for at skade Ørnereservatet og falkonererne.

Kontakt mellem mennesker og fugle

Nyt indlæg i striden om fugle i fangenskab

Politiken 11. september 1992

Af Jens Chr. Jensenius, Klostergade 70, Århus:

.Formanden for Dansk Ornitolog Forening (DOF), Christian Hjort, vil gerne beskytte ørnene mod menneskene, og angriber i sit indlæg den 3. september dem, som holder rovfugle, og her specielt Frank Wenzel og hans ørnereservat. DOF ønsker en ny vildtforvaltningslov, som forbyder rovfuglehold. Grundholdningen synes at være, at det er nedværdigende for ørne og falke at være i tæt kontakt med mennesker. Disse stolte fugle skal være menneskesky. Kun tålmodige ornitologer med kraftige kikkerter skal kunne opnå den oplevelse, det er at se disse store, flotte fugle udfolde sig. Det er selvfølgelig absurd at diskutere om fuglene er stolte. Er en trane majestætisk? Er torsken stoltere end silden? Et er sikkert: Det er en utrolig oplevelse at komme tæt på disse imponerende skabninger, og en sådan oplevelse har Frank Wenzel givet et meget stort antal almindelige mennesker. Vi selv, voksne som børn, og alle (næsten alle) vore sommerhusgæster har været begejstrede for besøget i Ørnereservatet. Kun nogle enkelte (ornitologer) har følt, at de ikke kunne tillade sig at tage derhen.

De har måske endog haft blandede følelser, når enkelte af ørnene på deres flyvture er kommet tæt på sommerhuset. Selvom fuglene unægteligt var flotte, rimede synet af dem jo ikke så godt med beskyldningerne for fangenskab og misrøgt, og desuden var det jo så ikke rigtige vilde ørne.

For almindelige mennesker, som holder af både mennesker og dyr, og altså også fugle, synes det hævet over enhver tvivl, at Frank Wenzel gør alt hvad der er muligt for at give sine fugle de bedste forhold. Hans glæde over arbejdet med rovfuglene gennemsyrrer hans foredrag og opvisning. Kontakten mellem menneske og fugl virker bestemt ikke foragtelig, når man stående ude på marken oplever Frank Wenzel kalde på en ørn, som sidder i en trætop langt borte, ser fuglen lette og i brede sving nærme sig for så midt i menneskevrirmlen at lande på opdrætterens arm. Eneste problem den eftermiddag var, at den »stolte« fugl lod sig jage rundt af en skade, som ville have det kød, der var beregnet for ørnen. Ornitologen ville måske hævde, at dette netop er et

Frank Wenzel på besøg i kongeørnereden

resultat af menneskets depraverende indflydelse. En kollega af mig, stipendiat Arne Willy Jensen, som er ivrig jæger, gik en eftermiddag en tur på stranden ved Vesterhavet og mødte her Frank Wenzels datter på hest. Han snakkede lidt med hende og sagde, at det der med at hun kunne tilkalde sin ørn, det troede han ligegodt ikke på. Hun lagde da hovedet tilbage, udstødte et særegent skrig og lidt efter kom den kæmpestore fugl til syne i et styrtdyk, som afsluttedes i en spektakulær landing på pigens udstrakte arm. Stakkels fugl. Velsagtens udtryk for forkvaklet moderbinding.

DOF hævder, at rovfuglehold er til skade for rovfuglebestanden. Det er en tilsyneladende ganske uvidenskabelig påstand. For uindviede forekommer den absurd. Men når man så i denne argumentation inddrager et par unge tåbelige islændinges forsøg på ulovlig uds mugling af islandske falke, må vi andre ikke-frelste

få indtryk af, at sagligheden ingen betydning har, når det drejer sig om noget så helligt, som at forhindre kontakt mellem mennesker og de dyr, som Vor Herre har bestemt skal være vilde.

Det synes tillige at være fælt, at Ørnereservatet også har et kommercielt aspekt. Denne opfattelse unddrager sig selvsagt saglig diskussion. Jeg har med glæde betalt entre for at tage mine børn med en tur i zoologisk have, og er glad for at det offentlige yder tilskud. Det koster også penge at drive Ørnereservatet. Mange penge, tror jeg, for det ser ud til, at der gøres meget for at dyrene skal befinde sig godt. Og det generer mig ikke, hvis der også skulle blive en pæn skilling tilovers for den familie, der mig bekendt driver stedet uden nogen form for offentligt tilskud. Det må have været et langt og sejt arbejde før det kom så langt som til at Ørnereservatet blev en af Vendsyssels store turistattraktioner.

*Pernille med vandrefalk
i en af Ørnereservatets forevisninger*

Morten med kongeørnen "Odin" klar til flyvedemonstration

Sammenrotning

Jægerforbundet ville ofre den lille gruppe falkonerer for at behage ornitologerne

Sagligheden sejrede

Weekendavisen 9. oktober 1992

Af Leif Blædel mener

Ministre elsker at organisationerne i enighed tilslutter sig et lovforslag. Jeg husker en landbrugsministers faste omkvæd: »Hvis landbrugets organisationer er enige...«, ja så kunne de nærmest få det med ham som de ville. Måske den pågældende minister spekulerede i at enigheden på det tidspunkt var umulig - men der er under alle omstændigheder noget saligt ved at slippe for alt bøvlet med de organisationer, som er utilfredse med et resultat.

Derfor har det ikke set alt for godt ud for de danske falkonerer. De har hidtil kun kunnet drive jagt med deres falke når de undtagelsesvis fik dispensation, men under forberedelserne til den nye jagtlov er de organisationer som har sæde i Vildtforvaltningsrådet - og dermed har haft et meget stort ord at skulle have sagt - enedes om at forbudet skal være totalt.

Naturfredningsforeningen og Friluftsrådet

har ikke større indsigt i falkejagt, så det var de to andre medlemmer af rådet, Ornitologisk Forening og Jægerforbundet, som var afgørende. Af dem havde ornitologerne en meget fast mening: Det skulle simpelthen overhovedet ikke være tilladt at holde falke og andre rovfugle i fangenskab.

Jeg ved ikke om det var et gammelt og meget personligt had til Frank Wenzel og hans ørnereservat som betingede Ornitologisk Forenings standpunkt, men det var i hvert fald det had som prægede ornitologforeningens voldsomme propaganda for det. Der var indlæg i alle mulige blade med angreb på ham, og man hyrede en journalist til at skrive en pjece imod Rovfugle i Fangenskab - der iøvrigt ikke er, skal vi sige til det yderste præcis med kendsgerninger. Man har forresten også ansat en miljøkonsulent, en titel der dæk-

Havørneungen "Margrethe" på 10 års dagen, for Ørnereservatets start, den 8. juni 1990.

ker over, at manden er ansat til på fuldtid at propagandere for organisationens synspunkter.

Jeg skal ikke kunne sige hvad Jægerforbundets ledelse i sit hjerte mente om jagt med falke, den har aldrig betroet mig det. Men med et ganske godt kendskab til mange jægers holdning kan jeg ikke tro man virkelig har været modstandere. Jagten med falk er en sport som er enormt meget mere krævende end jagt med bøsse, og den er fuld af skønhed. Den jagt - som endda ikke kender til anskydninger - kan en jæger ikke være imod, vel egentlig kun nære beundring for.

Jamen, hvorfor da? Jo, Jægerforbundet var ivrig efter at nå til forståelse med Ornitologisk Forening. Man vidste hvor stærkt foreningens følelsesladede propaganda virkede, og frygtede at den i det lange løb kunne gøre jagt grundigt upopulær, måske umulig. Desuden havde jægerne jo ting de meget gerne ville have igennem i en ny jagtlov, men som ornitologerne var imod.

I sådan en situation indgår organisationer kompromisser, hvad der er fornuftigt og regulært nok. Men nogle af kompromisserne er handler hvor trediepart betaler prisen. Det må være derfor Jægerforbundet gik med til at fastholde forbudet mod falkejagt

og gøre det absolut. Herregud, der findes kun en snes falkonerer i Danmark, skulle man ikke ofre dem når der kunne opnås fine resultater for Danmarks godt 150.000 almindelige jægere?

Det er svært at bebrejde organisationers forhandlere at de optræder på den måde. Men det er ubehageligt at overvære. Og komplottet, det kan jo næsten ikke undgå at lykkes.

Det kunne det dog alligevel. Forleden sagde miljøminister Per Stig Møller at der i hans forslag til ny jagtlov vil stå, at det er tilladt at drive falkejagt. Der vil også stå, at kun falke opdrættet i fangenskab må anvendes. Dermed tages der hensyn til ornitologernes påståede frygt for at tilladelsen vil føre til plyndring af rovfuglereder for unger og æg - en bekymring som iøvrigt er kuriøs ved at de folk som samler på sjældne æg, fx rovfugles, ikke sjældent hører hjemme hos naturfrederne og ornitologerne.

Per Stig Møller skal nok få ballade for sin afgørelse, hvad han naturligvis ved. Så meget mere tilfredsstillende er det at han har ladet sagligheden gå forud for rænke-magernes enighed.

Vandrerfalk med bytte

Vandrerfalk ser sig om

Diskret fuglejagt

Manipulation i lovdebat

Politiken 29. oktober 1992

Af Povl Jørgensen, Danske Fugleforeningers Frednings- og Miljøudvalg,

Dansk Ornitologisk Forening (DOF), der i hovedtrækkene har stået for indholdet til det netop fremsatte forslag til ny lov om Jagt- og Vildtforvaltning (fremsat i Folketinget d. 7. oktober), har i øjeblikket meget travlt med at forsøge at manipulere med meningsdannere og beslutningstagere.

Oprindeligt havde DOF ønsket, at alt opdræt af fuglearter, der også har deres udbredelse i Danmark, skulle forbydes, og alle fuglene lukkes ud eller aflives!

Foreningen havde ironisk nok lavet en slags forlovelse med de danske jagtforeninger, og derfor skulle forbuddet naturligvis ikke gælde »skydefugle«, dvs. fasaner, agerhøns og ænder, der opdrættes med henblik på udsætning og afskydning! Besindige dyreværnsfolk fik imidlertid »fuglevennerne« overtalte til at droppe forslaget om aflivning af de mange tusinde fugle, men foreningen arbejder stadig ihærdigt på at befri fuglene fra »fængslerne«, som ornitologerne ynder at kalde fugleopdrætternes store flyvevolierer.

Det netop fremsatte forslag til Jagt- og Vildtforvaltning opererer nu med, at nuværende opdrættere kan beholde de fugle, som de og deres fortids opdrætterkolleger har opdrættet i over 100 år. Men de må ikke forære, bytte eller sælge opdrættet til venner og bekendte. Selv folk, der ikke kender til fugleopdræt, må kunne se det afsindige i et sådant forslag!

Danske Fugleforeningers Landsorganisation, der tæller henved 6000 medlemmer, er tilhængere af rene linier, når det gælder opdræt af både eksotiske og europæiske fuglearter.

Vi værner selv om sjældne og udryddelsestruede arter, og gør alt for at opdrætte de arter, som vi selv har i vores varetægt. Derfor er det naturligvis særligt irriterende, når DOF snart hver anden dag udsender meddelelser om ulovlig falkefangst, ulovlige fuglehold osv. Gamle travere går igen og igen, og få fjer bliver til høns!

Man kan ikke lade være med at spørge sig selv, hvorfor ornitologerne aldrig omtaler de tusindvis af rovfugle, som jægerne årligt ulovligt nedlægger. Hvilken betydning har en historie om to falkeunger på transit igennem Danmark i forhold til en årlig nedskydning af mange mange rovfugle i Danmark. Vildtbiologisk Station på Kalø orienterer ind i mellem i »Vildtorientering« om bl.a. glenter, for at få jægerne til at holde op med at nedlægge dem.

Er det ikke underligt, at private fugleopdrættere, der i deres fritid går og sysler med en levende og interessant hobby, skal lægges for had af nogle »fuglevenner«, der samtidig synes, at jægervennerne naturligvis skal have lov at holde deres fasaner, agerhøns og ænder i fred. Så længe den varer...

Falkejagt er tættest på naturen

Berlinske Tidende 12. november 1992

Af Edith Wenzel, leder af Fredensborg Falkonergård

Berlingske Tidende bragte 4. november et læserbrev med titlen »Falkejagt er modebydelig dyrekamp« af Knud Flensted fra Dansk Ornitologisk Forening (DOF). Som det er typisk for DOF, vildleder Knud Flensted med usandheder. Han postulerer fx, at der ikke har været drevet falkejagt i Danmark siden 1803. Fakta er, at der indtil jagtlovsrevisionen i 1967 jævnligt har været drevet falkejagt i Danmark. Også efter 1967 har der i flere tilfælde været afholdt falkejagt (efter dispensation). Fx gennemførtes der i midten af 80'erne et særdeles vellykket projekt i Aalborg Lufthavn med at holde fugle væk fra start- og landingsbanerne med falke.

Jagt med falke er den jagtform, hvor mennesket nærmer sig naturens præmisser allermost. Jagten er uden støj, blyforurening samt først og fremmest uden anskudning. Desuden gives byttedyret en meget fair chance i modsætning til, hvad der er tilfældet med almindelig jagt. Falken er heller ikke til fare for sine omgivelser, som tilfældet er med skydevåben. Jagtformen er udbredt og anbefalet i langt de fleste lande og støttes af den internationale jagtorganisation FACE, ligesom WWF International anerkender falkejagt som en legitim jagtform. Også danske jægere støttede falkejagt, indtil man indgik forlig med DOF af frygt for restriktioner på anden jagt. Falkoneri er anerkendt i EF's Fuglebeskyttelsesdirektiv, Europarådets Bernkonvention samt Paris-konventionen. Med falkejagt undgår man at drive rov på naturen.

Flensted hævder videre, at rovfugle ikke egner sig til hold i fangenskab. Dette er igen forkert. Som det vil være Flensted bekendt, har kompetente myndigheder efter ornitologers talrige politianmeldelser om dyremishandling m.v. gang på gang udtalt anerkendelse for den måde, falkonerer holder deres fugle på. Det Veterinære Sundhedsråd under Landbrugsministeriet har således efter et besøg på Fredensborg Falkonergård udtalt: »Fuglene opholder sig i store, velindrettede volierer med gode muligheder for motion og adgang til læ. Opvisningen efterlod indtryk af et godt og tillidsfuldt samarbejde mellem fuglene og deres ejere. Det forhold, at rovfugle i fangenskab trænes i at udvikle og vedligeholde deres naturlige jagtinstinkt på den måde, som blev demonstreret ved besøget, er efter Rådets opfattelse positivt, idet alternativet ville være en stillesiddende, stimulusfattig tilværelse. Rådet finder således ikke, at den virksomhed, der foregår på Falkonergården, rummer dyreværnsmæssigt betænkelige forhold«.

Vendingen »modbydelig dyrekamp« er den sidste krampagtige propaganda fra DOF, efter at alle tidligere postulater er blevet klart afvist. Begrebet er vildledende, da falkejagt foregår frit som i naturen og ikke en kamp som i romerske arenaer. Skal Danmark leve op til sit ry som et af de mest miljørigtige lande i verden, vil det klæde den nye jagtlov, at man genindfører en jagtform, der etisk set kommer tættest på naturens love.

Ædel jagt med falke

Morgenavisen Jyllands-Posten 6. december 1992

Af Jens Klitsgaard, dyrlæge

Da jeg 22.11. i Jyllands-Posten læste DOF's (Dansk Ornitologisk Forenings) bestyrelsesmedlem, Hans Meltofts læserbrev, hvori han sammenlignede falkejagt med hanekamp, måtte jeg undre mig. Mage til usaglig og ringe gennemtænkt sammenligning skal man lede længe efter. Man må virkelig håbe, at H.M.'s brev var led i DOF's anti-falke-propaganda og ikke et udtryk for en vurdering af realiteter.

Jeg er ikke falkoner og ejer ikke rovfugle. Mit arbejde med rovfugle indskrænker sig til, på mit dyrehospital, at behandle indbragte, syge og tilskadedkomne rovfugle. Efter endt behandling af især ungfugle, som måske er forulykket på deres allerførste flyvetur, har jeg ikke altid selv turdet vurdere, om disse fugle, efter endt behandling har været i stand til selv at slå deres bytte. De skulle jo nødig dø af sult efter genudsætning.

Jeg har derfor, i nogle tilfælde, kontaktet falkonererne, som uden tvivl har den højeste ekspertise på området her i landet. Jeg har hver gang oplevet stor imødekommenthed og særdeles fin behandling af fuglene hos falkonererne, som efter endt træning og vurdering af fuglene, har sat disse ud i friheden igen på egnede steder,

f.eks. i ådale med mange mosegrise.

Falkejagt er en 1000 år gammel tradition, også her i landet, den kendes næsten overalt i verden og praktiseres i næsten alle EF-lande, især England og Tyskland. Det er, efter min mening, den ædleste form for jagt, som findes. Mere fair og etisk fin jagtform findes ikke - og de frie falke slår jo byttet utallige gange hver dag i Danmark.

Jeg fatter ikke DOF's konstante udfald mod falkonerer, og ikke mindst mod Frank Wenzel, ejeren af ørnereservatet i Tuen (en kæmpe turistattraktion).

Som dyrlæge kender jeg den gode og saglige behandling, som fuglene i ørnereservatet får, og man må beundre reservatets yngleresultater. Ørnereservatet er, som falkonererne, under tilsyn af landets kredsdyrlæger.

Det er en storslået oplevelse at se reservatets ørne og falke boltre sig i den frie natur højt oppe under skyerne. Og som jeg hørte en tilskuer sige: Hvis ørnene ikke holder af at være her, så kunne de jo blot flyve bort!

Jeg vil minde H.M. og DOF om det gode, gamle engelske ordsprog: If you can't beat them - join them - for både I og falkonererne holder jo af fuglene.

Vandrefalke
(*Falco peregrinus*)
Peregrine falcon
Wanderfalke

Frank Wenzel gjorde opmærksom på, at de grønlandske vandrefalke ikke var beskyttet mod jagt - og det førte til fredning.

Frank Wenzel drew attention to the fact that the Greenland peregrine falcon was not protected against hunting - and that led to protection.

Frank Wenzel machte darauf aufmerksam, dass der grönländische Wanderfalke nicht von der Jagd ausgenommen war, was dazu führte, dass auch dieser Falke unter Naturschutz gestellt wurde.

På hvis præmisser diskuterer vi rovfuglehold?

"Fugle", 2/93

Af Per Bomholt, Rovfuglegruppen i D.O.F.

I sidste nummer af DOF-nyt skriver Hans Erik Jørgensen under overskriften "Bomholts rovfugletanker", at jeg betragter rovfugleforskningen i Danmark med ringeagt. Det var ikke det indtryk jeg fik af mine kammerater i rovfuglegruppen, da vi afholdt årsmøde i november, hvor forfatteren glimrede ved sit fravær.

Skulle jeg beklikke det overvågningsprojekt, jeg selv med nogle få medlemmer af gruppen fra Jylland startede i 1976, og hvis resultater Hans Erik Jørgensen fik overdraget af gruppen til at skrive en rapport om rovfuglene i Danmark? Det er selvfølgelig det rene sludder.

Sagen er, at vi er uenige om, hvordan vi får rovfuglene tilbage til Danmark. For mig er det et spørgsmål om mål og midler. Hans Erik Jørgensen skriver, at det skal være på naturens præmisser. Jeg mener, begrebet naturens præmisser er udefinerligt, og jeg er tilhænger af udsætning for at sætte farten op. Og hvis Brask

Thomsen ville give pengene til et havørneprojekt, kunne man for min skyld godt kalde den for Brask Thomsens Ørn. Der er så mange fugle, der bærer tilsvarende navne, DOF accepterer en vis manipulation. Vinterens rovfuglefodring er ikke at gøre det på naturens præmisser. Det er kun graderne, der skiller os. Sammen med Kjeld Hansen startede jeg som hovedbestyrelsesmedlem i DOF fugleplejestationer for at forhindre, at tilskadekomne fugle ikke bare kom i pleje hos folk, der bagefter af uvidenhed satte dem ud til den visse død. Jeg ved godt, at der er folk i DOF, som ikke bryder sig om at høre, at vi her drog nytte af erfaringer om veterinære forhold og genoptræning, indhøstet af amerikanske og engelske falkonerer. Her i marts måned stod vi igen med en nedskudt glente, som heldigvis kan genudsættes, fordi vi nu har viden fra udlandet. Skulle vi have ladet naturen gå sin gang?

Duehøg med bytte

Kongeørn (aquila chrysaetos)

Golden Eagle

Steinadler

Duehøg (Accipiter gentilis)

Goshawk

Habicht

Og så lige nogle faktuelle korrektioner til Fugle 1/93:

I notitsen "DNA-test af duehøg" (s. 15) står der, at "der kun findes 250 par duehøge tilbage i England". Nej, sandheden er, at der atter findes 250 par duehøge i England. Duehøgen var nemlig totalt udryddet tidligere i dette århundrede. De nuværende engelske duehøge er alle efterkommere af fugle, som britiske falconerer ulovligt udsatte i 1970'erne og senere.

I artiklen "Norsk værn mod rederøvere" (s. 14) står der, at Norge har "en international forpligtelse til at beskytte de 200-500 par jagtfalke, som endnu findes". Som eneste danske deltager i den sidste

skandinaviske rovfuglekongres, hvor jeg havde indlæg om Rovfugleovervågningsprojektet og mit eget Glenteprojekt, erfarede jeg, at Havørn, Vandrefalk og Jagtfalk tordner frem i Norge. Så faunakriminalitet såsom æg- og ungetyveri har ikke forhindret bestandsfremgang. De virkelige problemer for rovfuglebestanden er derimod nedskydning af voksne yngledygtige individer. Det sker illegalt og legalt f.eks. på vore hjemlige flyvestationer. Der skal produceres mange unger, før en enkelt af dem når frem til den yngledygtige alder. Det er mod dette problem, der skal sættes ind, hvis DOF mener noget med at ville værne rovfuglene.

Duehøg med unge

Duehøgen lider for urfuglen

Falkonerer reddede rovfuglene, da staten vil udrydde dem, siger Frank Wenzel

Århus Stiftstidende 2. marts 1993

Af Knud Esmann

Jagtloven skal revideres i år. Falkonererne havde håbet på at få lov til at drive jagt med deres fugle, men regeringsskiftet betyder formentlig, at det nuværende forbud opretholdes.

Med tv-udsendelsen "Fuglekrigen" i DR/TV i aften, gøres der forsøg på at give debatten nye medievingeslag. Nogle af optagelserne kommer fra Ørnereservatet ved Tuen i Vendsyssel, hvorfra Frank Wenzel fra tid til anden må forsvare sig mod ornitologernes angreb.

Argumenterer for rovfuglenes sag

Eksperten, der i 1957 debuterede som forfatter med "Musvågereden i Skoven", har aldrig vendt den anden kind til overfor de mange angreb, han og andre falkonere er blevet udsat for. Han argumenterede for rovfuglenes sag, længe før de blev til et modefænomen i et politisk-ideologisk slagsmål.

- Vi fik de første rovfugle fra en Jugoslavisk naturpark, siger Frank Wenzel. Det var ikke svært. Man må huske på, at man mange steder i verden - også i Skandinavien - tidligere udryddede rovfugle. Man betalte præmie for det. Helt op til 1970 har man i Norge dræbt dem i uhyggelige mængder.

Den norske stat betalte, hvis man afleverede de afskårne fødder af en ørn. Alene i Norge har man i perioden 1928-1970 betalt præmie for drab på over 5000 havørne. Man skød dem, fangede dem i sakse og lagde gift ud til dem.

Den bestand af rovfugle, falkonerer i dag opererer med, er efterkommere af fugle, der skulle have været udryddet. De har derfor ikke en pind at gøre med vilde bestande. Vi har reddet dem og burde have anerkendelse for det i stedet for at blive udsat for mistænkeliggørelse.

Vågen og høgen

Skytter i Norge og Danmark meddelte mig i sin tid, at enten blev de fangne fugle aflivet og solgt til konservatorer, eller også kunne vi hente dem for en halvtredser. Det er historie nu, men selv i dag giver Skov- og Naturstyrelsen i strid med natrubeskyttelsen tilladelse til at skyde duehøgen på vore urfuglereservater.

Man afliver hvert år mellem 40 og 50 pragtfulde store duehøge, som hører hjemme i den danske natur. Duehøgen skal bøde for, at vi har ødelagt landskabet for urfuglen.

Wenzel peger på, at der hele tiden trækker nye duehøge ind i det område, hvor de

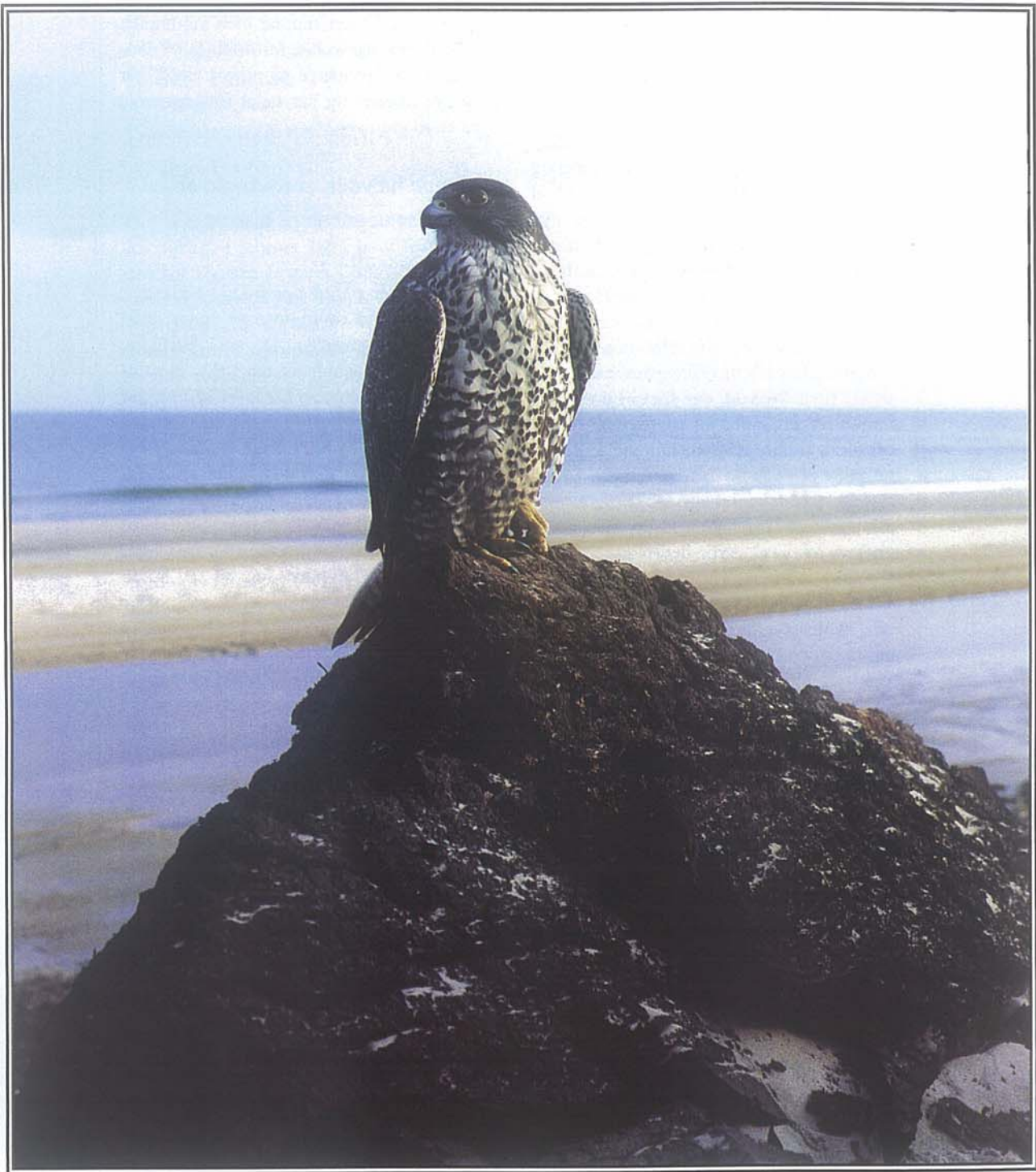
Duehøg på rede

Jagfalk (Falco rusticolus)

Gyrfalcon

Gerfalken

Jagtfalk (Falco rusticolus)
"Sultana" har sat sig til ro efter en lang flyvetur ud over havet

Gyrfalcon
"Sultana" sits having a rest after a long flight over the sea

Gerfalken
"Sultana" ruht sich aus nach einem langen Flug über da Meer

bekæmpes. Når den eksisterende bestand er væk bliver der jo plads til nye, og det vil sige, at det er en evighedsdødsmaskine, staten har sat i gang.

Musvågen volder ingen skade

Wenzel gør videre opmærksom på, at danske jægere hvert år nedlægger mange musvåger på et ofte urimeligt grundlag. Musvågen med den lette, spinkle krop og de små fødder er komplet uegnet til at jage fasaner.

Han synes, det er vanvittigt at betragte musvågen som skadevoldende vildt, fordi den måske er en belastning for fasankyllingel til udsætning. Musvågens foretrukne mad er mus, krybdyr eller mosegrise.

- Men fejltagelserne fortsætter i det hele taget, siger Wenzel, der fra sin drengetid har været fascineret af rovfuglene. I fjor blev der i Norge givet tilladelse til at udrydde et ynglende kongeørnepar. Uhyrligt. Selv på Island, hvor den fornemste af alle rovfugle, jagtfalken lever vil bønderne have lov til at skyde den.

Wenzel lægger afstand til alle påstande om, at det skulle være falkonererne, der er en trussel mod vilde rovfugle. Han kender godt de enkelte historier om folk, der tror, de kan tjene formuer og derfor søger at smugle fugle over grænserne.

- Falkonerer hugger *ikke* rovfugle fra naturen, siger Wenzel. Man kan imidlertid ikke forhindre, at enkelte mennesker forgriber sig på naturen, lige så lidt som man kan sætte en stopper for alle bankkup. Med påstanden om at rovfugle omsættes til en pris, der kan sammenlignes med den, en guldbarre opnår, er man med til at animere svage sjæle til overgreb.

Et egentlig illegalt marked eksisterer ikke. En vandrefalk kan købes for mindre end det, en racehundehvalp koster. Der er i forvejen en overproduktion af rovfugle hos opdrætterne. Hvorfor i al verden skulle vi, falkonerer og/eller opdrættere i naturen stjæle fugle, vi selv sætter ud.

Det er let at tage til Tyskland for hos en opdrætter at købe en skotøjsæske med fal-

keæg og få dem udruget. Det er et fantasi-foster, at der skulle eksistere en mafia med rovfuglesalg som speciale. Fuglene er først noget værd, når de er trænedede, men det er jo det samme med jagthunde. Den hvalp, der købes for 4000-5000 kroner, er let fire gange så meget værd, når den er afrettet og har taget førstepræmie på en markprøve.

Mange hævder, at rovfugle er komplet uegnede til at leve

i fangenskab?

- Jeg tvivler på, at der findes vilde dyr, der bedre end rovfuglene er egnet til at holdes af mennesker. De små burfugle, folk holder i tusindevis, har f.eks. et voldsomt aktivitetsbehov. De lever af insekter og har derfor et hurtigt stofskifte. De skal være i uafbrudt bevægelse.

En rovfugl kan derimod sidde stille fra morgen til aften. Den bruger højst 20-30 minutter om dagen til at jage. Fuglehold er et spørgsmål om viden, og folk skal naturligvis ikke have lov til at holde rovfugle, uden at de har en baggrund for det. Det siges, at de skal være i besiddelse af en særlig stolthed, men findes der noget mere stolt end en hane i en hønsegård - og hvad er der sket med den?

For mig er det chokerende, at folk holder store hunde i små lejligheder næsten døgnet rundt. Hos en falkoner skal en falk have et hus på størrelse med en carport. Hvorfor er der ikke et mindstemål for, hvordan man må holde hunde?

Appel til Auken

Kritikken af falkonererne og forsøget på at hindre en naturlig jagtform, der hverken forurener naturen eller belaster bestandene, er vredet ud af alle proportioner. Vi er jo klar til at gennemføre den arvelighedstest, der kan bekræfte, at vi kun anvender fugle, som er opdrættet i fangenskab.

Jeg håber, at miljøminister Svend Auken vil lade sig påvirke af en saglig argumentation og ikke af magtfulde organisationers lobbyarbejde.

Fugle krigen

Magtfulde grønne organisationer har de seneste år markeret sig kraftigt på alle områder i miljødebatten - og ikke altid med lige fine midler, mener Jens Frobenius, der er journalist i Danmarks Radios P1 og har kigget på spillet i kulissen

Det Fri Aktuelt 17. april 1993
Af Jens Frobenius

Det hele startede med "Det Grønne Jagtlovsforlig" i februar 1991 hvor formændene for Danske Jægere, Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening satte sig sammen for at indgå kompromis i forbindelse med den kommende revision af Jagt- og Vildtforvaltningsloven.

Forholdet mellem jægere og ornitologer havde længe været dårligt, og jægerne var derfor interesseret i at komme til forståelse med deres hårdeste kritikere, inden det gik helt galt.

Danmarks Naturfredningsforening var med dels i kraft af sin størrelse, dels fordi man er dygtige til at forhandle og som sådan udgjorde et stabiliserende element. Ornitologernes mærkesager var først og fremmest en generel forbedring af de vilde fugles levevilkår gennem etablering af flere fuglebeskyttelsesområder, forkortelse af jagtperioderne, forbud mod visse jagtformer m.v. For det andet et generelt forbud mod fuglehold. »Fugle skal ikke sidde i fængsel«, som foreningen udtrykte, det. Tredje mærkesag var - gennem et totalforbud - at få afsluttet 25 års fuglekrig mod især Frank Wenzel fra Ørnere-servatet og en lille snes rovfugleholdere. I forslaget blev de generelle ønsker formuleret bredt og yderst rimeligt, og de to sidste mærkesager således: Alle europæiske træk- og ynglefugle, der befinder sig i fangenskab, skal sættes fri i naturen eller aflives.

Man skelnede ikke om fuglene opholdt sig i zoologiske haver, dyreparker eller hos private fuglevenner. De fugle, man måtte holde fremover, var fortrinsvis de såkaldte »skydefugle« - altså agerhøns, ænder og fasaner, der opdrættes med henblik på udsætning til jagtformål i naturen. Forslaget faldt som en bombe blandt landets 10.000 organiserede fugleholdere, og vakte både vrede og afsky. Hvorfor,

spurgte man, skal det være tilladt at opdrætte og udsætte hundredtusindvis af fugle, alene med jagtformål for øje - mens mennesker, der passer og plejer deres fugle af ren og skær interesse ikke længere skal have mulighed for det?

Mere besindige folk fra den zoologiske verden advarede om, at udsætning af fangenskabsfugle - der i flere generationer havde levet under beskyttede forhold hos mennesker - var uetisk og ville være ren og skær dyremishandling. Man pegede endvidere på det urimelige i at aflive sunde og raske dyr, der blev holdt på en dyreværnsmæssig forsvarlig måde.

Forslaget rejste også en række praktiske spørgsmål. Hvem skulle foretage den nødvendige indberetning og registrering af de omkring 70.000 fugle, der blev berørt af forslaget. Hvem ville påtage sig at foretage aflivningen, og hvad skulle man stille op med fugleholdere, der ikke uden videre ville se på, deres hobby eller kæledyr blev aflivet eller sluppet ud til den visse død i naturen.

Ornitologerne blev ved deres. Hvis man ville ondt til livs, måtte man - hvor ubehageligt det end var - bryde fangenskabsskæden een gang for alle. Og hvad rovfuglene angik, intensiverede man kampagnen, og påstod at danske rovfugleholdere var infiltreret af personer med forbindelse til en "international fuglemafia", ansvarlig for omfattende redeplyndringer, og handel med »arabiske oliesheiker«, der skulle være villige til at betale »hvad som helst« for de eftertragtede fugle.

Ville man beskytte de vilde bestande, var forudsætningen at landets lovgivere greb ind og forbød enhver form for hold af rovfugle.

Men inden vi går videre - så lad os lige slå fast, at vilkårene i naturen er så barske, at godt 60 procent af alle rovfugleunger omkommer inden for det første leveår.

Dertil kan vi lægge, at danske jægere nedlægger omkring 1.000 rovfugle hvert år. Hvis vi antager, jægerne i de øvrige EF-lande er lige så dårlige til at skille byttedyr fra fredede rovfugle, må det frygtes, at der bliver nedlagt omkring 15.000 rovfugle om året i det europæiske luftrum. Eller sagt på en anden måde: Det antal fugle der stjæles i naturen er - hvor forkasteligt det end måtte forekomme - nærmest ubetydeligt i forhold til det antal, der omkommer det første leveår eller nedlægges under jagt. Rovfuglenes største fjende er fortsat de europæiske jægere.

Det er nonsens, at den virkelige trussel kommer fra en lille håndfuld falkonerer og et ørnereservat, som alt i alt kun har omkring 200 rovfugle hos sig under kontrol af både politi og veterinære myndigheder.

Sådanne argumenter fik imidlertid kun ornitologeme til at tage endnu skarpere metoder i anvendelse: I juni måned 91 modtog politimesteren i Frederikshavn en anmeldelse for dyremishandling og vanrøgt mod Ørnereservatet i Bindslev. Anmeldelsen var foretaget af en tidligere redaktør af foreningens første medlemsblad. Feltornitologen. Som aktuel dokumentation var vedlagt et farvefoto af blødende ørnefødder, og af en billedtekst fremgik, at der var tale om ørne fra Ørnereservatet, der i desperation over deres indespærring sad og hakkede fødderne til blods!

Sagen fik stor omtale i landspressen, men blev efterfølgende afvist som »åbenbar grundløs«. Det fremgik af politirapporten, at der ikke var fundet anledning til nogen bemærkninger vedrørende dyrenes sundhedstilstand, og at der ikke var fundet tegn på stereotype bevægelser eller skader på fuglenes fødder.

Ornitologerne valgte at fortie dette, og forsøgte i stedet at overtale Folketinget til at lukke Ørnereservatet. I deres medlemsblad "Fugle", skrev man sommeren igennem en række artikler om rovfugle og kriminalitet under overskrifter som »Flyvende skatte« og »Stjålne rovfugle, millioner på spil« - hvor man fortalte, at det kan betale sig at jage rovfugle, og at man for få timers arbejde kan tjene svimlende summer. Op til 120.000 dollars stykket, hævdede man.

Prisansættelser i den størrelsesorden er

fuldkommen hårrejsende og beklageligvis kun inspirere lykkejægere og småkriminelle til også at forsøge sig som falketyve. Hvem husker ikke de to islændinge, der for kort tid siden blev grebet på fersk gerning i et forsøg på at smugle to islandske jagtfalkeunger gennem Danmark. Lykkejægerne - der i øvrigt var for berusede til at kunne afhøres ved anholdelsen tilstod efterfølgende, at de havde forventninger om at kunne sælge fuglene på det illegale tyske marked for mindst 100.000 kroner stykket.

Man fortsatte uanfægtet kampagnen mod fugleholderne året ud, trods den kendsgerning at ingen dansk rovfugleholder på noget tidspunkt er dømt - eller bare tiltalt for overtrædelse af lovgivningen.

I tilfælde af modsigelser henviste foreningen bare til forhold i udlandet, der er svære at kontrollere. F.eks. hævdede man om det svenske Projekt Pilgrimsfalk - der har bragt Vandrefalken tilbage som ynglefugl i store dele af Sydnorge og Sverige - at unger der var »sat kunstigt ud« ikke var i stand til at blande sig med de vilde fugle, men sad ulykkelige og ensomme tilbage på redekanten. Men det passede bare ikke! På det tidspunkt stammede omkring 30 procent af de fugle, der indgik i ynglepår, fra Projekt Pilgrimsfalk.

Men påstod videre, "at DNA analyser havde bevist, at 90 procent af alle fangenskabsfugle i Tyskland var stjålet i naturen". Men fortalte ikke, at DNA-metoden i Tyskland netop bruges i tilfælde af begrundet mistanke. At udnævne en sådan politisag til "alment landsresultat" er fuldkommen misvisende.

For nylig har man så hævdet, "at DNA-analyser har vist at 75 procent af alle fangenskabsfugle i Tyskland er stjålet i naturen". Men forklarer ikke det overraskende fald på 15 procent over en periode på kun to år. I hvad der ellers skulle være lige til. "Det almene landsresultat" er ren fiktion, hvad internationale eksperter for længst har påpeget. De er endda gået så vidt, at de har betegnet ornitologernes kampagne som ekstremistisk. Tyske myndigheder skønner, at det antal rovfugle, der er stjålet i naturen, ligger omkring 2.000 stykker - fordelt over en periode på ti år. Og man kender ikke til sager med udgangspunkt i Danmark.

I efteråret 1991 blev de grønne organisati-

oners forslag behandlet i Vildforvaltningsrådet - statens uvildige rådgiver i sådanne sager. Her foreslog man følgende: Alle danske fugle, der befinder sig i fangenskab, skal i løbet af en treårig periode enten sættes fri i naturen eller afleveres til opbevaring i en af fire statsstøttede zoologiske haver.

Man havde fortsat friholdt de såkaldte skydefugle, og visse andre arter, hvorfor det samlede antal fugle berørt af forslaget kom ned på omkring 40.000. Desværre havde man glemt at tage de Zoologiske Haver i ed. De var - rent ud sagt - forfærdede.

I det gamle fuglehus i Københavns Zoologiske Have - Europas dejligste by-zoologiske have - havde man 275 enkeltindivider. Hvor skulle man gøre af de tusindvis af fugle, som rådet mente man skulle tage sig af. Ville det ikke - spurgte man - være mere rimeligt, at lade fuglene blive hos de mennesker, der i forvejen havde gjort sig den ulejlighed at købe dem, og som havde både tid og lyst til at tage sig af dem.

I dag ligger sagen på Folketingets bord, i form af et fornuftigt og velafbalanceret forslag udarbejdet af tidligere miljøminister Per Stig Møller, men som løbet er kørt bag lukkede døre i de grønne organisationer, er tingene ganske svære at geneskue.

For naturligvis har ornitologerne ret til at kæmpe for deres synspunkt om »at fugle ikke skal sidde i fængsel«, det er kun deres metoder, der ikke er tiltalende. Den store skurk i spillet er imidlertid de danske jægere, der har misbrugt ornitologernes manglende erfaring i at føre forhandlinger på topplan.

Det fremgik af et offentligt møde kort efter vedtagelsen af »det grønne jagtlovsforlig«, hvor to formænd - ornitologernes Christian Hjorth og jægerens Kristian Raunkjær drøftede, hvem der fik mest ud af forliget. Da de havde rost hinanden en times tid, sagde Christian Raunkjær, at det historiske, gensidige og forpligtende samarbejde mellem jægere og ornitologer skulle fastholdes og forstærkes, og at det - med de resultater, der var nået - ville være utænkeligt engang i fremtiden at se Dansk Ornitologisk Forening bag et forslag om yderligere begrænsning eller indførelse af totalforbud mod jagt i Danmark.

Sagt på en anden måde: Ved at fokusere på 200 rovfugle forpassede Dansk Ornitologisk Forening dette århundredes historiske chance for at få indført begrænsninger i jagten på de 30 millioner fugle - der de næste ti år - skal nedlægges her i landet for at imødekomme jagtindustriens umættelige krav om byttedyr.

Duehøg

Fuglekrigen igen!

Det Fri Aktuelt, april 1993
Af Jens Frobenius

Det var nogle spagfærdige pip, der kom fra ornitologernes formand Christian Hjorth, som kommentar til min kronik om Fuglekrigen, hvor jeg påstod: At ved at fokusere på 200 rovfugle forpassede Dansk Ornitologisk Forening dette århundredes historiske chance for at få lagt begrænsninger i jagten på de 30 millioner fugle, der skal nedlægges her i landet de næste 10 år.

I sin nød angriber han mig for ensidighed - og prøver at undgå det konkrete nemlig - Dansk Ornitologisk Forenings usmægtelige kampagnemetoder i forbindelse med vedtagelsen af den ny Lov om Jagt og Vildtforvaltning.

Det er rigtigt, jeg i tidens løb har produceret mange udsendelser om miljøproblemer og miljøpolitik bredt set. Og det er rigtigt, jeg ikke ville drømme om at købe såkaldt "grønne organisationers" påstande eller forslag på forhånd.

Tvært imod har jeg konstateret, at Danmarks Naturfredningsforening, Greenpeace og Dansk Ornitologisk Forening den ene gang efter den anden markedsfører forenkede, tvivlsomme og stærkt følelsesladede problemstillinger på en måde - der tilsyneladende alene tager sigte på at øge medlems tilgangen og sikre de heraf følgende forbedrede muligheder for at finansiere fremtidige kampagner overfor offentlighed og lovgivere.

Det skal vel også tilføjes, at især een udsendelse har vakt ornitologernes misnag. Resten har de tilsyneladende lært at leve med. Men tilbage til sagen:

Ved at indgå det fortumlede og gensidigt forpligtende "køkkenbordsforlig" så tidligt - blokerede ornitologerne i virkeligheden for en dybtgående samfundsdebat omkring hele problemstillingen.

På det tidspunkt - i 1991 - var den almindelige interesse og indignation over de

årlige massenedskydninger i naturen på sit højeste - og havde I ikke haft så travlt med Jeres "Fugle må ikke sidde i fængsel" - kampagne, ville man uden tvivl have været i stand til at presse jægerne langt mere end tilfældet blev. Med andre ord:

Ved at køre lovrevisionen bag lukkede døre - først i de grønne organisationer, og senere i Vildtforvaltningsrådet - forhindrede I dybest set, at alle fik lejlighed til at drøfte, hvordan vore naturressourcer bør forvaltes i fremtiden.

Det man har fået gennemført - er ornitologformanden naturligvis tvunget til at være tilfreds med. Men ærlig talt - det er ren discount i forhold til de store problemer - tusmørkejagt, skamskydninger, jagtperiodens længde etc.

Men jeg er glad for, formanden i forhold til de mange tal i sagen om rovfugle, er ved at nærme sig jorden overflade. Dansk Ornitologisk Forening påstod for et år siden, at DNA-analyser havde vist, at 90% af alle privatejede rovfugle i Tyskland var stjålet i naturen. Senere blev det 75%. Og i dag siger formanden, at tallet er 16.500 ud af 25.000. Det giver efter min regnemaskine nøjagtig 66%. Men forudsætningerne i formandens udsagn er stadigvæk forkert.

DNA-analyser bruges i Tyskland kun i tilfælde af bekræftet mistanke. At udnævne et resultat i en politisag til "alment landsresultat" er direkte misvisende, og under alle omstændigheder lagt fra de 2000 stykker fordelt over en tiårig periode, som adskillige - herunder også tyske myndigheder - hævder er det mest korrekte tal.

Med hensyn til priserne på rovfugle er formanden også blevet til at snakke med. Fra de over 100.000 kroner, som medlemsbladet Fugle lover et falketyveri kan indbringe diverse småkriminelle og lykkejægerne, er formanden nu kommet ned

på 20-30.000 kroner. Men sandheden er forsat - at prisen på en fuldt lovlig vandrefalk - med alle nødvendige papirer og attester - også i Danmark er 3.500 kr. for en han, og omkring det dobbelte for en hun. Og det er i grove træk - Christian Hjorth - hvad en hundehvalp eller et jagtgevær koster.

Med hensyn til de 40.000 fangenskabs-

fugle, der i givet fald ville være blevet berørt af Vildtforvaltningsrådets forslag - om frisætning eller aflevering til de zoologiske haver efter en treårig periode - kunne man måske godt være kommet ned på 20.000. Men det ville forudsætte, at fugleholderne frivilligt forhindrede fuglene i at formere sig. Altså - at man ville sætte hannerne i et bur, og hunnerne i et andet.

FALKONERT

Dansk Ornitologisk Forening går voldsomt i rette med danske rovfugleopdrættere.

Vi ved, at disse umennesker først klipper fuglens kløer af og giver dem en asbest-hætte over hovedet. Dernæst stækkes vingerne, fuglene plukkes og anbringes i bure, der er mindre end selve dyrene, mens fjere- ne ulovligt udsmugles til den sicilianske mafia af islandske kurerer. Senere ristes fuglene over svag ild og serveres i skarp sovs som rituellet måltid under sorte messer som potensforstærker, hvis de da ikke...

Vi overvejer at bringe fortsættelsen senere...

FALKONERT

Dansk Ornitologisk Forening bringer fortsættelsen:

...De ryger direkte i gryden med fuld fjerdragt. Det er afsløret, at særligt lange og glansfulde svingfjer plukkes af de levende fugle og anvendes som piberensere af bøddlerie, ligesom fuglene ofte hænges, brændes, stænges og endevendes. Særligt udvalgte fugle forsynes med trådløs servostyring og ledes viljeløse ind over områder med radioaktivt affald, hvor...

Vi overvejer at bringe fortsættelsen senere...

FALKONERT

Foreningen fastholder vedblivende:

... de går en grum skæbne i møde. Atter andre af de smukke, vilde fugle sendes intetående afsted mod særligt opsatte panserruder, hvorefter de nødtørftigt trepaneres med hjernerystelse uden bedøvelse. De ikke-momsregistrerede entréindtægter fra et sådant show går direkte ind på opdrætternes konti i Lichtensstein, og anvendes til videre...

ATS afslutter hermed offentliggørelsen af den ornitologiske rapport. Alle eventuelle henvendelser kan fremover ske til Vort Tillægs fugleredaktion. Der kan risikeres ventetid, der forsødes med flg. pausesignal: Et langstrakt, gentaget klieæ fulgt af et rømmende drrrr-pfff og et kort pip, hvorefter De får en anden medarbejder i røret

Kilde: ATS - At Tænke Sig Politiken, september 1992

Auken nedlagt

Ændrede i jagtlovsforslag efter pres

Politiken 30. april - 1993 - DEBAT
Af Niels Tøttrup, jurist og falkoner

Den tidligere miljøminister Per Stig Møller foreslog i efteråret 92 i forbindelse med den daværende regerings lovforslag om jagt og vildtforvaltning et afbalanceret forslag, om at falkejagt skulle tillades. Da lovforslaget var til 2. behandling i tirsdags havde Svend Auken fået gennemtrumfet, at falkejagt skal forbydes uden dispensationsmulighed.

Falkejagtsspørgsmålet

har været det mest omtalte i det sidste halve år i Folketingets Miljøudvalg og essensen i sagen er, at ca. 10 falkonerer i Danmark med i alt 20 rovfugle skulle tillades at fange i alt ca. 200 jagtbare stykker vildt om året - altså; gennemsnit 20 stk. vildt pr. falkoner. Til sammenligning skal oplyses, at 150.000 danske jægere skyder ca. 3 millioner stk. vildt om året. herunder lovligt flere hundrede rovfugle. Magtfulde organisationers rænkespil har på trods af uhørte metoder vundet gehør hos Svend Auken. De danske falkonerer er blevet ofre for en storstilet handel mellem jægerforbundet og Dansk Ornitologisk Forening (DOF).

Den nyligt vedtagne dyreværnslov har som sit hovedformål, at dyr skal holdes på en sådan måde, at deres naturlige behov tilgodeses i videst muligt omfang. Med Svend Aukens lovforslag fratages falkene deres naturlige behov oven i købet uden begrundelse. - Det er almindeligt anerkendt verden over, at ingen har gjort mere for de vilde rovfugle end falkonererne. Derfor er der også kommet næsten 200 breve fra verdens førende rovfugleeksperter til den danske regering, som indtrængende beder om at falkejagt må blive lovliggjort. Ikke mindst af hensyn til falkene og rovfugleforskningen.

Arbejdet med at hjælpe svage og tilskadedkomne rovfugle tilbage til naturen hæmmes også af forbudet mod falkejagt.

Personligt havde jeg ventet mig meget af den visionære og særdeles velbegavede Svend Auken som miljøminister og havde ikke drømt om, at han ville ændre den uhyre kompetente Per Stig Møllers afbalancerede forslag. - Skuffelsen over at den røde tråd i den grønne regering åbenbart bl.a. går ud på, at forbyde den mest økologiske og fineste af alle jagtformer er på den baggrund så meget desto større.

Betyder Svend Aukens holdning mon. at det nu skal forbydes folk at lade deres katte fange mus i køkkenet eller lukke deres katte ud i haven, hvor de jagter bl.a. småfugle. Danske tamkatte skønnes at fange mange tusinde småfugle om året.

Svend Aukens eneste argument mod falkejagt er, at det ikke skal være tilladt at vore falke af lyst fanger i alt ca. 200 stk. vildt om året. Hvorledes kan dette argument få mening, når danske jægere hvert år skyder ca. 3 mio. stykker vildt af lyst? Sagen er et skoleeksempel på, at organisationer på trods af uhyrlige metoder og mistænkeliggørelse kan få det som de vil med socialdemokratiske ministre. - Men hvordan kan de små midterpartier gå med til det?

Kan det virkelig accepteres i et demokrati, at en fritidsinteresse forbydes uden saglig begrundelse?

Det skal i denne forbindelse understreges, at falkejagt er tilladt i det øvrige EF og den øvrige verden.

Vildtforvaltningsrådet der er statens hovedrådgiver i jagtspørgsmål har samstemmende erklæret, at falkejagt er en sober jagtform.

Danmark kan derfor bryste sig af at være et af de eneste lande i verden, hvor det er forbudt at lade falkene opføre sig naturligt.

Miljøstaten Danmark

Leder i Morgenavisen Jyllands-Posten 14. februar 1993

SIDSTE SØNDAG fortalte vi en utrolig historie om en mand, der ville gøre naturen en tjeneste. Han fjernede murbrokker, gammelt jern og andet forurening fra en lavning på sin grund og byggede en dæmning. Kildevæld klarede resten, og en lille sø blev det smukke resultat af mandens naturglæde.

Sådan noget må man ikke, fik han at vide af Danmarks Naturfredningsforening. Den klagede til Skov- og Naturstyrelsen, som nedlagde forbud, hvorefter naturfredningsforeningen fortrød og anbefalede styrelsen at omgøre sin beslutning.

Men det vil den ikke...

Andetsteds på denne side forklarer styrelsens direktør, Karen Westerbye-Juhl, hvorfor den gode mand skal trække propen ud af søen. Hun erkender, at det kan være svært at forstå, at en sø skal fjernes, for at et mere uanseligt kildevæld skal bestå.

Vi er ganske enige. Det er mere end svært, for havde manden ikke gjort noget, var området jo bare blevet liggende med dets murbrokker og andet skidt.

Til glæde for hvem?

Sagen er karakteristisk for disse års monopolisering af Naturopfattelsen, hvor de centrale myndigheder i København har tiltaget sig ret til at definere, hvad der er rigtigt og forkert.

Man blander sig nidkært i de mindste spørgsmål, og den altid nærværende Danmarks Naturfredningsforening er den ivrige lokale kontrollør, som vogter over hvert et græsstrå og hver en tudse i området.

Ganske vist har foreningen ca. 260.000 medlemmer, hvilket umiddelbart lyder imponerende, men det er dog langt fra en demokratisk repræsentation, der kan retfærdiggøre den store indflydelse, som det offentlige har tillagt foreningen.

Den plejer snævre særinteresser, og i årenes løb har den under direktør David

Rehling udviklet sig til en politisk kamporganisation. Det drejer sig ikke længere om natur, men om miljø - og det er noget ganske andet og slagkraftigt, der kan vendes mod alt og alle.

Under vilde kampråb bekæmper man motorveje, broer, bygninger, biler og stort set alt menneskeskabt - bortset fra tusindvis af vindmøller - og gør det med henvisning til den natur, vi ikke kan se:

Hullet i ozonlaget, CO₂-udslippet og ilten i havet. Og den natur, der kan ses, skal tilsyneladende henligge uberørt af de mange og forbeholdes de udvalgte med den rette miljøadfærd.

I dag er det næppe muligt at trænge igennem med synspunkter, der forsvarer menneskers interesser.

Flertallet på Christiansborg lader sig tryne af miljømafiaen. Det truende perspektiv er en miljøstat, der ligesom andre totalitære systemer må gribe til undertrykkelse af befolkningen for at forfølge sit utopiske formål.

Vi ser allerede tendenserne. Der skal udarbejdes et grønt nationalregnskab, og der ligger forslag om at gøre Miljøministeriet til et dominerende superministerium. I skolen har børnene i årevis været udsat for en miljømæssig indoktrinering, der adskiller sig fra 1970'ernes marxistiske galskab ved at være accepteret også i borgerlige kredse.

Sagen mod manden, der ville gøre naturen en tjeneste, er den logiske konsekvens af alt dette. Vi vil opleve meget mere af det samme i fremtiden, og det forfærdelige er, at de fleste af dem, der kæmper for miljøsagen, gør det i den bedste hensigt uden at forstå, hvad de kan være med til at fremelske.

Fakta om falkonersporten - set i lyset af D.O.F. s (Dansk Ornitologisk Forening) propaganda

*Folketingets behandling af den nye jagtlov. Orientering til folketingets
Miljø- og Planlægningsudvalg. (Her i let redigeret form)*

Forhold som har med opdræt og hold af rovfugle at gøre samt falkoner-
sporten - jagt med rovfugle.

Indledning

- Love og internationale bestemmelser.

Falkonersporten - jagt med rovfugle er anerkendt som en legitim kunst overalt i verden. I Europa såvel i EF-fuglebeskyttelsesdirektiv og Europarådets Bernkonvention samt af fuglebeskyttelsesorganisationerne ICBP og WWF, De internationale jagtorganisationer FACE og CIC anbefaler regeringer i alle lande at tillade falkoneri.

Dyrlæger, rovfuglebiologer, dyrepsykologer og zoologiske haver over hele verden erklærer at falkonerere giver deres fugle optimale trivselsmuligheder fysisk og psykisk.

I ANFØRTE 10 PUNKTER ER DET PRÆCISERET, HVAD SAGEN VEDRØRER .

1. HVOR KOMMER ROVFUGLENE FRA TIL HOLD OG OPDRÆT?

De rovfugle, falkonererne har i dag, kommer fra opdræt, som finder sted over hele verden. Rovfugle bliver meget gamle, og enkelte falkonerer har stadig rovfugle fra før de blev fredede og omfattet af internationale konventioner.

2. HVILKEN BETYDNING HAR FALKONERSPORTEN FOR DE VILDE BESTANDE?

Falkoner-sporten har ingen betydning for de vilde bestande. I langt de fleste EF-lande gives hvert år tilladelser (EF-fuglebeskyttelsesdirektiv) til at høste et lille antal eksempelvis vandrefalke og duehøge fra naturen. Tilbunds gående undersøgelser foretaget i USA og Canada i 1980'erne kan bekræfte, at man ikke kan måle nogen negativ virkning af falkonersporten. Tværtimod kan man i England måle en betydelig stigning i antallet af den mest populære fugl anvendt af falkonerer (vandrefalken) i perioden fra 2. Verdenskrig og indtil nu, på trods af at der aldrig har været så mange falkonerer.

3. DYREVÆRN OG ETISKE SPØRGSMÅL OM FALKEJAGT OG HOLD AF ROVFUGLE

I mere end 4.000 år har mennesket holdt rovfugle som husdyr. På intet tidspunkt har det været bevist, at disse fugle ikke skulle egne sig til at være hos mennesket. Tværtimod har videnskabelige undersøgelser vist, at de netop egner sig særdeles godt. Falkoneren kan give rovfugle mulighed for flyvetræning, jagttræning og i mange lande kan man

også give rovfuglen den helt naturlige jagt - En falk, der er trænet til falkejagt, er det frieste dyr, der holdes af mennesket. Falken kan udfolde sig i skøn harmoni med sin vilde natur. Den kan foretage flyvelege og jagt i stor højde og kommer frivilligt tilbage til falkoneren - Falkejagten bliver af naturkendere og jægere betegnet som den fineste jagtform, der findes - og den jagtform, der nemmest kan forsvares. Der er hverken støj, blyforurening eller anskydning, når falken tager sit bytte.

4. ROVFUGLES TILPASNING TIL MENNESKET BL.A. OPDRÆT OG VOLIEREFORHOLD.

I Danmark er man på forkant med international lovgivning. Voliere-forhold skal godkendes af politi og veterinærmyndigheder, og der er nøje retningslinier for, hvor stor og hvorledes rovfuglenes hus skal være. De gode forhold har medført et meget stort opdræt af rovfugle både i ind- og udland.

5. OPFORMERING OG UDSÆTNING TIL GENETABLERIG AF VILDE BESTANDE AF ROVFUGLE.

Falkonerer har over hele verden hjulpet de vilde bestande af rovfugle ved opdræt og udsætning. Rovfugle-bestandene har i det meste af dette århundrede været genstand for bekæmpelse og lidt under miljøgifte som DDT, hvilket har medført små bestande i nogen områder specielt i 50'erne og op til 70'erne.

6. SAMFUNDSOPLYSNING OM ROVFUGLES BIOLOGI OG KULTURBAGGRUND.

Foregår i Danmark på FALKONERGÅRDEN og ØRNERESERVATET og udføres såvel herhjemme som over alt i verden af falkonerer.

7. FORSTYRRELSE OG SKADEVOLDENDE FÆRDELSE VED VILDE ROVFUGLES YNGLE- OG TRÆKSTEDER.

Den stigende fritid har medført en øget færdsel i naturen, hvilket må siges at være en af de alvorligste trusler for de meget sky og vilde rovfugle. Også registrering og ringmærkning udgør en væsentlig risiko for rovfuglene og deres afkom. At se fuglene trække er efterhånden blevet en yndet fritidsforøjelse, som dog ikke er uden katasofofale følger. Fuglene bliver forstyrret på de områder, hvor de skal raste og søge føde og dette kan medvirke til at de bukker under på deres lange færd nord- eller sydpå.

8. FALKEJAGT - INDFLYDELSE PÅ BYTTEDYR SAMT PÅ VIRKNING AF VILDE BESTANDE AF ROVFUGLE.

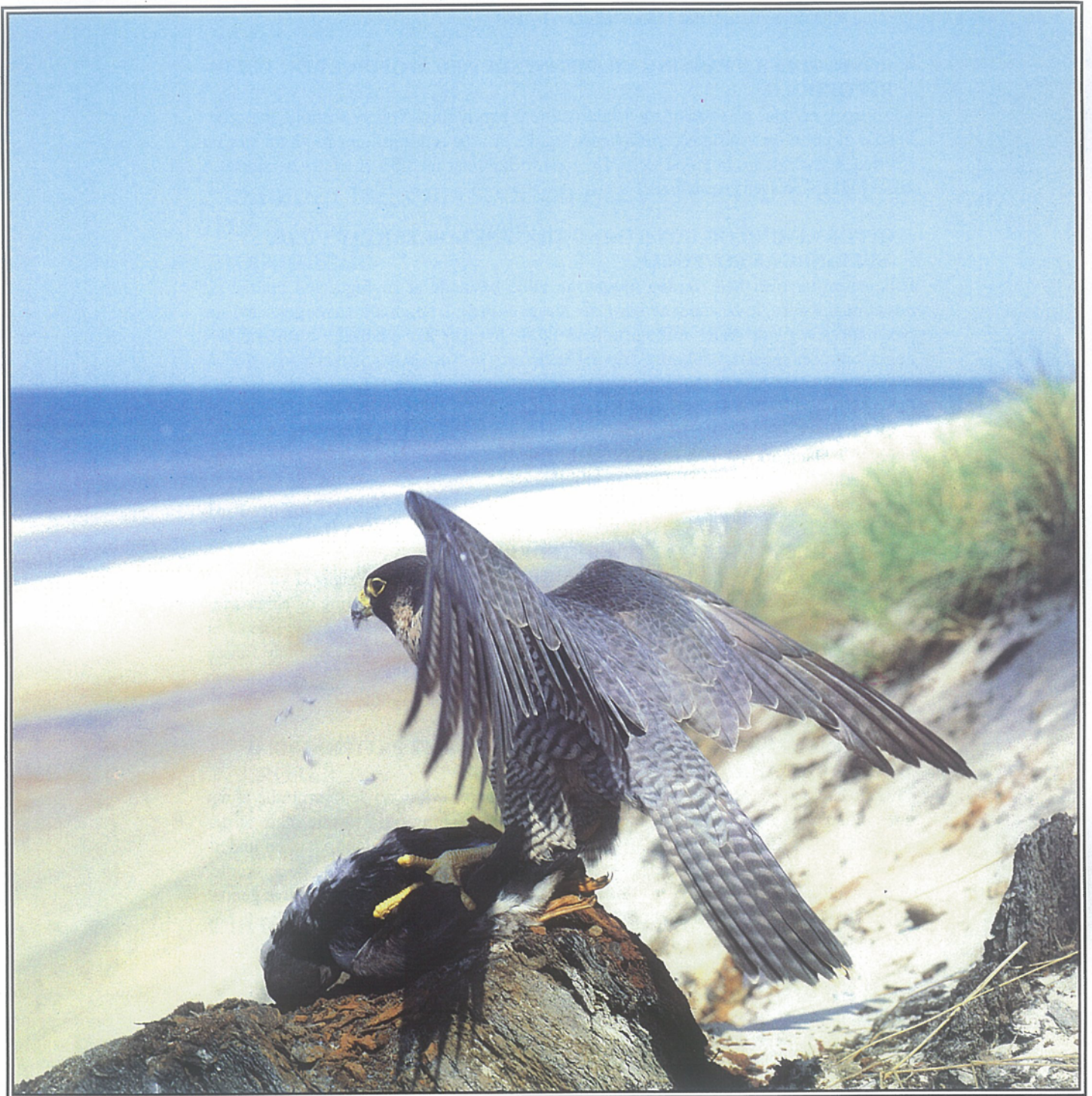
I alle de lande, hvor der drives falkejagt, udgør falkonererne kun nogle få promille af det samlede antal jægere. Bytte, der bliver fanget, er selvfølgelig også så minimalt, at der ikke kan måles til at udgøre nogen virkning på byttedyrene. I England viste en undersøgelse endda, at når der blev fanget agerhøns af falke, var disse agerhøns ofte anskudte. Opdrættede rovfugle, som flyver i vilde rovfugles revir/territorier, vil oftest blive gennet væk af de vilde rovfugle, da territoriehævdelse og respekt for dette gør sig gældende hos rovfugle tamme såvel som vilde.

9. MILJØRIGTIG FALKEJAGT PÅ NATURENS PRÆMISSER.

Falkejagten er på trods af den mange tusinde år gamle historie mere aktuell end nogen sinde tidligere. Man undgår støj, forurening af både bly, jern og hylstre fra patroner og først og fremmest undgår man anskydning af byttet, og der er heller ikke tale om, at der kan ske jagtulykker på mennesker, som hvert år forårsages med skydevåben.

10. SÅKALDT FAUNAKRIMINALITET EFTER DOF'S OPFATTELSE.

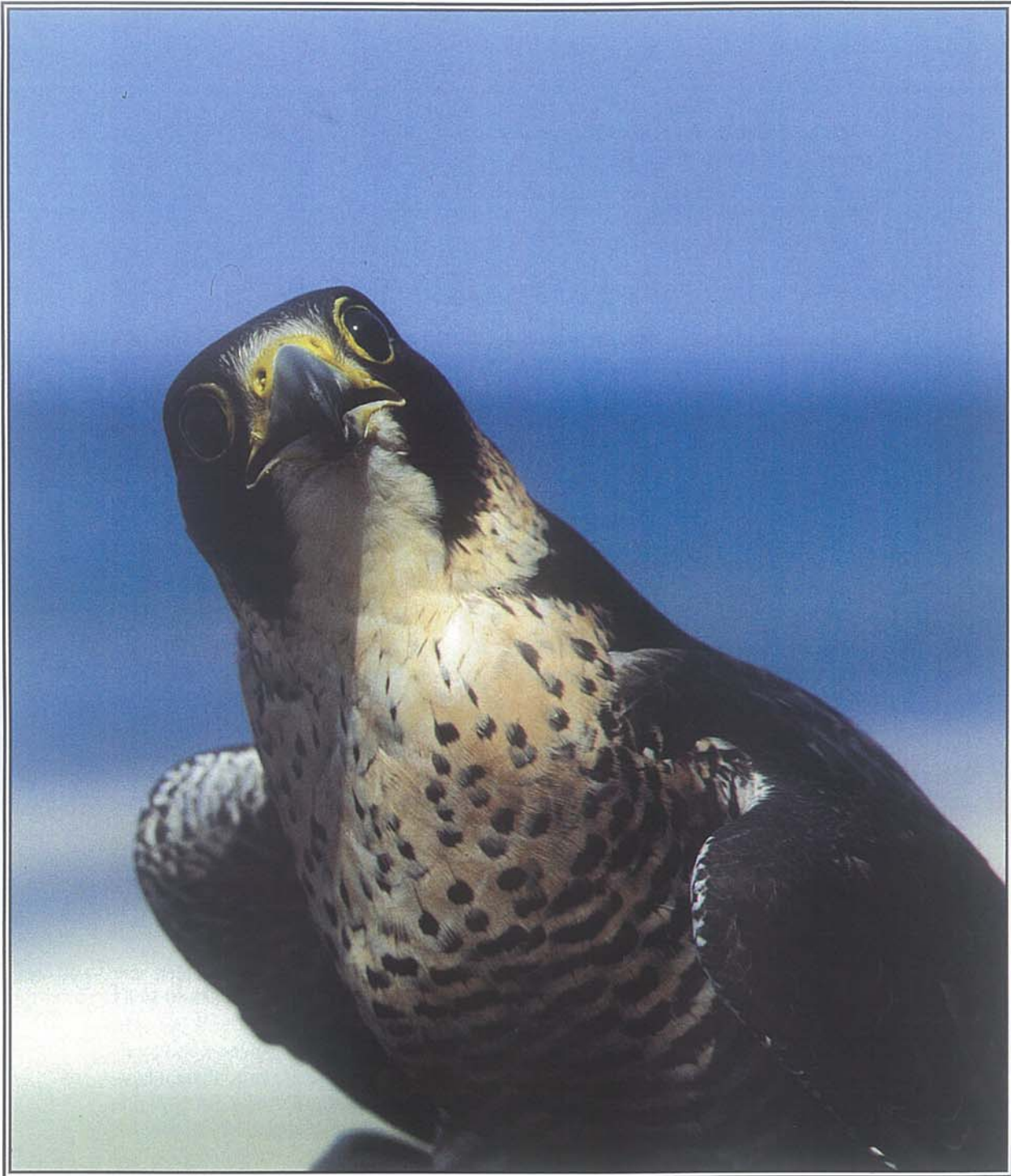
I DOFs kampagner bliver falkonerer og rovfuglevenner ikke sjældent hængt ud i forbindelse med redeplyndringer i naturen. Hertil siger kontorchef Veit Koester i Skov- og Naturstyrelsen, i DR den 19/12/1991 i programmet "En stat i staten", at det internationale sekretariat for Washington-konventionen (CITES) klart har meddelt, at der intet belæg er herfor. Danske rovfugleopdrættere og falkonerer har ikke foretaget sig noget ulovligt, understreger kontorchefen .

Vandrefalk (Falco peregrinus)
Havet og stranden giver grænseløse jagt- og flyvemuligheder

Peregrine Falcon
The sea and beach give boundless scope for hunting and flying

Wanderfalk
Meer und Strand bieten grenzenlose Jagd- und Flugmöglichkeiten

Vandrefalk (Falco peregrinus)

"Stella" en af Ørnereservatets favorit falke, hvad mon den har fået øje på?

Peregrine Falcon

"Stella" one of the Eagle World's favourite falcons - what has caught its eye?

Wanderfalk

"Stella", einer der Lieblingsfalken der Adlerwelt - was hier wohl ihren Blick anzieht?

Rovfuglene og mennesket

- op til den nye jagtlov

Et af de spørgsmål, som har haft allermest opmærksomhed i forbindelse med jagtlovsrevisionen, er rovfuglene. Det er først og fremmest falkejagt, hold og opdræt af disse fuglearter, det har drejet sig om.

Som forventet har Dansk Ornitologisk Forening markeret sig som en voldsom modstander af, at rovfugle bliver holdt af mennesker, og man har benyttet alle propagandaens - velkendte og ufine metoder, specielt er den følelsesladede argumentation om burfugle og faunakriminalitet anvendt. Om falkejagt anfører D.O.F. en absurd sammenblanding med hanekamp og tyrefægtning, vel vidende, at langt de fleste ikke ved tilstrækkelig meget om falkejagt til at kunne gennemskue denne besynderlige argumentation. Hvis man ikke på forhånd har været klar over visse ornitologlederes troværdighedsproblem, så er man blevet overbevist, for mage til usaglig og ringe gennemtænkt sammenligning skal man lede længe efter. Man må virkelig håbe, at det er et udslag af D.O.F.s antifalke-propaganda og ikke et udtryk for en vurdering af realiteter.

Kongeørnepar med Frank Wenzel

Det er først og fremmest falkonerene vi kan takke for, at rovfuglene er fredet, at befolkningen har fået oplysning og et bedre kendskab til disse arter, og at flere udryddelsestruede bestande er udsat og genskabt på jorden ved et intensivt opdrætsarbejde.

Hvem truer fuglene?

Derimod forholder det sig anderledes, når man ser på de konsekvenser, som den ornitologiske interesse har medført, hvor D.O.F.s medlemskreds har været stærkt belastet af ægsamlere, hvor man har set domfældelser af fremtrædende ornitologer, hos hvilke der er blevet beslaglagt i tusindvis af sjældne fuglearters æg.

Foruden den ornitologiske faunakriminalitet, så er det fastslået i en rapport fra Dahl Mikkelsen, DOF, at mellem 1300 og 1900 rovfugle hvert år bliver nedlagt. Undersøgelsen gælder alene herregårdsvildtplejen. Hertil skal lægges den øvrige jagt i landet, som med et realistisk skøn vil fordoble det nedlagte antal fugle. På årsbasis vil det dreje sig om FIRE TUSINDE DRÆBTE ROVFUGLE I DAGENS DANMARK. Dertil kommer, at selv SKOV- OG NATURSTYRELSEN i åbenlys strid med EFs fuglebeskyttelsesdirektiv udrydder et stort antal duehøge. Det er oplyst, at 40-50 eksemplarer bliver udryddet om året, og at det samlede antal nærmer sig 300 eksemplarer. Det sker for at holde en kunstig population af urfugle i live, som på grund af biotop ødelæggelse er i fare for at forsvinde. Det må duehøgen så undgælde for.

I Danmark har man i de seneste år fundet både vandrerfalk og havørn med hagl og skud-sår, det drejer sig om totalfredede rovfugle. Det samme sker i Sverige og Norge hvert år. Senest har man i Norge fra myndighedernes side givet dispensation til at udrydde kongeørne i yngletiden. DET ER SKET EFTER BEMYNDIGELSE FRA FYLKESMANDEN I SOGN OG FJORDANE.

I jægerkredse høres det oftere, at rovfuglebestanden nu er så stor, at man vil skyde fuglene igen, selv på Island, hvor jagtfalken lever og er den fornemste af alle rovfugle, ønsker bønderne at drive jagt på den, da de siger bestanden er blevet for stor og at det går ud over byttedyrene bl.a. rypebestanden, som er i tilbagegang. I SAMMENLIG-

NING MED DE TUSINDVIS AF ROVFUGLE, SOM HVERT ÅR, BÅDE LEGALT OG ILLEGALT SKYDES OG UDRYDDES I SKANDINAVIEN, hovedsageligt som følge af jagt- og vildtplejeinteresser, så er det vel næppe særligt seriøst, at enkelte levende rovfugle, som tages fra naturen angiveligt til falkonerer eller opdrættere bliver omtalt med store overskrifter i avisernes spalter, som gjaldt det den helt store miljøkatastofe.

Sådanne aviskampagner styres af den ornitologiske lobby, som har det formål at tjene foreningens politik, hvor man ser stort på den videnskabelige lødighed, som man ellers gerne ville besmykke sig med.

Falsk image

DOFs propaganda om såkaldt "Faunakriminalitet", d.v.s. overtrædelse af fredningsbestemmelserne i jagtloven har først og fremmest til formål, at give et fint image af, at ornitologforeningen har et uselvsk formål, at beskytte fuglene. Men virkeligheden er en ganske anden. DOF er en interesseorganisation i lighed med andre ekstreme bevægelser, hvor det gælder om at få mest mulig indflydelse og magt, så man kan fremme sin ideologi og interessepolitik. Fuglene bliver blot udnyttet i et kynisk spil i foreningens politik. Det blev tydelig afsløret med DOF-ledelsens oplæg til den nye jagtlov, hvor man er gået i tæt samarbejde med jægerne (de tidligere fjender) alene med den hensigt at komme falkonererne til livs. Denne sammenrotning af ellers vidt forskellige grundholdninger til naturen skulle bruges politisk. Ornitologlederne ville gerne sælge fuglene til jægerne og give udvidet jagttid på bl.a. vilde gæs og hjejlen som kommer på træk fra de andre nordiske lande, for til gengæld at få jægerne med i komplottet imod falkonererne. DOFs propaganda har også den hensigt at bortlede opmærksomheden fra sin egen ledelse, som i en lang årrække har dækket over udryddelsen af sjældne fugle. Der er stjålet æg fra arter som vandrefalk, hvepsevåge, sortspætte, trane og svaleklirre for blot at nævne nogle af arterne. Et fremtrædende medlem i Danmarks Naturfredningsforening blev dømt i Norge for at have stjålet æg fra en havørnerede.

Udsætning af rovfugle

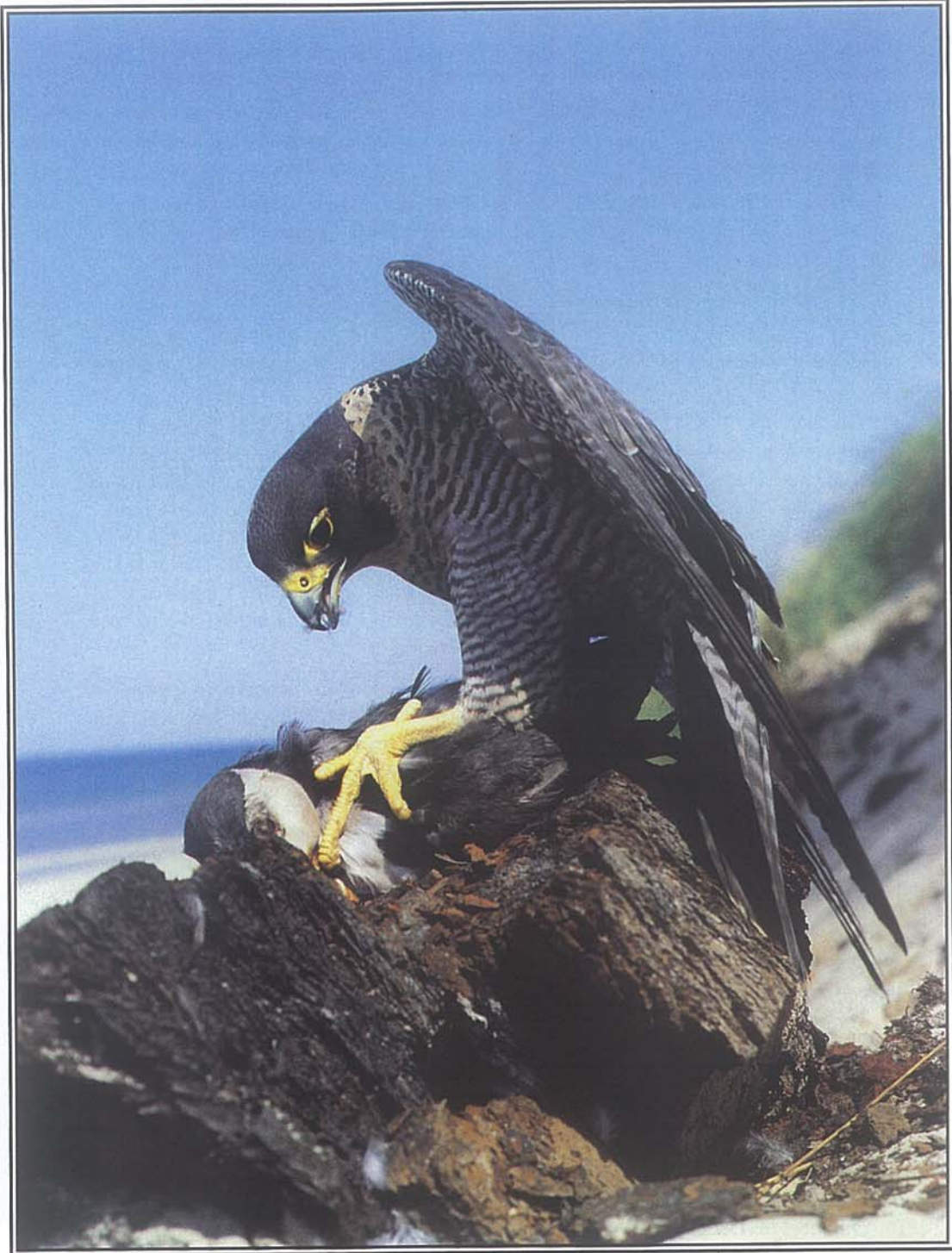
Det er almindeligt kendt, at det er falkonererne, vi kan takke for, at rovfuglebestandene i verden er ved at komme sig, efter at de har været tæt på udryddelse, bl.a. som følge af jagt og ornitologers lidenskab for indsamling af æg af sjældne arter. Vandrefalkebestanden i Sverige er således forøget med 30% i de senere år, og i England og Tyskland er falkebestanden fordoblet de sidste 10 år netop med de arter, som er særligt populære hos falkonerer. Det bekræfter, at i de lande, hvor der er mange falkonerer, og hvor jagt med rovfugle er tilladt, er bestandene i fremgang som følge af falkonerernes udsætningsprogrammer. I USA, hvor falkonererne har udsat 3.400 vandrefalke, er bestanden nu så stor, at videnskaben på Verdenscentret For Rovfugle i Boise, Idaho har anbefalet, at vandrefalken fjernes fra Washington-konventionens lister som særlig truet art.

Provokeret redeplyndring

På denne baggrund forekommer det ulogisk, at de mennesker, der får rovfuglene til at yngle hos sig, ovenikøbet i så stort tal at man kan udsætte dem i tusindvis, skulle være interesseret i at stjæle dem i naturen. At man har enkelte eksempler på redeplyndringer - et iøvrigt marginalt problem set i forhold til ornitologers ægsamlermani - skyldes først og fremmest gentagen sensationsomtale i pressen om, at falkeæg og unger kan sælges for millionbeløb. Det er DOF, som gang på gang fører disse vilde og udokumenterede priser til torvs med det resultat, at man tilskynder til overgreb på naturen.

Ornitologer plyndrer fredede fugles reder.

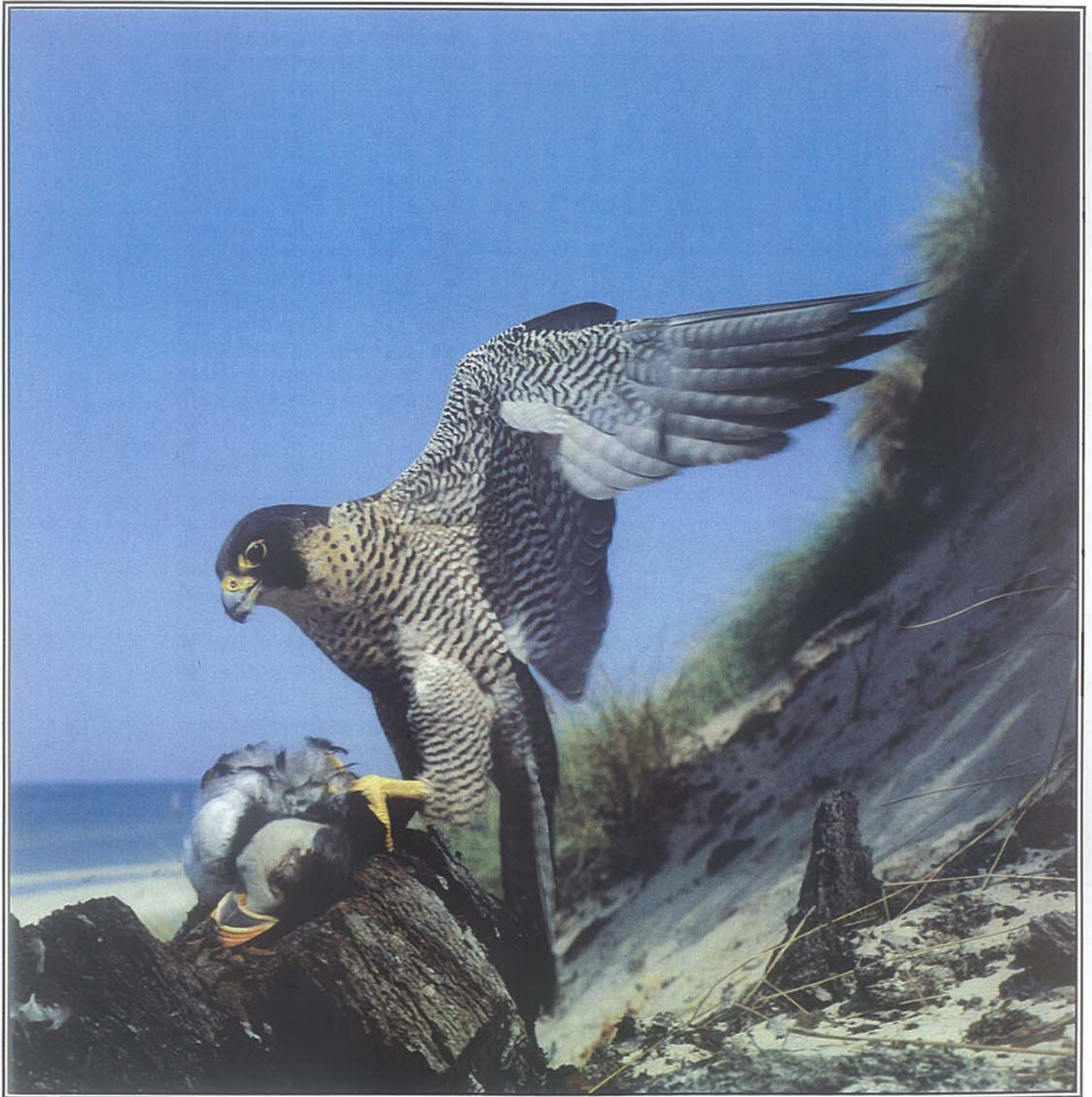
Andre ornitologer har specialiseret sig i en mere lys-sky lidenskab - nemlig ægplyndring. Det fremgår i en redegørelse offentliggjort i WEEKEND AVISEN d. 31.8.84 (Rolf Geckler): "De plyndrer, de stjæler, de dræber og de gør Danmark fattigere". Baggrunden er, at myndighederne havde fundet flere tusinde æg fra sjældne og udryddelsestruede fugle. Under ransagning fandt politiet alene hos en ornitolog over femogtyve

Vandrerfalk (Falco peregrinus)
- med bytte

Peregrine falcon
- with prey

Wanderfalk
- mit Beute

Vandrefalk (Falco peregrinus)

Peregrin Falcon

Wanderfalke

Vandrefalkeopdræt. Vandrefalkehannen til venstre fodrer skiftevis hunnen og sin unge. Et af de mest succesfulde ynglepar på Ørnereservatet.

tusinde æg, en anden samler havde mindst femtentusinde fugleæg. Disse to eksempler er kommet frem i dagens lys, men det er givetvis kun toppen af isbjerget, man har set.

Problemet omkring ægsamling er desværre ikke typisk dansk, også Ornitologisk Forening i Norge har disse sager. Og i en aktuel rapport fra The Royal Society for The Protection of Birds (RSPB), fastslås det, at 18% af alle britiske fiskeørne er blevet plyndret af ægsamlere og at den i England sjældent forekommende røde glente begrænses i sin udbredelse på grund af ægsamlermanien.

De vilde fugle skal have fred i yngletiden. Også på træklokaliteterne er det vigtigt, at fuglene får fred.

Her skal de hvile sig efter en anstrengende rejse og søge føde, men også her bliver de hensynsløst jaget rundt af såkaldte hit-jægere fra Dansk Ornitologisk Forening. Denne besynderlige form for naturødelæggelse og fritidssyssel får paradoksalt nok støtte fra Friluftsrådet og tipsmidlerne.

Ringmærkning - en fritidssyssel.

Der findes utallige andre tilfælde med nedtrampning af fugles reder, som nogle ornitologer opsøger - angiveligt med ring-mærkning for øje. Dette foregår også på lukkede reservater.

Nogle aktuelle eksempler, som er meget typiske for den mishandling af fuglene, som ringmærkning fører med sig:

1) En Falck-redder fra Frederikshavn meddeler, at et eksemplar af Danmarks nationalfugl, Knopsvanen, var ved at drukne på grund af isbelægninger på den påførte ring om halsen. Falck-redderen måtte på en farefuld undsætningsmanøvre for at redde den nødstedte fugl.

2) Undersøgelser foretaget af dr. Reinhart Løhmer fra Den Veterinære Højskole i Hannover kræver ringmærkningen stoppet, da ringe koster mange storke livet. Tre ud af ti dødsfald skyldes ringmærkning hos denne fugleart.

At specielt den grønlandske havørn har været offer for ringmærkningen bekræfter filmoptagelser i forbindelse med "DR der ude". Her fik seerne set, på hvilken hårdhændet og brutal måde en ørneunge blev kastet om på ryggen i forbindelse med ringmærkningen. Verdensnaturfonden (WWF Danmark) oplyser, "at det tager op til flere timer, for de voksne fugle at falde til ro efter et sådant besøg."

Udryddelsen af rovfugle

At udryddelsen af rovfugle ikke hørte til en tilfældig og ubetydelig hændelse, understreges tydeligt af jagtstatistikker og undersøgelser.

Således i årene fra 1943/44 -1950/51 blev der skudt 16.000 rovfugle pr. år. I alt 112.000 rovfugle alene i denne periode. Mange af dem var trækfugle fra det øvrige Skandinavien, som næppe ville have berørt den danske jord, hvis ikke de var blevet lokket ned og skudt. Det så ikke bedre ud i Sverige og Norge. Specielt i Norge har der helt op til nutiden hersket en stor uvilje mod rovfugle, især blandt jægere og bønder. Den specielle holdning mod rovfugle i Norge skyldes, at man havde officiel jagttid på rovfugle helt op til 1970, og at staten mere end noget andet sted i Europa indgik i bekæmpelsen ved at

udbetale præmie for nedlagte rovfugle. Havørnen, som næppe har gjort nogen skade på jagtbart vildt, da den først og fremmest ernærer sig af havfugle og fisk, blev også bekæmpet. En opgørelse over nedlagte eksemplarer i de forskellige fylker, har i en periode op til 1970 vist, at staten har udbetalt præmie for nedlæggelse af 5.000 havørne. De i forvejen uhyrlige kendsgerninger om drab på rovfugle er langt større, da ikke alle er registrerede. Alene ved anskydning vil mange forsvinde og derfor ikke indgå i statistikken, idet det var en betingelse for at få udbetalt præmie, at jægeren skulle aflevere ørnens afskårede fødder.

Selv om rovfuglene officielt er blevet fredet, foregår der fortsat en vis bekæmpelse, således giver Skov- og Naturstyrelsen i Miljøministeriet tilladelse til at udrydde duehøgen på bestemte områder, og i Norge har myndighederne givet accept til at udrydde kongørnepar i yngletiden på grund af formodede skadevirkning på bøndernes husdyr.

Fredning af rovfugle.

Den mest betydningsfulde fredning af rovfugle i Danmark kom i sidste øjeblik og skyldes C.J.Tillisch. Resultatet af hans indsats blev Landbrugsministeriets bekendtgørelse af 7.4.1954, som totalfredede en stor del af rovfuglearterne i Danmark.

C. J.Tillisch sørgede også for, at fredningen på effektiv måde kom til jægerens kendskab, idet han sammen med JAGTRÅDET udgav en pjeces: ROVFUGLENE OG MENNESKET, hvor der blev gjort rede for begrundelsen for fredningen. Pjecen udsendtes til politikontorerne for at udleveres sammen med jagttegnet.

Tillisch efterlod sig stor respekt. Ærlige ornitologer, rovfuglevenner og falkonerer står i dyb gæld til denne mand, som opnåede så enestående resultater for naturbeskyttelsens sag.

Tillisch var ikke blot en rovfugleven, men viste også stor interesse for falkejagt og han beundrede falkonerens samspil med rovfuglen. I sin bog: FALKEJAGTENS HISTORIE slutter han med følgende: "Blot det at se en falk forlade sin herres hånd, med største letthed flyve frit op i luften, gå ret ud med en fart af 1-2 km i minuttet, og så pludselig ved fløjstens lyd, et råb eller kast med Falkelokken dreje rundt, komme ned fra skyerne og igen sætte sig på sin herres hånd, vil altid være en pragtfuld oplevelse".

Kunsten at jage med rovfugle

Falkonerporten og jagt med rovfugle er nært knyttet til en rig kulturarv, ikke mindst i Skandinavien, og derfor er det også helt naturligt, at nogle falkonerer er interesserede i at holde og bevare rovfuglene.

Tidligere var det naturligt, at man fik rovfuglene fra naturen, idag er det ikke nødvendigt. Tværtimod har falkonerer og opdrættere af rovfugle æren for, at rovfuglebestandene nogle steder på jorden er genskabt og restaureret med udsatte eksemplarer.

Lige så tidligt, som mennesket har holdt husdyr, har man også holdt rovfugle. De hørte til en lige så vigtig del af menneskets dagligdag, som hesten og hunden. I de senere år har opdrættere af rovfugle øget bestandene ganske mærkbart, især Tyskland og England og mange af disse rovfugle er af tredje, fjerde og femte generation. Ligesom andre husdyr kommer de første rovfugle fra naturen, men man skal her være opmærksom på, at for knap 25 år tilbage i tiden, blev rovfuglene betragtet som skadedyr, som man gjorde alt for at udrydde. Det var barske metoder, der blev anvendt sakse, giftudlægning og bortskydning af ynglefugle på rederne. Staten og jagtforeningerne udbetalte ligefrem præmier for udryddelse af rovfuglene. Det er altså efterkommere af rovfuglebestande, som skulle udryddes, som falkonererne har i dag, og ikke vilde fugle fra naturen, som Dansk Ornitologisk Forenings agitation går ud på

Rovfugle og kultur

Rovfugle spiller en stor rolle i vores kulturarv. Det gælder ikke mindst i Norden, hvor specielt Danmark og Sverige har rige minder fra fortiden.

Jagt med rovfugle findes afbilledet som kalkmalerier i gamle danske kirker, bl.a. Skibby kirke. Men også udgravninger af vikingeboplads i Nordsjælland har afsløret, at rovfuglene havde stor betydning som jagt- og husdyr. I Sverige er falkejagt afbilledet på

adskillige runesten omkring Upsalla, som viser forskellige jagtsituationer. I Norge er falkejagt beskrevet af Snorre i Olav den Helliges saga. På Alstad på Toten står en sten fra ca år 1000, som viser en jæger til hest med en jagtfalk på hånden.

Det var Chr. d. V. 1670-1699, der som kronprins opførte Falkonergården på Frederiksberg. - Falkejagten har i høj grad præget vort kulturliv, og mere end nogen anden jagt- og friluftsidræt sat sine tydelige spor i lovgivningen, litteratur og billedkunst. I forbindelse med falkejagten opstod et helt specielt sprog bl.a. beskrevet i flere bøger. - I Shakespeares skuespil kan man ofte støde på vendinger og udtryk, som er relateret til falkonerens beskæftigelse med falke.

Falkoner-biologer står for den videnskabelige forskning

En falkoner er i ordets virkelige forstand en ornitologisk ekspert i rovfugles biologi og har desuden et bredt og grundigt kendskab til dyrelivet, først og fremmest de byttedyr, som rovfuglene jager.

Det er derfor ganske naturligt, at den videnskabelige forskning omkring rovfuglenes biologi i al væsentlighed, både i fortid og nutid, er baseret på falkonerers viden.

Fundamentet i den ornitologiske forskning kan henføres til Frederik d. II kejser i det tysk/romerske rige, den første der i et litterært værk tilbunds gående gav en videnskabelig beskrivelse af rovfuglenes jagt og biologi: KUNSTEN AT JAGE MED FUGLE. Værket blev skrevet i 1260, og originalen findes opbevaret i Vatikanet. Kejser Frederik d. II var ikke blot en stor administrator og videnskabsmand, han viede også en stor del af sit liv til naturforskningen, og ikke mindst til rovfuglene, hvor hans yndlingsbeskæftigelse var at gå på jagt med sine falke.

Falkonersporten - en af de ældste friluftsidrætter.

I Danmark har vi tradition for, at også minoritetsgrupper har en vis ret, og det er i grunden demokratiets fornemste tegn. Alene af den grund bør falkejagten, ligesom alt andet friluftsliv, indgå som en rekreativ og sund beskæftigelse. Falkejagten er en af de ældste friluftsidrætter vi kender, som såvel i dag som før giver udbytterige oplevelser samt indsigt og forståelse i naturens verden. En falkoners forhold til sin falk byder på de samme glæder og nære tilknytning, som mennesket har til sin hund eller sin hest. Et tillidsforhold mellem falk og menneske kan vel tages som udtryk for inderlig kærlighed til naturen og dens skabninger.

Rovfugle og falkejagt hører sammen i et kulturmønster, en rig tradition ikke mindst i de nordiske lande. Det er rovfuglevenner og opdrættere hos falkonerer, der har genskabt de bestande, som var på vej til at forsvinde, som følge af jagt og forurening. Det er også falkonererne, vi kan takke for den viden, vi har om rovfuglenes liv. Forskning og beskyttelse af rovfuglene har altid været en mærkesag. Det samme gælder den oplysning, som rovfugleparker har etableret her i landet, hvor en stor del af befolkningen har haft glæde af at stifte bekendtskab med rovfugle, som ellers er umulige at opleve i naturen.

Det vil forekomme uforståeligt i andre lande, hvis Danmark, som ellers har erklæret sig for at vil være et foregangsland for miljøet, ikke også vil gå ind for den mest miljørigtige jagtform. I øvrigt i bedste overensstemmelse med internationale konventioner og EFs fuglebeskyttelsesdirektiv, som respekterer falkonerernes store betydning for at bevare rovfuglene og går ind for jagt med rovfugle.

ØRNERESERVATET, februar 1993

FACTS ABOUT FALCONRY IN THE LIGHT OF D.O.S.'s (Danish Ornithological Society) PROPAGANDA

The Folketing's (The Danish Parliament) treatment of the new hunting law, briefing to the Folketing's Environmental Committee.

Matters appertaining to breeding and care of birds of prey and falconry – hunting with birds of prey.

The Golden Eagle in flight

Introduction

– Laws and international regulations

The sport of falconry – hunting with birds of prey is recognized as a legitimate art all over the world. In Europe, EEC bird protection directives, the Council of Europe's Bern Convention, together with the bird protection organizations ICBP and WWF, and the international hunting organizations FACE and CIC recommend governments in all countries to permit falconry.

Veterinary surgeons, birds of prey biologists, animal psychologists and zoologists all over the world have declared that falconers give their birds optimum possibilities for growth both physically and psychologically.

THE FOLLOWING 10 POINTS CLARIFY WHAT THIS MATTER IS ABOUT

1. WHERE DO THE BIRDS OF PREY WHICH ARE KEPT AND BRED COME FROM?

The birds of prey falconers have today come from breeders – from all over the world. Birds of prey live to a ripe old age, and some falconers still have birds of prey from before they were protected and covered by the international conventions.

2. WHAT CONSEQUENCES HAS FALCONRY FOR THE WILD POPULATION?

Falconry is of no consequence to the wild population. In most EEC countries permission is given every year (EEC bird protection directive) to harvest a small number of, for example, peregrine falcons and goshawks from nature. Exhaustive surveys made in the United States and Canada in the 1980's confirm that no negative effect of falconry can be measured. On the contrary, in England a considerable increase in the number of the most popular birds used for falconry (peregrine falcons) has been noted in the period from the Second World War up to the present day, despite the fact that never before have there been so many falconers.

3. ANIMAL PROTECTION AND ETHICAL QUESTIONS REGARDING FALCONRY AND THE KEEPING OF BIRDS OF PREY.

For more than 4,000 years, birds of prey have been kept by man as pets. It has never been proved that these birds are not suited to be with man. On the contrary, scientific studies have proved that they are particularly well-suited for this. The falconer can give the bird of prey the possibility of flying training, hunting training and in many countries one can also give these birds completely natural hunting – a falcon trained for falconry is the most free animal kept by man. The falcon can develop in wonderful harmony with its wild nature. It can fly for fun and hunt at great heights and come back voluntarily to the falconer. Nature lovers and hunters define falconry as the finest type of hunting to be found – the type of hunting which it is easiest to defend. There is no noise, lead pollution nor shooting when the falcon takes its prey.

4. ADAPTATION OF THE BIRDS OF PREY TO MAN, AMONG OTHER THINGS, BREEDING AND AVIARY CONDITIONS

In Denmark, we are at the forefront of international legislation as there are special laws regarding keeping birds of prey here. Aviary conditions must be approved by the police and the veterinary authorities, and there are detailed lines of direction regarding the size and design of houses for birds of prey. These fine conditions have resulted in a very large number of breeding farms for birds of prey both at home and abroad.

5. PROPAGATION AND STOCKING TO RE-ESTABLISH THE WILD POPULATION OF BIRDS OF PREY

Falconers all over the world have helped the wild population of birds of prey by breeding and stocking. Most of this century birds of prey have been subjected to reduction in numbers and suffered the results of environmental poisons such as DDT. All this has resulted in small populations in some areas, especially in the 50's and up to the 70's.

6. PUBLIC INFORMATION REGARDING THE BIOLOGY AND CULTURAL BACKGROUND OF BIRDS OF PREY

This takes place in Denmark at FALKONERGÅRDEN (The Falconry Farm) and the EAGLE SANCTUARY and here in Denmark, as in the rest of the world, this work is carried out by falconers.

7. DISTURBANCE AND DAMAGING TRAFFIC IN PLACES WHERE WILD BIRDS OF PREY BREED OR MIGRATE

The increasing amount of leisure time has resulted in increased traffic in the countryside which must be said to be one of the most serious threats to the very shy wild birds of prey. Also registration and ringing are a considerable hazard for birds of prey and their young. To see birds migrate has gradually become something more than a hobby, sometimes with catastrophic results. The birds are disturbed in the areas where they stop over to seek food, and this may mean they die on their long journey north or south.

8. FALCONRY – INFLUENCE ON QUARRY AND EFFECTS ON THE WILD POPULATION OF BIRDS OF PREY

In all the countries where they hunt with falcons, falconers constitute only an extremely small percentage of the total number of hunters. The amount of quarry caught is of

course so small it cannot be deemed to have any effect on the quarry population. In England a survey has shown that when partridges are caught by falcons they often already have shot wounds. Bred birds of prey which fly in the preserves or territories of wild birds of prey will often be driven away by the wild birds of prey as territorial assertion, and respect for this, applies both for tame and wild birds of prey.

9. ENVIRONMENTALLY CORRECT FALCONRY ON NATURE'S OWN TERMS

Despite its thousand-year old history, falconry is more topical than ever before. One avoids noise, lead pollution, iron and, cartridge cases and first and foremost, wounding the quarry, and there are none of the hunting accidents caused to man every year by guns.

10. SO-CALLED FAUNA CRIME ACCORDING TO D.O.S.

In D.O.S.'s campaigns falconers and friends of the birds of prey are often blamed in connection with the raiding of bird nests. In reply to this, Agency Manager Veit Koester from the Danish National Forest and Nature Agency says the international secretariat for the Washington Convention (CITES) has clearly stated that there is no supporting evidence for this. The Agency Manager stressed that Danish breeders of birds of prey and falconers have not done anything illegal.

Pair of Golden Eagles on nest with downy chick

BIRDS OF PREY AND MAN

Comments from The EAGLE SANCTURARY regarding information, debates, etc. published about birds of prey

One of the questions which has received most attention is birds of prey. It has primarily been a question of falconry, keeping and breeding of these species of birds. As expected, the Danish Ornithological Society, D.O.S. has stood out as a fierce opponent of birds of prey being kept by man, and they have used all well-known and underhand methods of propaganda. Especially as regards caged birds and fauna crime, the argumentation they have used has been charged with emotion. In their arguments regarding falconry, D.O.S. use an absurd coupling with cock-fighting and bullfighting, in certain knowledge that most people do not know enough about falconry to see through this peculiar argumentation. If one has not previously been aware of the credibility problems of certain ornithological leaders, one has now been convinced of this, as the like of such amateur and badly thought out comparisons would be hard to find. One can only hope that this is just a manifestation of D.O.S.'s anti-falcon propaganda and not an evaluation of reality.

It is primarily falconers we can thank for the fact that birds of prey are protected, that the public has been informed and has better knowledge of these species and that several threatened species have been set out and restored to the world by intensive breeding.

WHO THREATENS THE BIRDS?

However, when we see the consequences caused by the increased interest in ornithology it's a different matter. D.O.S.'s circle of members has been seriously pervaded by egg collectors, leading ornithologists, from whom thousands of eggs of rare species of birds have been confiscated, have been convicted.

In addition to the ornithological fauna crimes, a report by Dahl Mikkelsen, D.O.S. established that between 1300 and 1900 birds of prey are shot every year. This survey solely applies to country house game. Add to this all other hunting in Denmark, and a realistic estimate would be twice as many birds shot. On an annual basis this means **FOUR THOUSAND BIRDS OF PREY ARE KILLED IN MODERN DENMARK**. In addition, even the Danish National Forest and Nature Agency is in open conflict with Common Market directives regarding bird protection in exterminating a large number of goshawks. It is stated that 40 to 50 have been exterminated a year and the total number is close on 300. This is done to artificially keep the population of black grouse alive as these are in danger of dying out due to destruction of the biotope. The goshawk has to pay for this!

In Denmark in recent years, both peregrine falcons and white-tailed eagles have been found with buckshot and shot wounds, and these are totally protected birds of prey. The same happens in Sweden and Norway every year. Recently in Norway dispensation has been given by the authorities to exterminate the golden eagle during breeding time. **THIS IS DONE ON THE AUTHORITY OF THE FYLKESMANDEN** (regional commissioner) **IN PARISH AND FJORDANE**.

In hunting circles it can more and more often be heard that the population of birds of prey is now so great that it will be necessary to shoot these birds again. Even on Iceland where the gerfalcons, the most noble of all birds of prey, lives, farmers wish to hunt them as they say they have become so great in numbers that the quarry population is suffering, among others, the grouse population is decreasing. **COMPARED TO THE THOUSANDS OF BIRDS OF PREY WHICH BOTH LEGALLY AND ILLEGALLY ARE SHOT AND EXTERMINATED EVERY YEAR IN SCANDINAVIA**, mainly as a result of hunting and game interests it can hardly be seen as being particularly serious that taking a few live birds of prey from nature presumably for use by falconers or breeders is reported in large type in newspaper articles as though it was a huge environmental catastrophe.

Such newspaper campaigns are led by the ornithological lobby aimed at serving society policy which is completely lacking in the scientific merit they so much like to claim for themselves.

FALSE IMAGE

D.O.S.'s propaganda regarding so-called "Fauna crimes", i.e. breaking the hunting laws regarding protection, is first and foremost aimed at giving the ornithological society a good image of having an unselfish aim in protecting birds. But this is far from the truth. D.O.S. is an interest organization like other extreme movements aimed at gaining as much influence and power as possible so it can promote its own doctrines and interest policy. The birds are only being used in a cynical game of society policy. This was clearly displayed in the draft from the D.O.S. management for the new hunting laws where they have entered into close cooperation with the hunters (their former opponents) solely for the purpose of getting rid of the falconers. This conspiracy of widely differing basic attitudes to nature is to be used politically. The leaders of the ornithologists want to sell the birds to the hunters and extend the hunting season for, among others, wild geese and the golden plover, which migrate from other Scandinavian countries, in exchange for getting the hunters into the conspiracy against falconers.

D.O.S.'s propaganda is also aimed at drawing attention away from their own management, which for many years has covered up for the extermination of rare birds. Eggs have been stolen from species such as peregrine falcons, honey buzzards, black woodpeckers, cranes and green sandpipers, just to name a few. Recently a well-known Danish lawyer who had a leading position in Denmark's Nature Preservation Society and D.O.S. was convicted in Norway for stealing eggs from the nest of a white-tailed eagle.

STOCKING OF BIRDS OF PREY

It is a well-known fact that it is the falconers we can thank for reviving the population of birds of prey in the world after they had been close to extinction, among other things, as a result of hunters' and ornithologists' passion for collecting eggs of rare species. The population of peregrine falcons in Sweden has thus increased by 30% in recent years, and in England and Germany the population of falcons, especially the kinds which are popular with falconers, has been doubled during the past 10 years. This confirms that in countries where there are many falconers and where hunting with birds of prey is permitted, the population is on the increase, among other things, as a result of falconers stocking programmes and information centres such as the Eagle Sanctuary. In the United States where falconers have set out 3,400 peregrine falcons, the population is now so great that scientists at the World Centre for Birds of Prey in Boise, Idaho have recommended that the peregrine falcon be removed from the Washington Convention's list of threatened species.

PROVOKED NEST RAIDING

In view of this, it seems illogical that the people who succeed in breeding birds of prey in such great numbers that they can set them out in thousands, should be interested in stealing them from nature. That there are a few solitary examples of nest raiding – a marginal problem compared to the egg collecting mania of the ornithologists – is first and foremost due to repeated sensational press coverage about falcon eggs and young being sold for millions. It is D.O.S. who, time and time again, come forward with these wild and undocumented prices, whereby one encourages people to infringe upon nature.

ORNITHOLOGISTS RAID NESTS OF PROTECTED BIRDS

Other ornithologists have specialized in a more questionable craze – namely, egg raiding. This is apparent from a statement published in WEEKEND AVISEN on 31st August, 1984 (Rolf Geckler): "They raid, they steal, they kill and they make Denmark poorer." This was after the authorities had found several thousand eggs from rare and

threatened birds. During their search the police found at one ornithologist's premises alone over TWENTY-FIVE THOUSAND eggs, another collector had at least FIFTEEN THOUSAND bird's eggs. These two examples have been disclosed but they are presumably only the top of the iceberg.

This problem of egg collecting is unfortunately not only a Danish phenomenon, the Norwegian Ornithological Society has had such cases too. And in a recent report from The Royal Society for The Protection of Birds (RSPB) it has been established that 18% of all British ospreys have been raided by egg collectors and the distribution of the kite, a rare bird in England, has been limited due to the egg collecting craze.

The wild birds must have tranquility during breeding time. Also in places of migration it is important the birds have peace. They have to stop over during their arduous journey and look for food, but also here they are wantonly hunted by so-called "hit-hunters" from the Danish Ornithological Society. This peculiar kind of destructive behaviour and strange recreation is, paradoxically enough, supported by the Fritidsrådet (Danish Leisure Committee) and football pool money.

RINGING – A SPARE TIME PASTIME

There are innumerable other cases of, for example, trampling down of birds' nests which some ornithologists seek out, presumably for the purpose of ringing. This also happens in closed sanctuaries.

Here are some true examples which are very typical for the ill treatment of birds, caused by ringing:

1) A Falck, salvage corps, man from Frederikshavn says a mute swan, Denmark's national bird, was found nearly drowning due to ice on the rings attached to its neck. The Falck man had to carry out a dangerous rescue manoeuvre to save the distressed bird.

2) Surveys made by Dr. Reinhart Løhmer from the Veterinary School in Hannover demanded ringing stopped as the rings cost the lives of too many storks. Three out of ten deaths of this type of bird were due to ringing.

The fact that the Greenland white-tailed eagle in particular has been a victim of ringing is confirmed in films in connection with the Danish TV programme "DR derude". Viewers could see the heavy-handed and brutal way in which a young eagle was thrown onto its back in connection with ringing. WWF Denmark informs "it takes up to several hours for the adult birds to calm down after such treatment."

EXTINCTION OF BIRDS OF PREY

As clearly shown by hunting statistics and surveys, the extinction of birds of prey has not been a random or minor occurrence.

For example, from 1943/44 to 1950/51 16,000 birds of prey were shot annually. A total of 112,000 birds of prey solely during this period. Many of them were migrating guests from the rest of Scandinavia that would hardly have touched Danish soil if they had not been enticed down and shot. Things are no better in Sweden or Norway. In Norway especially, right up to the present time there has been a great antipathy towards birds of prey, especially among hunters and farmers. This attitude towards birds of prey in Norway is due to the fact that they had official hunting times for birds of prey right up to 1970 and, more than anywhere else in Europe, the Norwegian State was party to the fight by giving rewards for dead birds of prey. The white-tailed eagle, which it is hard to believe has done any damage to any game as it primarily feeds on sea birds and fish, was also hunted. An account of the number of birds killed in the various fylke (counties) in a period up to 1970 showed that the Norwegian State had paid rewards for 5,000 white-tailed eagles. The already shocking figures of slaughtered birds of prey are certainly much greater as not all cases are registered. For example, those wounded do not appear on the statistics as it was a condition for receiving the reward that the hunter should hand in the dead eagle's feet.

Even though birds of prey are now officially protected, they are still combated to a certain degree, for example the Ministry of the Environment gives permission for the extermination of goshawks in various areas, and in Norway the authorities have accepted the extermination of golden eagle pairs during breeding time due to their supposed damaging effect on farm animals.

PROTECTION OF BIRDS OF PREY

The most significant protection of birds of prey in Denmark came at the last moment and is due to C.J. Tillisch. His efforts resulted in the Ministry of Agriculture's order of 7th April, 1954 which totally protected a large number of species of birds of prey in Denmark.

C.J. Tillisch also ensured that this protection was made known to hunters in an effective manner, as together with the JAGTRÅD (the Hunt Council) he published a leaflet: BIRDS OF PREY AND MAN, describing the reasons for protection. This leaflet was distributed through police stations so it could be handed over together with hunting licences.

The memory of Tillisch is greatly respected. Genuine ornithologists, friends of birds of prey and falconers owe this man a great deal as he attained astonishing results in the name of nature protection.

Tillisch was not only a friend of birds of prey but also expressed a great interest in falconry; he admired the falconers interplay with the birds of prey. In his book: THE HISTORY OF FALCONRY he concludes with the following words: "Just to see a falcon leave his master's hand and with the greatest ease fly freely up into the air, go straight up at a speed of 1-2 km a minute and then suddenly at the sound of the whistle, a shout or swing of the lure turn and swoop down out of the clouds and again land on its master's hand never fails to be a wonderful experience."

THE ART OF HUNTING WITH BIRDS OF PREY

Falconry and hunting with birds of prey is closely linked to a rich cultural heritage, especially in Scandinavia. Therefore, it is also completely natural that some falconers are interested in keeping and preserving birds of prey.

Formerly it was normal to get the birds of prey from nature, but today this is not necessary. On the contrary, falconers and breeders of birds of prey can take the credit for recreating and restoring the population of birds of prey by stocking at some places in the world.

From the beginning of time, when man started to keep pets, he has also kept birds of prey. They are an equally important part of man's daily life as the horse and the dog. In recent years, breeders of birds of prey have increased the population quite considerably, especially in Germany and England, and many of these birds of prey are third, fourth and fifth generation. Like other pets, the first birds of prey came from nature, but in this connection one should keep in mind that only 25 years ago birds of prey were considered to be vermin which one did everything to exterminate. Harsh methods were used, traps, poison and shooting down of young birds in the nests. The State and hunters actually gave rewards for the extermination of birds of prey. So it is descendants of this population of birds of prey, which was destined to be exterminated, falconers have today and not wild birds from nature as the Danish Ornithological Society claim.

BIRDS OF PREY AND CULTURE

Birds of prey play a great part in our cultural heritage. Not least in Scandinavia where Denmark and Sweden in particular have rich historical associations.

Hunting with birds of prey is depicted on murals in old Danish churches, among others, in Skibby church. But also excavations of Viking settlements in North Zealand have disclosed that birds of prey were of great importance for hunting and as pets. In Sweden, falconry is depicted on several runic stones near Uppsala which show various hunting scenes. In Norway, falconry is described by Snorre in Olav the Holy's saga. At Alstad on the island of Toten there is a stone from around the year 1000 depicting a hunter on horseback with a falcon in his hand.

The Danish King Christian V, who reigned from 1670 to 1699, built the Falkonergården at Frederiksberg when he was Crown Prince. Falconry has to a high degree marked our cultural life and more than any other hunting or outdoor activity it has made its mark on the law, literature and art. In connection with falconry, an entirely special language arose, as can be seen in various books. In Shakespeare's plays one often stumbles upon phrases and expressions related to falconers' work with falcons.

FALCONER-BIOLOGISTS ARE IN CHARGE OF THE SCIENTIFIC RESEARCH

A falconer is in the true meaning of the word an ornithological expert in the biology of birds of prey, and he has also a very broad and thorough knowledge of animal life, first and foremost the quarry which birds of prey hunt.

It is, therefore, quite natural that the scientific research connected with the biology of birds of prey has, to all intents and purposes, both in the past and in the present, all been based on the knowledge of the falconers.

The basis for ornithological research dates back to Frederick II, Holy Roman Emperor, the first man to write a literary work with a detailed scientific description of hunting methods and biology of birds of prey: *THE ART OF HUNTING WITH BIRDS*. This book was written in 1260, and the original version is now kept at the Vatican. Not only was Emperor Frederick II a great administrator and scientist, he also devoted many years of his life to natural science, not least to birds of prey, as hunting with his falcons was one of his favourite pastimes.

FALCONRY – ONE OF THE OLDEST OUTDOOR SPORTS

In Denmark, we have a tradition for also allowing minority groups certain rights and this is one of the most noble signs of democracy. For this reason in particular, falconry, like all other outdoor activities, should be included as a recreative and healthy sport. Falconry is one of the oldest outdoor sports we know, which today, as in the past, can provide insight and understanding of the world of nature. A falconer's relationship with his falcon offers the same pleasures and close affinity as to a horse or dog. A relationship of trust between falcon and man can be taken as an expression of a deep love of nature and its creatures.

If ordinary hunting and other outdoor pleasures such as for example, amateur ornithologists comings and goings in places frequented by wild birds, are to take place, there is no special reason why one cannot also allow falconry in today's Denmark.

Birds of prey and falconry are part of a cultural pattern and a rich tradition especially in the Scandinavian countries. It is friends of the birds of prey and breeders who have restored the population which was on the way to extinction as a result of hunting and pollution. It is also the falconers we can thank for the knowledge we have about the life of birds of preys. Research and protection of birds of prey has always been a very special matter. The same applies to the information which the birds of prey parks have established in this country, where a great number of people have had the pleasure of getting acquainted with these birds, something which would otherwise be impossible to experience in nature.

It will appear incomprehensible in other countries if Denmark, which has otherwise declared itself to be a pioneer country as regards the environment will not also accept the most environmentally correct form of hunting. This would be in complete conformity with international conventions and EEC bird protection directives which respect the significance of falconers for the preservation of birds of prey and advocate hunting with birds of prey.

THE EAGLE SANCTUARY, February 1993.

Fakten über die Falknerei vor dem Hintergrund der Propaganda des Dänischen Ornithologischen Vereins (DOV)

Anlage zur Informationsschrift an den Umwelt- und Planungsausschuss des Folketing: Greifvögel und Menschen

Kommentar vom ØRNERESERVATET (Adlerwelt) zur den Veröffentlichungen, Meinungen usw., die z.Z. die Debatte über Greifvögel bestimmen.

Die Zucht und das Halten von Greifvögeln, die Falknerei und die Falkenjagd im Lichte der Tatsachen gesehen.

Grosse Aktivität herrscht am Verkaufstisch in der Rezeption der Adlerwelt.

Einleitung

– Gesetze und internationale Bestimmungen.

Die Falknerei, d.h. alles, was mit der Falkenjagd zusammenhängt, ist als legitime Kunst überall in der Welt anerkannt. In Europa empfehlen sowohl die EG-Vogelschutzdirektive und die Berner-Konvention des Europarats als auch die Schutzorganisationen ICBP und WWF sowie die internationalen Jagdorganisationen FACE und CIC allen Regierungen, die Falkenjagd zuzulassen.

Tierärzte, Greifvögel-Biologen, Tierpsychologen und zoologische Gärten in der ganzen Welt bestätigen, daß Falkner ihren Vögeln sowohl psychisch wie physisch optimale Wachstums- und Lebensbedingungen bieten.

IN FOLGENDEN 10 PUNKTEN WIRD PRÄZISIERT, WORUM ES SICH HANDELT.

1. WOHER STAMMEN DIE GREIFVÖGEL FÜR DIE FALKNEREI?

Die Greifvögel, die sich heute im Besitz von Falknern befinden, stammen aus der Zucht, wie sie überall in der Welt betrieben wird. Greifvögel werden sehr alt, und einige Falkner besitzen noch immer Vögel, die älter sind als die internationalen Konventionen, die diese Vögel unter Schutz stellen.

2. WELCHE BEDEUTUNG HAT DIE FALKNEREI FÜR DEN WILDLIBEN- DEN BESTAND?

Die Falkneri hat keine Bedeutung für den Bestand wildlebender Greifvögel. In weitaus den meisten EG-Ländern wird jedes Jahr die Erlaubnis (EG-Vogelschutzdirektive) erteilt, eine kleine Anzahl von beispielsweise Wanderfalken oder Hühnerhabichten aus wildlebenden Beständen zu nehmen. Grundlegende Untersuchungen aus den USA und Kanada, durchgeführt in den 80er Jahren, bestätigen, daß die Falkneri keinen negativen Effekt hat. In England konnte man in der Periode vom 2. Weltkrieg bis heute sogar eine bedeutende Zunahme in der Anzahl des bei den Falknern beliebtesten Greifvogels, dem Wanderfalken, feststellen, und das, obwohl es niemals viele Falkner gegeben hat.

3. TIERSCHUTZ UND ETHISCHE FRAGEN IN VERBINDUNG MIT DER FALKENJAGD UND DEM HALTEN VON GREIFVÖGELN.

Seit mehr als 4.000 Jahren hat der Mensch Greifvögel als Haustiere gehalten. Zu keinem Zeitpunkt konnte der Beweis erbracht werden, daß sich diese Tiere nicht dazu eignen würden, in der Obhut von Menschen zu leben. Vielmehr haben wissenschaftliche Untersuchungen gezeigt, dass sich diese Tier besonders gut dazu eignen. Falkner können den Greifvögeln gute Bedingungen für das Flugtraining und das Jagdtraining geben, und in vielen Ländern haben die Vögel die Möglichkeit, ihren natürlichen Jagdinstinkt auszuleben. Für die Beizjagd abgerichtete Falken sind die freiesten aller von Menschen gehaltenen Tiere. Jagdfalken können sich in vollendeter Harmonie mit ihren natürlichen Instinkten entfalten. Sie können sich ihrer Flugfertigkeiten erfreuen, in großen Höhen jagen und aus freiem Willen zum Falkner zurückkehren. Naturkenner und Jäger betrachten die Beizjagd als die Jagdform, die sich aus ethischer Sicht am leichtesten verteidigen läßt. Bei der Jagd mit einem Beizvogel gibt es weder Lärm und Verunreinigung durch Blei noch angeschossene Tiere.

4. DIE ANPASSUNG VON GREIFVÖGELN AN DEN MENSCHEN, U.A. AUFZUCHT UND VOLIERENBEDINGUNGEN.

In Dänemark steht man hinsichtlich der Entwicklung internationaler Gesetzgebung ganz vorne, da hier besondere Gesetze für das Halten von Greifvögeln gelten. So müssen z.B. die Volierenbedingungen von der Polizei und der Veterinärbehörde abgenommen werden, und es existieren genaue Richtlinien über die Größe und die Form von Volieren für Greifvögel. Die guten Bedingungen führten zu einer erfolgreichen Züchtung von Greifvögeln sowohl im Inland als auch im Ausland.

5. VERMEHRUNG UND AUSSETZUNG VON GREIFVÖGELN ZUR WIEDER- HERSTELLUNG DES NATÜRLICHEN BESTANDES.

Überall auf der Welt haben Falkner durch Zucht und Aussetzung einen entscheidenden Beitrag zur Erhaltung der natürlichen Bestände geleistet. Greifvögel waren während der längsten Zeit dieses Jahrhunderts Gegenstand der Bekämpfung und sie haben vor allem unter Umweltgiften, wie z.B. DDT, zu leiden gehabt, welche besonders in den 50er und 70er Jahren zu einer erheblichen Reduzierung der Bestände führten.

6. ORIENTIERUNG UND INFORMATION ÜBER DIE BIOLOGISCHEN FAKTEN UND DEN KULTURELLEN UND HISTORISCHEN HINTER- GRUND VON GREIFVÖGELN.

Diese Aufgabe wird in Dänemark vom FALKONERGÅRDEN (Falknerhof) und vom ØRNERESERVATET (Adlerwelt) sowie darüber hinaus von Falkner überall auf der Welt wahrgenommen.

7. STÖRUNGEN UND SCHÄDENVERURSACHENDES BETRETEN DER BRUT- UND ZUGPLÄTZE WILDLIBENDER GREIFVÖGEL

Mehr Freizeit und ein gestiegenes Umweltinteresse haben dazu geführt, daß sich immer mehr Menschen in der Natur aufhalten. Dazu muß angemerkt werden, daß sich dieser Umstand zu einer der ernsthaftesten Bedrohungen für die wildlebenden und äußerst scheuen Greifvögel entwickelt hat. Auch das Registrieren und das Markieren mit Ringen stellt ein hohes Risiko für die Greifvögel und deren Nachkommen dar. Das Beoba-

chten des Vogelzuges hat sich mittlerweile zu einer beliebten Freizeitbeschäftigung entwickelt, die allerdings nicht ohne katastrophale Folgen ist. Die Vögel fühlen sich an ihren gewohnten Rast- und Nahrungsplätzen dermaßen gestört, daß viele auf ihrem langen Zug nach Norden oder Süden verenden.

8. DIE BEIZJAGD – EINFLUß AUF BEUTETIERE SOWIE EINWIRKUNGEN AUF DEN NATÜRLICHEN BESTAND VON GREIFVÖGELN.

In allen Ländern, wo die Falkenjagd erlaubt ist und ausgeübt wird, beträgt die Anzahl der Falkner nur wenige Promille im Verhältnis zur gesamten Anzahl der Jäger. Die Anzahl der erlegten Beutetiere ist dementsprechend auch nur äußerst minimal, und es lassen sich keine Beeinträchtigungen des Bestands feststellen. In England zeigten entsprechende Untersuchungen sogar, daß viele von einem Falken erlegte Rebhühner angeschossen und verkrüppelt waren. Abgerichtete Beizvögel, die in das Revier bzw. Territorium wildlebender Greifvögel eindringen, werden oft von den wildlebenden Vögeln verjagt, da sich das Verteidigen und Respektieren von Territorien sowohl bei wilden als auch bei gezähmten Greifvögeln geltend macht.

9. UMWELTGERECHTE BEIZJAGD UNTER NATÜRLICHEN VORAUSSETZUNGEN

Obwohl die Beizjagd auf eine mehrere Tausend Jahre alte Geschichte zurückblicken kann, ist die Jagd mit Falken im Augenblick aktueller als jemals zuvor. Bei dieser Jagdform vermeidet man jeglichen Lärm sowie Verunreinigungen durch Blei, Eisen oder Patronenhülsen, vor allem aber vermeidet man angeschossene Tiere, und es kommt auch nicht zu den leider immer häufiger vorkommenden Jagdunfällen, bei denen jedes Jahr Menschen durch Schußwaffen verletzt werden.

10. SOGENANNTTE FAUNAKRIMINALITÄT GEMÄß AUFFASSUNG DES DÄNISCHEN ORNITHOLOGISCHEN VEREINS (DOV).

In DOV's Kampagnen werden Falkner und Greifvogelfreunde oft als Nesträuber denunziert. Dazu führt Bürovorsteher Veit Koester von der staatlichen Forst- und Naturbehörde aus, daß das internationale Sekretariat der Washington-Konvention (CITES) eindeutig bestätigt hat, daß hierfür keine Beweise vorlägen, und er bestätigt ausdrücklich, daß dänische Greifvogelzüchter und Falkner keine Gesetze mißachtet hätten.

Fütterung des Jungen Steinadler

GREIFVÖGEL UND MENSCHEN

Betreffend die Verhandlung im FOLKETING über ein neues Jagdgesetz, Orientierung an den Umweltausschuß des Folketing.

Eine der Fragen, die im Zusammenhang mit den Verhandlungen über ein neues Jagdgesetz am meisten Aufmerksamkeit auf sich zieht, ist die über Greifvögel. Vor allem die Jagd mit Falken sowie das Halten und Abrichten dieser Vogelarten stehen im Zentrum des Interesses.

Wie erwartet, hat sich der Dänische Ornithologische Verein (DOV) vehement dagegen ausgesprochen, daß Greifvögel von Menschen gehalten werden, und man hat sich dabei von Seiten des Vereins aller bekannten und weniger feinen Propagandamethoden bedient und dabei speziell die mit Emotionen aufgeladenen Argumente über Käfigvögel und Faunakriminalität benutzt. Bezüglich der Falkenjagd, der Jagd mit Falken, stellt der DOV einen absurden Zusammenhang mit dem Hahnenkampf und dem Stierkampf her, wohlwissend, daß nur die wenigsten ausreichende Kenntnisse von der Falkenjagd haben, um diese seltsame Argumentation durchschauen zu können. Falls man sich nicht von vornherein über die Glaubwürdigkeitsprobleme gewisser führender Kräfte des Ornithologischen Vereins im klaren war, so konnte man sich jetzt davon überzeugen, denn man muß lange nach einem ähnlich unsachlichen und wenig durchdachten Vergleich suchen. Man darf wirklich hoffen, daß dieser Vergleich ein Ausdruck für die Anti-Falken-Kampagne des Vereins ist, und nicht ein Zeichen für dessen Unvermögen, die Realität richtig einzuschätzen.

Es ist vor allem den Falknern zu verdanken, daß Greifvögel unter Naturschutz gestellt wurden, daß eine breitere Bevölkerung mehr Informationen und bessere Kenntnisse über diese Arten bekommen hat und daß mehrere vom Aussterben bedrohte Bestände durch Zucht und Aussetzen von Vögeln für die Nachwelt bewahrt werden konnten.

WER BEDROHT DIE VÖGEL?

Dagegen verhält es sich anders, wenn man sich die Konsequenzen vor Augen führt, zu denen das ornithologische Interesse auch geführt hat, denn weite Mitgliedskreise des DOV's sind durch das Sammeln von Vogeleiern belastet, und es ist zu Verurteilungen von einigen führenden Mitgliedern des Vereins gekommen, bei denen man Tausende von Eiern seltener Vögel gefunden hat.

Außer dieser ornithologischen Faunakriminalität werden, wie es aus einem Bericht von Dahl Mikkelsen, DOV, hervorgeht, jedes Jahr zwischen 1300 und 1900 Greifvögel erlegt. Die Untersuchung bezieht sich jedoch ausschließlich auf die Wildhege in privaten Forsten. Dazu kommt die Jagd im übrigen Land, wodurch sich bei realistischer Schätzung die Anzahl der erlegten Vögel verdoppeln dürfte. Auf das Jahr gerechnet handelt es sich also um ca. VIERTAUSEND GETÖTETER GREIFVÖGEL IM HEUTIGEN DÄNEMARK. Dazu kommt noch, daß selbst die STAATLICHE NATUR- UND FORSTVERWALTUNG, und zwar unter offener Mißachtung der EG-Vogelschutzdirektive, eine große Anzahl Hühnerhabichte ausrottet. Es wurde mitgeteilt, daß jährlich 40-50 Exemplare ausgerottet werden, wodurch sich die Gesamtzahl der getöteten Tiere auf ca. 300 beläuft. Das Ausrotten dieser Greifvögel geschieht, um eine künstliche Population von Birkhühnern am Leben zu erhalten, die aufgrund der Zerstörung ihrer natürlichen Biotope zu verschwinden drohen. Dafür muß der Hühnerhabicht eben auch den Kopf herhalten.

In Dänemark hat man in den letzten Jahren sowohl Wanderfalken wie Seeadler, zwei völlig unter Naturschutz gestellte Arten, mit Schrot und Schußverletzungen gefunden. Ähnliches geschieht jedes Jahr in Schweden und Norwegen. In jüngster Zeit hat man in Norwegen von Seiten der Behörden die Erlaubnis erteilt, Steinadler während der Brutzeit auszurotten. Dies geschah aufgrund einer Ermächtigung durch den FYLKESMANDEN (oberster Regierungsvertreter) im Verwaltungsbezirk Sogn und Fjordane.

In Jägerkreisen wird immer öfter die Meinung vertreten, daß der Greifvogelbestand inzwischen so groß sei, daß man die Vögel wieder jagen müsse. Selbst auf Island, wo der Gerfalke, der vornehmste aller Greifvögel, lebt, möchten die Bauern diesen wieder jagen, da sie der Meinung sind, daß der Bestand zu groß geworden sei und den Bestand der Beutetiere bedrohe, u.a. nehme der Bestand an Schneehühnern ab. Verglichen mit den Tausenden von Greifvögeln, die jährlich sowohl legal wie illegal in Skandinavien geschossen werden, hauptsächlich aus Jagd- und Wildpflegeinteressen, kann es wohl kaum als seriös angesehen werden, wenn in der Presse von einzelnen lebenden, angeblich von Falknern oder Züchtern aus natürlichen Beständen entfernten Greifvögel so berichtet wird, als geschähe hier die ganz große Umweltkatastrophe.

Solche Pressekampagnen, die von der Ornithologen-Lobby gesteuert werden, dienen der Durchsetzung der Politik dieses Vereins, wobei man großzügig wissenschaftliche Fakten umgeht, auf die man sich ansonsten gern beruft.

FALSCHES IMAGE

DOV's Propaganda über sogenannte "Faunakriminalität", d.h. Übertretungen von Naturschutzbestimmungen im Jagdgesetz, dienen in erster Linie der eigenen Imagepflege, nämlich dem Zweck, in der Öffentlichkeit den Eindruck zu vermitteln, daß der Ornithologen-Verein nur das selbstlose Ziel des Vogelschutzes verfolgt. Aber die Wirklichkeit sieht ganz anders aus. Beim DOV handelt es sich um einen Interessenverband ähnlich dem anderer radikaler Bewegungen, der das Ziel verfolgt, soviel Macht und Einfluß wie möglich zur Durchsetzung seiner Ideologie und Interessen zu bekommen. Die Vögel sind nur ein Vorwand im zynischen Spiel der Politik des Vereins. Daß diese Behauptungen nicht aus der Luft gegriffen sind, zeigt sich deutlich an dem vom DOV-Vorstand vorgelegten Entwurf für ein neues Jagdgesetz. Hier sucht man die enge Zusammenarbeit mit den Jägern (dem ehemaligen Feind), und zwar allein mit der Absicht, den Falknern an den Kragen gehen zu können. Dieses Zusammengehen von ansonsten weit verschiedenen Grundhaltungen zur Natur hat ausschließlich politischen Charakter. Der Vorstand des Ornithologenverbandes will den Jägern gerne Vögel verkaufen und stimmt einer Ausweitung der Jagdzeiten für u.a. Wildgänse und Regenpfeifer zu, die hier während ihres Zugs in die anderen skandinavischen Ländern rasten. Im Gegenzug erwarten die Ornithologen von den Jägern, daß diese sie in ihrem Komplott gegen die Falkner unterstützen.

DOV's Propaganda dient auch dem Zweck, die Aufmerksamkeit von dem eigenen Vorstand abzulenken, der während einer langen Reihe von Jahren die Ausrottung seltener Vogelarten deckte. Es wurden Eier von Arten wie Wanderfalke, Wespenbussard, Schwarzspecht, Kranich und Waldwasserläufer, um nur einige aufzuzählen, gestohlen. In jüngster Zeit wurde ein bekannter dänischer Rechtsanwalt, der herausragende Posten in Dänemarks Naturschutzverein sowie im DOV innehatte, in Norwegen für das Stehlen von Eiern aus einem Seeadlerhorst verurteilt.

DAS AUSSETZEN VON GREIFVÖGELN

Es ist allgemein bekannt, daß es den Falknern zu verdanken ist, daß sich der Greifvogelbestand in der Welt wieder zu erholen beginnt, nachdem dieser lange Zeit am Rand des Aussterbens stand, u.a. als Folge intensiven Jagens und der Leidenschaft von Ornithologen für das Sammeln von Eiern seltener Vogelarten. In Schweden konnte der Bestand von Wanderfalken während der letzten Jahre um 30% erhöht werden, und in England und Deutschland hat sich der Falkenbestand in den letzten 10 Jahren verdoppelt, und zwar bei den Arten, die bei den Falknern besonders populär sind. Dies bestätigt, daß sich in den Ländern, in denen es relativ viele Falkner gibt, und in denen die Jagd mit Greifvögeln erlaubt ist, die Bestände vergrößern, u.a. wegen der von den Falknern in Angriff genommenen Aussetzungsprogrammen und Informationszentren wie z.B. dem ØRNERESERVAT (Adlerwelt). In den USA, wo von Falknern 3.400 Wanderfalken ausgesetzt wurden, ist der Bestand inzwischen so umfangreich, daß von Seiten der Wissenschaftler am Weltzentrum für Greifvögel in Boise, Idaho, die Empfehlung ausgesprochen wurde, den Wanderfalken aus der Liste der Washington-Konvention über besonders bedrohte Tierarten zu streichen.

PROVOZIERTES HORSTPLÜNDERN

Vor diesem Hintergrund erscheint es völlig absurd, daß Personen, in deren Obhut Greifvögel zum Brüten veranlaßt werden können, und dies obendrein in so großer Zahl, daß man Tausende von Exemplaren in freier Wildbahn aussetzen kann, daran interessiert sein sollten, Eier von wildlebenden Beständen zu stehlen. Daß einzelne Fälle von Nestplünderung vorkommen, was verglichen mit der Eiersammelmanie von Ornithologen nur ein geringes Problem ist, muß vor allem auf sensationell aufgemachte Presseberichte zurückgeführt werden, in denen die Rede davon ist, das sich Falkeneier und Falkenjunge für Millionenbeträge verkaufen ließen. Diese phantasievollen und jeglicher Dokumentation entbehrenden Preise werden von dem DOV mit der Absicht ins Spiel gebracht, Übergriffe auf die Natur zu provozieren.

ORNITHOLOGEN PLÜNDERN NESTER VON UNTER NATURSCHUTZ STEHENDEN VÖGELN

Andere Ornithologen pflegen eine eher lichtscheue Leidenschaft, nämlich das Plündern von Vogelnestern. Diese Tatsache dokumentiert ein Bericht in der dänischen Wochenzeitung "WEEKEND AVISEN" vom 31.8.1984 (Rolf Geckler). Darin heißt es: "Sie plündern, sie stehlen, sie töten und sie hinterlassen Dänemark ein Stück ärmer". Der Hintergrund war der, daß dänische Behörden mehrere Tausende Eier von seltenen und bedrohten Vögeln gefunden hatten. Während einer Hausdurchsuchung fand die Polizei allein bei einem Ornithologen über FÜNFUNDZWANZIGTAUSEND Eier, ein anderer Sammler hatte sich mindestens FÜNFZEHNTAUSEND Eier angeeignet. Diese beiden Beispiele kamen ans Licht der Öffentlichkeit, aber es ist zu befürchten, daß man hier nur die Spitze des Eisberges zu sehen bekam.

Das Sammeln von Eiern ist leider kein typisch dänisches Problem, auch die Ornithologische Vereinigung von Norwegen kennt solche Fälle; und in einem aktuellen Bericht von der Royal Society for The Protection of Birds (RSPB) wird hervorgehoben, daß 18% aller britischen Seeadlerhorste von Eiersammeln geplündert wurden und daß der in England selten vorkommende Rotmilan durch die Eiersammelmanie in seiner Ausbreitung eingeschränkt wird.

Die wildlebenden Vögel brauchen Ruhe während der Brutzeit. Auch in Gebieten, die während des Zuges benutzt werden, ist es wichtig, daß die Vögel Ruhe finden. Hier müssen sie nach einer anstrengenden Reise rasten, Nahrung suchen und neue Kräfte finden. Aber auch hier werden die Vögel von den sog. Hitjägern des Dänischen Ornithologischen Vereins rücksichtslos herumgescheucht. Diese merkwürdige Form von Naturzerstörung und Freizeitbeschäftigung wird, so paradox es auch klingen mag, vom staatlichen Naturausschuß und mit Mitteln aus dem Lottospiel unterstützt.

BERINGEN – EINE FREIZEITBESCHÄFTIGUNG

Es gibt unzählige andere Beispiele für das Zertrampeln von Vogelnestern, die von einigen Ornithologen aufgesucht werden, angeblich mit dem Ziel, die Vögel zu beringen. Dabei werden die Vögel auch in geschlossenen Reservaten aufgesucht. Hier folgen einige Beispiele, die typisch sind für die Mißhandlungen, die das Beringen mit sich führt:

1) Ein Mitarbeiter der Rettungsorganisation Falck aus Frederikshavn teilte mit, daß ein Exemplar des dänischen Nationalvogels, der Höckerschwan, wegen Eisablagerungen an einem um den Hals des Vogels befestigten Ring am Ertrinken war. Der Falck-Retter mußte einen risikoreichen Einsatz unternehmen, um das Leben des Tieres zu retten.

2) Untersuchungen, die von Dr. Reinhart Løhmer von der Tierärztlichen Hochschule Hannover durchgeführt wurden, resultieren in der Forderung, das Beringen von Störchen einzustellen, da die Ringe vielen Störchen das Leben kosteten. Drei von Zehn Todesfällen bei dieser Vogelart seien auf das Beringen zurückzuführen.

Daß speziell der grönländische Seeadler zu den Opfern des Beringens zählt, bestätigen Filmaufnahmen, die im Zusammenhang mit Filmaufnahmen für die Naturfilmreihe des Dänischen Fernsehens "DR-derude" gemacht wurden. Hier konnten die Seher erleben, auf welche harte und brutale Weise ein Adlerjunges in Verbindung mit dem Beringen auf den Rücken geworfen wurde. Der Weltnaturfonds (WWF Danmark) teilte mit, "daß

es nach dem Beringen mehrere Stunden dauert, ehe sich ein erwachsener Vogel von einem solchen Besuch wieder erholt hat“.

DAS AUSROTTE VON GREIFVÖGELN

Daß das Ausrotten von Greifvögeln kein zufälliges und unbedeutendes Geschehen war, belegen entsprechende Untersuchungen und Jagdstatistiken.

So wurden allein in den Jahren von 1943/44 bis 1950/51 jährlich 16.500 Greifvögeln geschossen. In dieser Periode also insgesamt 112.000 Greifvögel. Viele diese Vögel waren Zuggäste aus dem übrigen Skandinavien, die kaum dänischen Boden berührt hätten, wenn sie nicht heruntergelockt und geschossen worden wären. In Norwegen und Schweden sah es allerdings auch nicht besser aus. Speziell in Norwegen herrschte bis in unsere Tage ein großer Unwille gegenüber Greifvögeln, und zwar besonders unter Jägern und Bauern. Diese spezielle norwegische Haltung gegenüber Greifvögeln ist darauf zurückzuführen, daß die Jagd auf Greifvögel bis 1970 erlaubt war, und das der Staat weitaus stärker als in jedem anderen Land Europas die Bekämpfung von Greifvögeln unterstützte, indem er Abschußprämien für erlegte Greifvögel bezahlte. Der Seeadler, der kaum Schäden unter dem jagdbaren Wild angerichtet haben dürfte, da er sich in erster Linie von Fischen und Meeresvögeln ernährt, wurde auch bekämpft. Eine Aufstellung über die erlegten Exemplare in den verschiedenen Regierungsbezirken Norwegens hat ergeben, daß der Staat bis 1970 Prämien für 5.000 erlegte Seeadler ausgezahlt hat. Diese schon an sich erschreckend hohe Anzahl getöteter Greifvögel dürfte aber weitaus höher sein, da längst nicht alle registriert wurden. Allein durch Anschießen dürften viele Tiere verschwunden und verendet sein, wodurch sie nicht in der Statistik auftauchen, denn für das Auszahlen der Prämie mußten die abgeschnittenen Klauen der Adler abgeliefert werden.

Obwohl die Greifvögel offiziell unter Naturschutz gestellt worden sind, geht die Bekämpfung der Tiere in gewissem Umfang weiter. So erteilt die staatliche Forst- und Naturverwaltung des Umweltministeriums Genehmigungen, den Hühnerhabicht in gewissen Gebieten auszurotten, und in Norwegen erteilten die Behörden die Erlaubnis, Steinadler während der Brutzeit auszurotten, weil man von diesen annimmt, daß sie Schäden unter den Haustieren der Bauern verursachen.

GREIFVÖGEL UNTER NATURSCHUTZ

Die bedeutungsvollsten Naturschutzmaßnahmen für Greifvögel in Dänemark wurden im letzten Augenblick eingeleitet und gehen auf die Initiative von C.J. Tillisch zurück. Das Ergebnis seiner Bemühungen gipfelte in einem Erlaß des Landwirtschaftsministeriums

Die Gäste der Adlerwelt beim aufmerksamen Betrachten der Fotos

Duehøg (Accipiter gentilis)
Skovens jæger nr. 1

Goshawk
No. 1 hunter of the woods

Habicht
Der Habicht, als Jäger die Nummer eins des Waldes

Duehøg (Accipiter gentilis)
- med nedlagt fasan

Goshawk
- with dead pheasant

Habicht
- mit erlegten Fasan

vom 7.4.1954, in dem die großen Greifvögel total unter Naturschutz gestellt wurden. C.J. Tillisch sorgte auch dafür, daß die Naturschutzmaßnahmen auf effektive Weise unter den Jägern bekannt wurden, da er zusammen mit dem Jagdausschuß das Merkblatt "GREIFVÖGEL UND MENSCHEN" herausgab, das eine ausführliche Begründung für die Naturschutzmaßnahmen enthielt. Die Merkblätter wurden an die Polizeidienststellen verteilt, von wo sie in Verbindung mit der Ausstellung von Jagdscheinen an die Jäger weitergegeben wurden.

Tillisch war eine in allen Kreisen hoch respektierte Person. Ehrliche Ornithologen, Greifvogelfreunde und Falkner sind diesem Mann, der für die Sache des Naturschutzes einzigartige Resultate erzielen konnte, zu großem Dank verpflichtet.

Tillisch war nicht nur ein Freund der Greifvögel, sondern auch ein großer Bewunderer der Falkenjagd, und er bewunderte das vollendete Zusammenspiel zwischen Falknern und Greifvögeln. Sein Buch: DIE GESCHICHTE DER FALKENJAGD (Falkejagts historie) schließt mit den Zeilen: "Allein der Anblick, daß ein Falke die Hand seines Herren verläßt, sich mit größter Leichtigkeit in die Luft erhebt, mit einer Geschwindigkeit von 1-2 km pro Minute in den waagerechten Flug übergeht, um dann plötzlich auf ein Pfeifsignal, einen Zuruf oder das herumschwirrende Federspiel hin aus den Wolken herunterzuschießen und sich wieder auf die Hand seines Herrn setzt, wird stets ein herrliches Erlebnis sein".

DIE KUNST DER FALKENJAGD

Die Falknerei und die Jagd mit Greifvögeln ist besonders in Skandinavien eng mit einem reichen Kulturerbe verbunden, und deshalb ist es einleuchtend, daß die Falkner daran interessiert sind, Greifvögel zu halten und zu bewahren. Früher war es üblich, daß man die Greifvögel aus wilden Beständen nahm, heute ist dies nicht mehr notwendig. Ganz im Gegenteil gebührt den Falknern und den Züchtern von Greifvögeln die Ehre, daß der Greifvogelbestand in einigen Teilen der Welt durch das Aussetzen von Vögeln wieder etabliert werden konnte.

Seitdem der Mensch damit begann, wilde Tiere zu Haustieren zu domestizieren, hat er auch Greifvögel gehalten. Greifvögel waren für den Menschen ein ebenso wichtiger Bestandteil des Alltags wie Pferde oder Hunde. In den letzten Jahren haben die Züchter von Greifvögeln die wildlebenden Bestände, besonders in Deutschland und England, merkbar erhöht, und viele dieser Greifvögel stammen aus der dritten, vierten oder fünften Generation. Wie alle anderen Haustiere stammen auch die ersten Greifvögel von wildlebenden Arten, aber man sollte in diesem Zusammenhang beachten, daß Greifvögel vor nur 25 Jahren als Schadtiere betrachtet wurden, die es mit allen Mitteln auszurotten galt. Es wurden rüde Methoden angewandt: Aufstellen von Fallen, Auslegen von Gift und Abschießen von nistenden Vögeln. Der Staat und die Jagdorganisationen bezahlten sogar Prämien für das Abschießen und das Ausrotten von Greifvögeln. Es sind also die Nachfahren des Greifvogelbestandes, der eigentlich ausgerottet werden sollte, den die Falkner heute bei sich haben, und keine Vögel, die wildlebenden Beständen entnommen wurden, wie es die Agitatoren des Dänischen Ornithologen Vereins behaupten.

GREIFVÖGEL UND KULTUR

Greifvögel spielen eine große Rolle in unserem kulturellen Erbe. Dies gilt nicht zuletzt für den Norden, wo speziell Dänemark und Schweden reiche Zeugen aus der Vorzeit besitzen.

In einigen alten dänischen Kirchen, u.a. in der Skibby Kirche, gibt es Fresken mit Motiven von der Beizjagd. Aber auch Ausgrabungen von ehemaligen Wikingersiedlungen im nördlichen Teil der Insel Seeland zeigten, daß Greifvögel einst große Bedeutung als Jagd- und Haustiere hatten. In Schweden findet man bei Uppsala etliche Runensteinen mit Abbildungen von verschiedenen Jagdsituationen. In Norwegen wurde die Beizjagd von Snorre in der Sage von Olav dem Heiligen beschrieben. Auf Alstad auf Toten steht ein Stein von ca. 1000, auf dem ein Jäger zu Pferd mit einem Gerfalken auf der Hand abgebildet ist.

Es war König Christian V., der als Kronprinz den Falknerhof (Falknergården) auf Frederiksberg errichten ließ. Die Jagd mit Falken hat in hohem Maß unser Kulturleben

geprägt, und mehr als jede andere Jagdform oder Freiluftsportart die Gesetzgebung, die Literatur und die bildende Kunst geprägt. In Verbindung mit der Beizjagd entstand auch eine spezielle Sprache, die u.a. in mehreren Büchern beschrieben wurde. In den Dramen Shakespeares stößt man oft auf den Ausdruck "Qg", der sich auf die Beschäftigung des Falkners mit dem Falken bezieht.

FALKNER-BIOLOGEN SORGEN FÜR WISSENSCHAFTLICHE FORSCHUNG

Ein Falkner ist im eigentlichen Sinn des Wortes ein ornithologischer Experte in der Biologie von Greifvögeln, und er besitzt darüber hinaus ein breites und fundiertes Wissen über das Tierleben, vor allem über das der Beutetiere, die von den Greifvögeln gejagt werden.

Es liegt deshalb auf der Hand, daß sich die wissenschaftliche Forschung über die Biologie von Greifvögeln sowohl früher als auch heute im wesentlichen auf das Wissen der Falkner stützt.

Das Fundament der ornithologischen Forschung läßt sich auf den deutsch/römischen Kaiser Friedrich II. zurückführen, der erstmals in einem literarischen Werk eine umfassende wissenschaftliche Beschreibung über die Falkenjagd und die Biologie von Greifvögeln anfertigte: DIE KUNST DER VOGELJAGD. Das Werk, dessen Originalschrift im Vatikan aufbewahrt wird, wurde 1260 geschrieben. Kaiser Friedrich war nicht nur ein hervorragender Staatsmann und Philosoph, sondern er widmete auch einen großen Teil seines Lebens den Naturwissenschaften, vor allen den Greifvögeln, und eine seiner Lieblingsbeschäftigungen war die Jagd mit seinen Falken.

DIE FALKENJAGD – EINE DER ÄLTESTEN FREILUFT-SPORTARTEN DER WELT

In Dänemark sind wir stolz auf die Tradition, daß auch Minoritäten gewisse Rechte haben, und dies ist im Grunde das vornehmste Zeichen der Demokratie. Allein vor diesem Hintergrund sollte die Falkenjagd, wie auch alle anderen Freiluftaktivitäten, als eine rekreative und gesunde Beschäftigung angesehen werden. Die Falkenjagd ist eine der ältesten Freiluftsportarten, die wir kennen, und die uns heute wie bereits in früheren Zeiten reiche Erlebnisse und ein besseres Verständnis der Natur vermittelt. Die Beziehung, die ein Falkner zu seinem Falken hat, bietet die gleichen Freuden und die gleiche nahe Verbundenheit, wie sie Menschen zu ihren Hunden oder Pferden haben. Ein Vertrauensverhältnis zwischen Falke und Mensch kann daher wohl als Ausdruck der Liebe zur Natur und zu deren Geschöpfen aufgefaßt werden. Toleriert man die Jagd und andere Freiluftvergnügungen, wie z.B. die, daß Amateur Ornithologen die Zufluchtstätten wilder Vögel betreten, gibt es keine sachliche Begründung dafür, daß man im heutigen Dänemark nicht auch die Falknerei gestatten kann.

Greifvögel und Falkenjagd sind Teil eines Kulturmusters, einer reichen Tradition, nicht zuletzt in den nordischen Ländern. Es sind die Freunde der Greifvögel und die Züchter unter den Falknern, die für eine Reetablierung der durch Jagd und Umweltverschmutzung vom Aussterben bedrohten Bestände verantwortlich waren. Ihnen verdanken wir auch das Wissen, das wir heute über Greifvögel besitzen, und für die Falkner war das Erforschen und der Schutz von Greifvögeln immer ein Hauptanliegen. Gleiches gilt auch für die Informationsdienste, wie sie hierzulande von Greifvogelreservaten und -parks eingerichtet wurden, und durch die ein großer Teil der Bevölkerung die Freude und die Möglichkeit hatte, mit den Greifvögeln nähere Bekanntschaft zu stiften, die sonst unmöglich in freier Wildbahn erlebt werden können.

In anderen Ländern wird man es nicht verstehen können, warum man in Dänemark, das erklärtermaßen eine vorbildliche Politik im Bereich Umweltschutz führen möchte, nicht auch die natürlichste Jagdform erlauben will, und zwar in völliger Übereinstimmung mit internationalen Konventionen und der EG-Vogelschutzdirektive, in denen die große Bedeutung der Falkner für die Erhaltung der Greifvögel anerkannt wird und in denen sich für die Jagd mit Greifvögeln ausgesprochen wird.

ØRNERESERVATET (ADLERWELT), Februar 1993

Vandrefalk (*Falco peregrinus*)

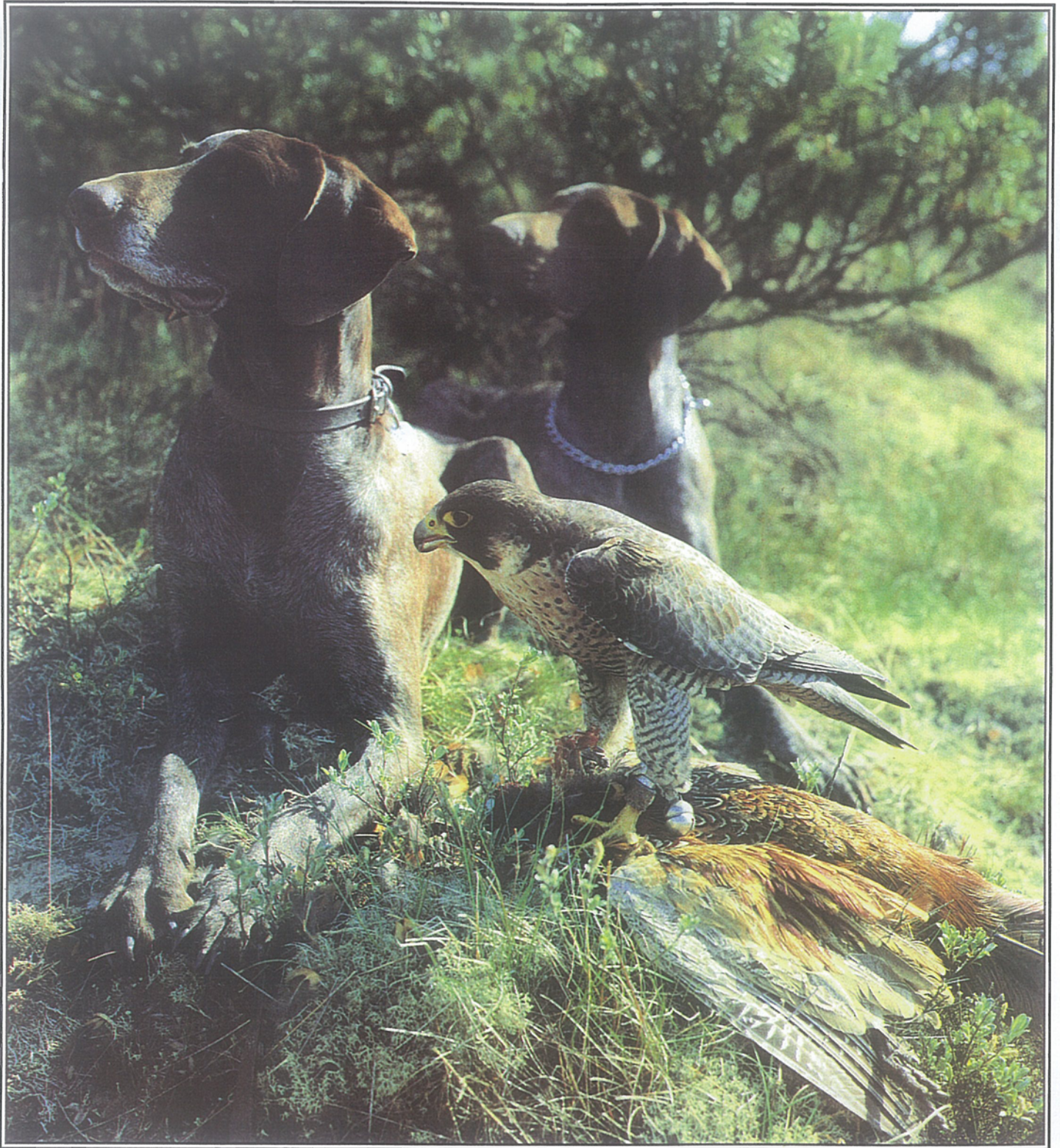
Vandrefalkehannen "Ketill" ser stolt ud over Ørnereservatets arealer, imens den har et sikkert halsgreb om sit bytte

Peregrine Falcon

The male peregrine falcon "Ketill" looks proudly out over Eagle World whilst keepijng a sure grip on its prey

Wanderfalk

Die Beute sicher im Halsgriff lässt das Wanderfalkenmännccen "Ketill" stolz den Blick über da Gebiet der Adlerwelt gleiten.

*Vandrefalk (Falco peregrinus)
Et ideelt kompagniskab mellem falk og hunde*

*Peregrine Falcon
An ideal partnership between falcon and dogs*

*Wanderfalk
Eine ideale Partnerschaft zwischen Falke und Hund*

Internationale reaktioner på det danske jagtlovsforslag

Vildtforvaltningsrådet lod hånt om verdens ekspertisen m.h.t. falkejagtspørgsmål. I forbindelse med jagtlovsrevisionen 1992/93, blev et af hovedtemaerne, om falkejagt skulle genindføres i Danmark efter et forbud på næsten 25 år.

Præsidenten for I.A.F. (The International Association for Falconry and Conservation of Birds of Prey) Christian de Coune, og den danske Falkoner og jurist, Niels Tøttrup, gjorde et stort arbejde for at få rettet en international opmærksomhed mod Danmarks usaglige forslag om at fastholde forbudet mod falkejagt, samtidig med at rovfugleholdere skulle underlægges en historisk politistatsagtig kontrolvirksomhed. For at få spørgsmål om falkejagt og hold af rovfugle belyst på en saglig og en så fuldstændig vis som muligt, foranledigede Christian de Coune og Niels Tøttrup, at en række internationale eksperter, herunder kapaciteter fra universiteter og jagtforeninger, skulle skrive til Danmark for at kaste lys over essentielle forhold vedr. falkejagt og perspektiverne ved at forbyde denne gamle og kulturrige jagtform, som er tilladt i det meste af verden.

Der kom næsten 200 breve fra ikke alene **samtliche EF-lande**, men også fra mere fjerne kroge af verden som: **Ukraine, Rusland, Indien, Dubai, Sydafrika, USA, Canada**. Også fra **næsten alle lande i Østeuropa** kom der breve. En stor del af brevene kom fra videnskabelige organisationer, som eks. **the Byelorussian State Committee of Nature Conservation, The Byelorussian Committee for the UNESCO program on Man and the Biosphere, Dubai Falcon Hospital, The Nyala Wildlife publication Trust (Sydafrika), The Raptor Center at the University of Minnesota, Washington State University, Conseil International de la Chasse et de la conservation de Gibier (Italien), The Hawk Board, UK**, m.v. I alle tilkendegivelserne lægges vægt på den tætte kontakt med naturen, det jagtetiske og sportslige i falkejagt og den gamle kultur og historie, som er forbundet med falkoneri. Brevene afspejler tillige det som danske falkonerer allerede var fremkommet med, nemlig at der ikke var nogle videnskabelige argumenter til at forbyde falkejagt og hold af rovfugle. Et flertal i Folketinget valgte at gøre falkejagten til et spørgsmål om politiske holdninger og ikke til et spørgsmål, som blev underbygget af i forvejen udførte undersøgelser.

Brevene var stilet til 3 tidligere ministre nemlig **Statsminister Poul Schlüter, Udenrigsminister Uffe Elleman Jensen og Miljøminister Per Stig Møller**. Brevene var muligvis med til at rokke ved holdningen til falkejagt, så denne var positiv i den tidligere regering. Efter regeringsskiftet i starten af 1993, fremgår det, at den netop nyudnævnte miljøminister, Svend Auken i forbindelse med et møde med nogle såkaldte "grønne" organisationer på Århus Rådhus, udtalte sig særdeles negativt om falkejagten til Århus Stiftstidende i artiklen: "Svend Auken accepterer losseplads i Lystrup". På mødet blev Svend Auken konfronteret med spørgsmål om falkejagt, og han udtalte bl.a.: "Det er et

af de steder, hvor danskerne virkelig kommer til at opleve et regerings-skifte". Ministeren må have set virkningen af hans første "vittige" bemærkning i rådhuset og fastslog derfor ligeså populært, at han ikke bryder sig om jagtformen, falkejagt.

Da jagtloven skulle udfærdiges, valgte embedsmænd og politikere at bruge Vildtforvaltningsrådet. Rådet består af interesseorganisationer som bl.a. Jægerforbundet, Skovejerne, Foreningen til dyrenes beskyttelse, Danmarks Naturfredningsforening og Dansk Ornitologisk Forening. Vildtforvaltningsrådets formand professor P. O. Olesen, havde ved en tidligere lejlighed udtalt sig realistisk og positivt vedr. falkejagt til Ritzaus Bureau, citat: "Falkejagt er en meget sober jagtform - et skuespil, hvor ikke jagtudbyttet, men jagten og samspillet mellem falkoner og fugl er det helt afgørende", (Kilde: Skive Folkeblad, den 25. november '87). Det er muligvis et af de eneste sande udsagn, for det skal siges om rådet, at der ikke er en eneste repræsentant med ekspertviden om rovfugle eller falkejagt.

Vildtforvaltningsrådet er øjensynligt blevet vildledt og manipuleret af DOFs formand Christian Hjorth. (Denne bestred i Politiken den 10. maj '93, meget kendetegnende, at Vildtforvaltningsrådets formand skulle have udtalt sig som ovenfor anført!). DOF-formanden er ikke kendt for at checke sine kilder eller bruge dem korrekt. Videnskabeligheden er helt åbenbart skubbet i baggrunden til fordel for den velkendte og til tider mere succesfulde ekstremistisk usaglighed. Christian Hjorth er nemlig ekspert i omgåelse af sagligheden og sandheden. Indflydelsen som rådgiver i Vildtforvaltningsrådet må være steget DOF-formanden Christian Hjorth til hovedet; han har gjort det til en hel sport at udtale sig i strid med kendsgerningerne. Det måtte jo ellers forventes, at en repræsentant i Vildtforvaltningsrådet ikke sådan uden videre hæver sig selv over elementære krav om sandhed, som alle andre må søge at tilstræbe. Vildtforvaltningsrådets kovending og forholdsvis nye negative holdninger til falkejagt efter Christian Hjorths store indflydelse i forbindelse med den nye jagtlov, bliver alligevel taget seriøst af både embedsmænd og politikere. Stolene i folketinget sikres naturligvis bedst ved at lytte til de magtfulde organisationer; det ville ikke have været politisk hensigtsmæssigt for de folkevalgte at lytte til rovfugleeksperterne. De er nemlig ikke repræsenteret i nogle slagkraftige organisationer, de kan bruge som springbræt for hyklerisk miljøagitation og uvederhæftige udtalelser. Man kunne alligevel godt have forventet, at Vildtforvaltningsrådet skulle have lyttet noget mere til danske rovfugle eksperter og de internationale jagteksperter, men disse "perspektiver" var der altså ikke plads til i rådet.

Vildtforvaltningsrådet har forøvrigt ved en tidligere lejlighed, i 1987, været skueplads for en grovkornet misinformation vedr. rovfuglehold og falkejagtsspørgsmål. Dengang var det fuldmægtig Birgith Sloth fra Økologisk Kontor, Skov- og Naturstyrelsen, som slog om sig med usandheder, på det møde, hvor Vildtforvaltningsrådet som en ren formsag havde inviteret hende til at fremlægge Skov- og Naturstyrelsens synspunkter som et sidste punkt, inden rådet ville have anbefalet falkejagt i Danmark. Fuldmægtigen var indkaldt som ekspertrådgiver for styrelsen. Umiddelbart inden Birgith Sloth havde misinformeret rådet om rovfugle og falkejagtsspørgsmål, var rådet yderst positiv overfor denne jagtform. Jurist og daværende formand for Dansk Falkonerselskab, Niels Tøttrup, dokumenterede i et brev af 4. april 1989 til Skov- og Naturstyrelsens daværende direktør Leo Bjørnskov, hvor usandfærdigt Økologisk Kontors fuldmægtige havde "rådgivet". Niels Tøttrup skrev bl.a. i brevet: "Jeg skal blot henvise til én udtalelse, hvori der forekommer tre usandheder - side 21 i referatet ultimo november 1987". (Vildtforvaltningsrådets referat). Leo Bjørnskov besvarede ikke Niels Tøttrups brev, men inviterede ham i stedet klogeligt ind til et timelangt møde om sagen. På den måde undgik man at skrive sig ud af usandhederne og evt. indvikle sig i nye. Samtidig fik Leo Bjørnskov dysset Niels Tøttrup ned, så denne ikke gik videre med sagen til Miljøministeren.

Jægerforbundets formand, Kristian Raunkjær, valgte at sælge falkonerjagten til fordel for et samarbejde med DOF. Formanden hævder gang på gang, at en dialog med ornitologerne er vigtig. Her har der imidlertid været tale om kujonagtige studehandler. Kristian Raunkjær blev ellers stærkt frarådet at frasælge falkejagten af sammenslutningen af

jagtorganisationer indenfor FACE (The Federation of Fieldsports association of the EEC), som ved flere lejligheder appellerede til, at de danske jægere burde betragte falkejagt som værende en miljøvenlig jagtform, der er den nemmeste at forsvare. Jægerformanden Kristian Raukjær skrev meget paradoksalt i sin leder i medlemsbladet "Jæger" nr. 8/93 om et Europæisk Vildtforvaltningsråd og en videreudvikling af det danske i det internationale samfund. Formanden lægger også vægt på organisationen FACE. Det skulle han have gjort noget før, for de støtter nemlig varmt jagtformen falkejagt. (Se deklARATION efter denne omtale).

I denne publikation gengives et lille udsnit af de mange udenlandske breve, som indløb til den danske regering i forbindelse med Jagtloven. Det er muligt, at man, også med disse internationale fagrelevante breve i mente, fremover vil debatere falkejagt på mere saglige præmisser med seriøse ornitologiske indlæg, således at jagtformen med rovfugle ikke forsvinder fra den danske kultur, hvor dens lange og interessante historie kan dateres langt tilbage i tiden. Ørnereservatet har, jagtlov eller ej, fået en umiskendelig folkelig opbakning til fortsat at oplyse om rovfugle og falkoneri. Også fra international side er man stadig mere opmærksom på Ørnereservatets vigtige formål; et forhold, som også Vildtforvaltningsrådet fremover kunne tænkes at ville erkende.

Kalkmaleri fra Skibby kirke. At falkejagten har en rig kultur og traditon bag sig, ikke mindst i Danmark, ses bl.a. af de udsmykninger som findes i vores gamle kirker. Billedet viser et kalkmaleri fra Skibby Kirke fra det 14. århundrede. - En kongelig proccession, hvor rytterne kalder deres falke tilbage til hånden. (Foto: Finn Hansen)

Ann. IV

DECLARATION

CONVINCED that all forms of fieldsports whose hunting ethics ensure respect for the principle of Wise and Sustainable Use of Renewable Resources deserve support;

CONCERNED by recent initiatives to introduce legislative or administrative measures aimed at an unjustified restriction, even a total prohibition, of falconry at national or regional level;

RECOGNIZING falconry as one of the most ecological hunting methods and one possessing a true historical and cultural value;

CONSIDERING that falconry is explicitly allowed in Article 7-4 of the 79/409 Directive on the Conservation of Wild Birds and in Article 7 of the Paris Convention of the 18th October 1950 on the Protection of Birds;

The Federation of Fieldsports Associations of the EEC (FACE), gathered for its General Assembly in Edinburgh on the 30th September 1991

DECLARES it is firmly in favour of the legal recognition of falconry in Europe;

CALLS ON all hunters and their representatives to show solidarity by supporting this hunting method.

March 23, 1992

Statsminister
Poul Schlüter
Prins Jørgensgard 11
DK-1216 København K
DENMARK

Dear Statsminister Schlüter:

On a recent visit to Germany, I learned to my great dismay, that falconry is not a legal field sport in Denmark. Furthermore, I found out that birds of prey which can not be given to one of four recognized zoos in your country must be killed because they cannot be legally possessed by private individuals.

I find such news most disconcerting and hope that ways can be found by which falconry and the possession of birds of prey for the pursuit of the sport can be recognized as a legal activity by Danish law and hunting authorities. I hope you bear with me if I make a few statements in support of falconry as a field sport.

As the oldest field sport with a tradition of several thousand years and relatively little change in the performance of falconers and their birds, the sport should be considered a national treasure. Countries with citizens who have the skills to engage in the art of training falcons or hawks for the hunt should give these individuals the same rights and considerations afforded other highly skilled people. Falconers throughout the world have been a minority who have contributed more than any other group to the understanding and importance of raptors in the scheme of nature. Falconers, above all other people, have been instrumental in the protection of these magnificent birds where their existence was threatened, and are certainly the primary group of individuals responsible for re-introduction of raptors in regions from which they have vanished. Most of these efforts were done under great personal sacrifices of time and material means.

It is well documented that falconry is neither harmful to the resource (i.e. raptors used for the sport) nor to the intended prey species, which by all logical reasoning should obviate any grounds for prohibition. Anyone who has had the privilege of witnessing the interaction of man or woman with their bird and dog in the field culminating in the flight at game can only be impressed by this exhilarating experience. There is no crippling injury, there is no sound of guns, there are no high-powered scopes, long-range rifles, or large gun shot patterns minimizing the chance of escape--in falconry there is one bird putting its strength and skill against its prey which has evolved to escape the attack. If the falcon misses, the prey is left alone by the hunter--those are the ethics of falconry.

I sincerely hope that you can give the legalization of falconry in Denmark favorable consideration.

Sincerely,

Erik H. Stauber, DVM, PhD
Professor
Head, Small Animal Clinic

**Departamento de Genética y Biotecnía
Facultad de Biología
Universidad de Sevilla**

Udenringsminister
Uffe Elleman Jensen
Asiatisk Plads 2
DK-1448 Kobenhavn K
Denmark.

Sevilla November 27th, 1991

Dear Sir:

In the way of introduction, my name is Luis Carlos Alonso, and I am Profesor of Genetics at the University of Seville, Spain. Also I am founder of some of the local conservation associations.

I am very concerned with the official law proposal on field sports made by the Vildtforvaltnings Radet. I have learned that the proposal includes the prohibition of keeping wild species of birds in captivity. Also falconry would be banned and birds still in captivity at the coming into force of the law would be either given to recognised zoos or "killed"(?).

I would like to point out that such law would not have any line of coincidence with all the EEC regulations, the Bern Convention and the CITES convention. Futhermore, its impact on conservation would be far from possitive.

I would like to give you some examples which could illustrate my point of view.

Once a species is captive bred with regularity, its status should not be considered any longer as endangered. Yet, keeping in captivity a large number of birds of any species is very expensive and not always possible for governmental programs. Thus, voluntaries capables of keeping a few birds in captivity, at their own cost, are very valuable as a conservation tool. The governmental conservations agencies rather than prosecute them, would do better if they would set the base to organize that kind of people and involve them in conservation efforts. This idea is not new, and a few of my colleges have made a great contribution to the conservation with the above philosophy. I would like to mention two remarcable examples.

The first one concerns to Dr. L.F. Baptista, Chairman of the Ornithology and Mammalogy Dept. of the Golden Gate Park, California Academy of Sciences, in San Francisco USA. This scientist has created an association for the protection of endangered species of birds endemics of different islands. One of the Dr. Baptista project concerns the Socorro Island dove. This dove was extint in the Socorro Island due to the introduction of ferret cats. Fortunately, in the middle of the 20's a few doves were harvested and distributed among dove breeders. Actually, several private breeders in Europe and USA, keep the original stock as "Socorro doves".

1

✉ Apartado 1095
Sevilla, España

☎ (95) 461 70 11

🏠 Reino Mercedes, 6
Sevilla 41012, España

**Departamento de Genética y Biotecnía
Facultad de Biología
Universidad de Sevilla**

Dr. Babtiste has been able to contact several of these breeders and involve them in an effort to restock the island. This program is looking good, and I have learned that the number of captive birds will allow the first releases very soon.

The second example concerns falconry and falcons. By 1965, the american peregrine falcon was completely absent from the eastern U.S., and in 1970 only two pair could be located in California. Over 95% the US peregrine territories were vacant. This lost was caused by DDT only in 30 years. Most people have learned about the succes of the Peregrine Fund program directed by Dr. T.F. Cade. They have released 2,300 captive bred peregrines in the last 20 years recovering the Eastern US peregrine population. I would like to mention the less known program of the Santa Cruz Predatory Bird Research Group (SCPBRG) of the University of California.

In the late 1970's, a peregrine restoration program began on the west cost of US and Dr. Brian Walton took charge of its operation in 1977. I have learned from Dr. Walton, that falconers provided some of the initial breeding stock and that the help of falconers have been crucial to the entire project. Many of them are "associates" to the program. In the 12 year program 664 young falcons have been released. Some were captive breed, at the Santa Cruz center, others came from the management of wild nests and a third origen were captive breed peregrines from "associates". In 1990, the released birds had the following origen: 33 from the Santa Cruz center, 36 from wild nests and 38 from associates.

During my recent visit to the SCPBRG program Dr. Walton told me that he is going to stop the breeding in captivity, and that from here in, he will only do management of wild nests, since the California peregrine population is almost recovered. The breeding stock from Santa Cruz will be given to associates, mostly falconers who will continue providing young birds to the program if they are needed. Dr. Walton is sure that falconers will take care of the captive population and that if he ever needs them, falconers will give him back the birds or their offspring. As he says, "after all, falconers provided him the birds to begun the project".

I do not think I have to insist any more about this argument, nor about the importance of private captive breeding. After all, there are over 25.000 wild goshawk breeding pairs in Europe, and about 10 times more through its global range. The peregrine falcon population in Europe held at least 6000 pairs and continues increasing since the prohibition of DDT. The global population might be well over 30.000 pairs with populations from the north tundra to Punta Arenas in South America. Thus, the two favorite falconry species seems to be doing very well, if we compare them with other less known birds of prey. (See the proc. of the 1981 meeting

2

✉ Apartado 1095
Sevilla, España

☎ (95) 461 70 11

🏠 Reina Mercedes, 6
Sevilla 41012, España

Departamento de Genética y Biotecnía
Facultad de Biología
Universidad de Sevilla

held in Oxford "Understanding the Goshawk", the 1988 goshawk workshop held in Birmingham and the Sacramento 1985 Conference on Peregrine Falcon Populations, their managements and recovery. Ed. by T.F. Cade, for review.).

It is very clear that both the goshawk and peregrine populations have recovered in Europe during the 1970's and the 1980's, with the exception of certain areas. Falconry has also flourished in many european countries in the same period. Thus, there is a possitive correlation between the increase of the birds of prey populations and the number of people interested in falconry. Although this correlation could be casual, it shows that the falconers and austringers have not had any detrimental effect on the wild population of birds of prey.

Most of the antifalconry arguments I have learned, relates the ilegal taking of wild birds for the use in falconry. The trends of the goshawk and the peregrine populations in Europe shows that both are doing very well despite the illegal take of eggs and youngs. This fact should not be use to condone the illegal take, but it does show that there is no biological or scientific reason to abolish falconry because of it alleged impact on the number of birds of prey.

On the other hand, falconers have contributed to the recent respect to the birds of prey and in particular to the peregrine falcon. As everyone agrees, education is the most important conservation tool, and I could mention several situations in which falconers are contributing to the general education. As an example, I would like to mention the Dr. Rodrigued de la Fuente's excellent TV documentals on several raptors. Many of the birds used were trained birds as Dr. Rodrigued de la Fuente was an excellent falconer. He weaked up the conservation movement in Spain.

Falconry is the least intrusive form of hunting there is, because it so closely mimics the natural predator-prey processes taking place in nature. As Dr. T.F. Cade says, falconry is really a specialized form of bird-watching more than it is a form of hunting.

In the US, a five year re-evaluation of the practice of falconry and raptor propagation has take place as a consequence of the joint US-Canadian undercover investigation of the ilegal alleged activities among american Falconers. In the preamble of the final publication, revised Federal regulations (USFR, Vol 54.n 177, pp 38142-38154, 14 Sep 1989), the government made the following public statment.

"Many commenters expressed concern that the Service's motivation for proposing changes in the falconry permit regulations was based upon a philosophical opposition to the practice of falconry. In response to these concerns, the Service wishes to go on record as supporting falconry as a legitimate and lawful use of the migratory bird resource to the extent it does not adversely affet that resource. Falconry is an ancient sport dating back thousands of years. It has been ther Service experience that

3

✉ Apartado 1095
Sevilla, España

☎ (95) 461 70 11

🏠 Reina Mercedes, 6
Sevilla 41012, España

**Departamento de Genética y Biotecnia
Facultad de Biología
Universidad de Sevilla**

the overwhelming majority of falconers have a deep and abiding love for the migratory bird resource. Further the Service feels that falconry, raptor propagation and migratory bird rehabilitation often serve as vital tools for public education about the need for conservation of raptors and other migratory birds in North America".

I would like you to go on records in Denmark, before banning falconry in your country.

I have tried to make a rational case for the falconry based on biological considerations. I believe that the function of any government is to provide for the widest possible scope for a pluralistic society, in which the reasonable and legitimate aspirations of one interest group are not unfairly subjected by others. I realize that there are strong anti-hunting, anti-petkeeping and animal rights groups in Denmark, just as there are in many other countries. I believe that to the extent such groups make reasonable, fair and factually based demands on falconers, all interest can benefit and continue to coexist. Falconers are the natural allies of conservationists. Ancient falconry books are among the jewels of the ornithology, and recent advances in managements and captive breeding of bird of prey are among the greatest contribution to conservation made by falconers.

For the above mentioned reasons, I would like you to consider to include in the proposal for fieldsport law the following changes:

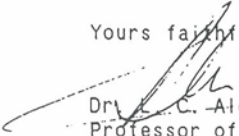
- To include provisions for legalising falconry.
- To include provisions for legalising private captive breeding of wild animals, along with the CITES convention.
- To include provisions for the legitimate taking of wild species under special permits. i.e. harvestable surplus.

I am not so naive to think that only this letter will make you to change the proposal. Yet, as a public officer I would like you to consider that if the draft law is approved as it is, a group of law-abiding citizens, the falconers, would be unfairly subjected to a law based on arbitrariness and not on biological considerations. This would be the result of giving up to the pressure of hysterical groups.

A government that resigns to such demands, is driving the country to a dictatorial system worse than the recently fallen Communist regimes.

I would like to thank you for your time. I shall be looking forward to hear from you.

Yours faithfully

Dr. C. Alonso
Professor of Genetics

4

✉ Apartado 1095
Sevilla, España

☎ (95) 461 70 11

🏠 Reina Mercedes, 6
Sevilla 41012, España

GEORGE MIKSCH SUTTON
AVIAN RESEARCH CENTER, INC.

P.O. Box 2007
Bartlesville, OK. 74005-2007

Phone 918-336-7778

February 12, 1992

Miljominister
Per Stig Moller
Slotsholmsgade 12
DK-1216 KobenhavnK
Denmark

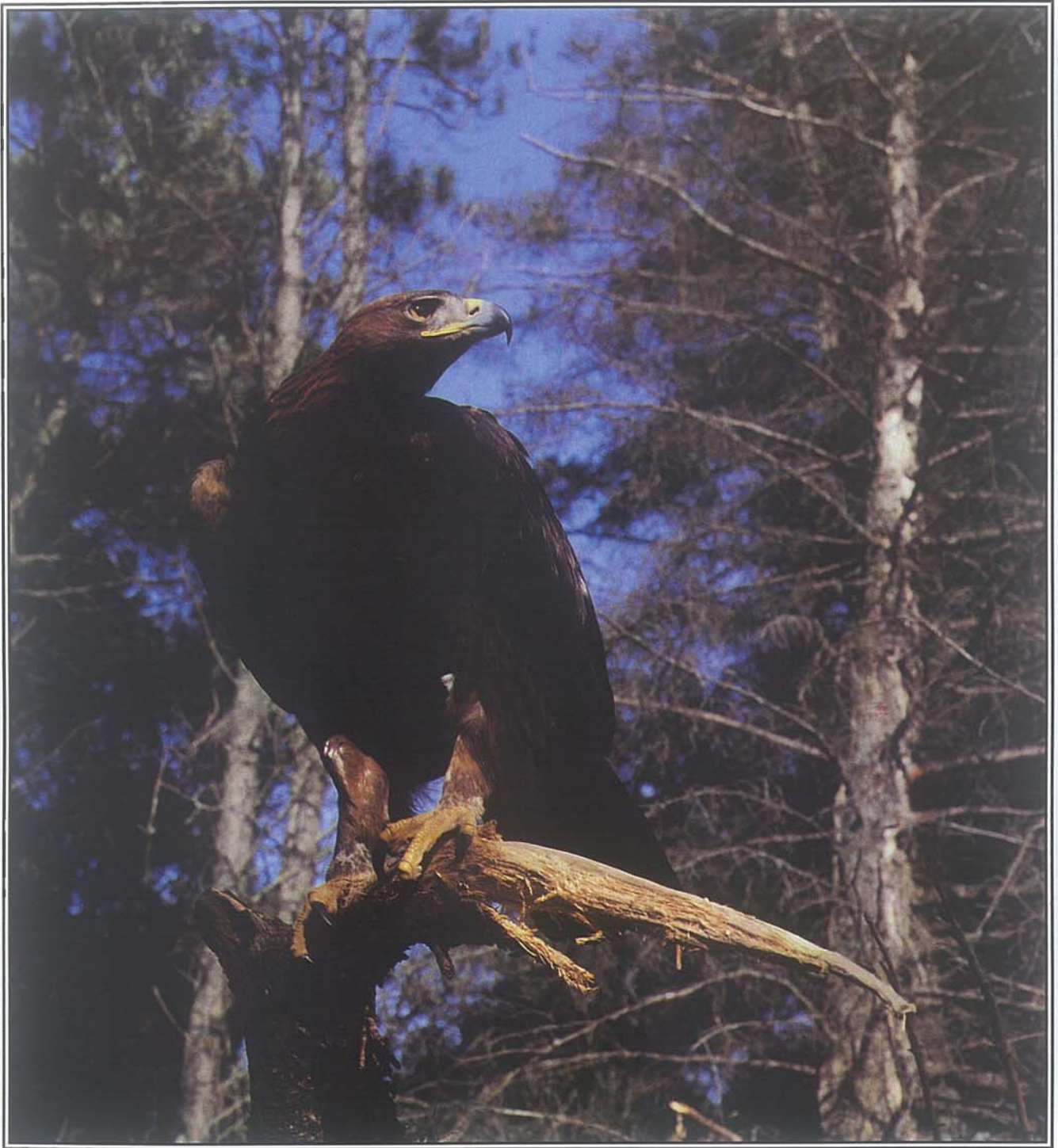
Dear Mr. Moller:

I am writing with regard to the issue of falconry currently before you. As an American citizen, it would certainly be presumptuous for me to make any suggestions to you regarding laws and regulations in Denmark. As the executive director of an avian research center who has worked with endangered species of birds of prey not only in the United States but around the world (including Greenland where I studied peregrines and collaborated with Finn Salomonsen) over a 30 year period, I am hoping I might be allowed to present a couple of ideas for your interest which have been discussed in this country.

Emotional concern over falconry has been expressed in the past by uninformed parties here in the U.S. Because of this concern, the United States Fish and Wildlife Service has conducted two different, large-scale, biological impact studies on the subject. On both occasions, in spite of political opposition, the unbiased conclusions were without question that the practice of falconry has a negligible impact on both the birds of prey (and their populations) used in falconry and on the game birds which were hunted through falconry. The ultimate result was, in fact, approval for lengthening of hunting seasons for falconers in part to allow avoidance of their birds being shot during the gun season.

Many uninformed observers believe falconry is cruel and akin to cock fighting. The fact is that as Aldo Leopold, America's premiere ecological conservationist, once stated, "Falconry is the most natural form of hunting and relationship between man and beast that can be imagined." The beauty of course is the bond between man/woman and bird, the awe-inspiring speed of the flight maneuvers, and the entire natural experience. This occurs whether or not the raptor ever captures any prey (unlike gun hunting).

Falconry is really a specialized form of bird watching as Tom Cade has stated in his book Falcons of the World. You are really witnessing a very natural act that occurs millions of times daily,

Kongeørn (Aquila chrysaetos)
- på udkig efter bytte

Golden Eagle
- on the look out for prey

Steinadler
- nach Beute spähend

Havørn (Haliaeetus albicilla)

Falkoner Edith Wenzel - et højdepunkt i flyvetræningen med "Nøkke" i de store hedearealer ved Ørnereservatet

White-tailed Sea Eagle

Falconer, Edith Wenzel - a highlight in flight training with "Nøkke" on the heathland near Eagle World

Seeadler

Die Falkerin Edith Wenzel - ein Höhepunkt beim Flugtraining mit "Nøkke" in den witrämigen Heidegebieten rund um die Adlerwelt

worldover in the wild. What could be more positive in life than to allow a citizen to form a close bond with, and appreciate, indeed almost worship, such a beautiful creature? A great many raptors live considerably longer in captivity under the care of a falconer than in the wild state.

Many of those individuals opposed to falconry have dogs or cats, wear leather shoes, carry leather handbags, and eat beef or lamb. Certainly, it must be realized that the origins of all these resources began with "wild" animals. A large number of (at least 34 species) birds of prey can be legally considered domestic, having been bred for at least two generations in captivity, and captive breeding is now a major source of birds for falconry in countries throughout the world.

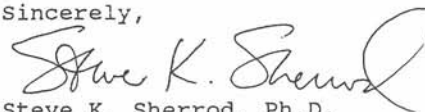
Falconers, in fact, are some of the most avid conservationists for birds of prey who can be found. They have been responsible for not only saving a variety of species of birds of prey from extinction worldwide, but have also raised the funds and organized the programs to do so. It is their passion for these birds that has fueled such conservation efforts.

It would seem that when the weight of decisions concerning the issue of falconry falls squarely on the shoulders of the "decision makers," final analysis must be based on biological fact and not on emotion. The fact is that falconry has a negligible impact on everything but the falconer; and on him/her the impact is overwhelmingly positive. As humans we have evolved with these creatures, and it would seem completely natural to continue that association.

I do hope you will forgive me for being so bold as to write to you about this matter, and please, for doing so, do not consider me another "ugly American." I have many Danish friends from my field work in Greenland, and I think there is little difference between a good Dane and a good Yankee.

Thank you for considering these points.

Sincerely,

Steve K. Sherrod, Ph.D.
Executive Director

The Hawk Board

SECRETARY: MRS E. CHICK

"MOONRAKERS" ALLINGTON SALISBURY WILTSHIRE SP4 0BX TEL: 0980 610594

Udenrigsminister
Uffe Elleman Jensen
Asiatisk Plads 2
DK-1448 Kobenhavn K
Denmark

*copies also sent to
Miljøminister - Per Seig Møller
& Statsminister - Paul Schlüter*

12 February, 1992

Dear Sir,

We are worried that the proposals by the Vildforvaltnings Radet to regulate fieldsports in Denmark would not permit falconry or the keeping of birds of prey.

As the body representing all raptor keepers and falconers within the U.K. we are justifiably concerned that both activities appear to have been misrepresented in Denmark, and feel that the proposals do not reflect the current position within Europe.

Wild birds of prey in Denmark are naturally limited by available habitat and current agricultural and forestry practice. Contrary to much misinformed opinion, falconers nowadays bring no pressure to bear on wild populations as we are largely self-sufficient. The advances made in captive-breeding have been dramatic in the last decade and we feel that the proposals do not take account of this, and are largely based on out of date figures and assumptions.

Denmark is a major exporter of legally captive-bred raptors, both commercially and for conservation purposes (assisting the peregrine programme in Sweden). This is internationally recognised and proposals to curtail domestic breeding have absolutely no moral or scientific justification. Placing such birds in zoos would not assist individual breeding programmes which require the energies and expertise of those currently running such projects. We know from past experience that this would be an unjustifiable waste of internationally valuable genetic material, as would the suggestion that surplus birds could be destroyed. Both of these measures would be against the interests of genuine conservation.

Falconry is the most natural of field sports. As it has a minority following, due to the dedication and discipline required, it has often found itself to be misrepresented by others who are ignorant of the true facts.

Flyvetræning med vandrefalk i Tannisbugt. Stranden giver optimale udfoldelsesmuligheder

Flight training with peregrine falcon in Tannisbugt. The beach offers the best conditions for displaying its abilities

Flugtraining mit dem Wanderfalken in der Tannisbugt. Der Strand bietet optimale Entfaltungsmöglichkeiten

Jagtfalk (Falco Rusticulus)
-har sat sig til ro efter endt måltid

Gyrfalcon
- rest at the end of the day

Gerfalke
- hat sich nach Ablauf des Tages und nach abschluss der Mahlzeit zur Ruhe niedergelassen

12th February 1992

Individual falconers catch a very small percentage of quarry compared to that killed by a shooting person, and leave nothing wounded. Only the weaker specimens tend to be caught, a form of natural selection, and falconry does not cause pollution by noise, lead shot, etc.. The above points lead to the conclusion that falconry is in line with modern trends and is arguably the most ecologically sound fieldsport.

Conversely we hear that for some years a number of wild Goshawks have been trapped and killed in Denmark under government licence to appease shooting interests. To argue that falconry currently affects wild raptor populations (which it does not) whilst supporting such slaughter does not equate. Couldn't such birds be made available to Danish falconers? This would ensure their survival and they would catch a fraction of the quarry they would normally have taken in the wild; or are there certain jealous interests within the shooting lobby who are antipathetic to birds of prey both in the wild and in the hands of falconers? We believe that this may be the case, as occasionally happens in the U.K., where some shooting people regard any quarry taken in the course of legitimate falconry to be a specimen 'lost' to the 'sport of shooting'.

We sincerely hope that you are neither influenced by such a selfish approach, nor misled by rabid protectionists who are arguing against falconry on misleading and questionable data.

More importantly, we urge you to give falconry and raptor-keeping the recognised legal status which exists elsewhere in the rest of Europe. As in the U.K., Danish falconers would surely willingly co-operate with government authorities to administer a fair and equitable system of licencing or control to ensure there may be no question of falconry adversely affecting wild bird of prey populations. Such a system has been operating for ten years in the U.K. under the jurisdiction of the Department of the Environment.

Should you wish for first hand information, we extend an invitation to yourself or any appointed delegates to witness falconry and raptor-keeping as it is practised and administered in the U.K. You would then be in a position to judge it on its true merits, without prejudice.

Yours faithfully,

A. M. Jones
Chairman - Hawk Board

Landesjagdverband Bayern e.V.

im Deutschen Jagdschutz-Verband e. V.

BJV-Landesjagdschule

BJV-Landesjagdschule Bildungszentrum Amerdingen, 8861 Amerdingen

Statsminister
Poul Schlüter
Prins Jorgensgard 11
DK-1216 Kobenhavn K
Denmark

Rückantwort erbeten an:

- Landesjagdverband Bayern
Implerstr. 25, 8000 München 70
Tel. (089) 77 80 31, Telefax: (089) 7 25 09 27
- BJV-Landesjagdschule
Bildungszentrum Amerdingen
8861 Amerdingen
Tel. (09008) 15 55, (0161) 2 72 22 34
Telefax (07327) 54 19

Az.:
(bei Antwort bitte angeben!)

Tag:

11. 03. 1992

Betr.: Verbot der Falknerei in Dänemark

Sehr geehrter Herr Minister,

ich habe Kenntnis davon erhalten, daß in Dänemark die Falknerei - Jagd mit den Falken, verboten werden soll. Ich bin der Meinung, daß Ihr Land damit einen Schritt in die falsche Richtung geht. Die Falknerei ist eine alt überlieferte historische Jagdart mit besonderem kulturellen Wert. Durch die Falknerei werden Wildbestände in keiner Form nennenswert genutzt. Es besteht daher, nach meiner Auffassung keine Notwendigkeit aus Schutzgründen für Beuttiere ein Verbot der Falknerei auszusprechen.

Ich bin ferner der Meinung, daß ein Verbot der Falknerei einer Verarmung unserer gesamten jagdlichen Tätigkeit entspricht. Der Minderheit, die die Falknerei/Beizjagd ausübt sollte man ihre Tätigkeit belassen. Ich würde es als Intoleranz Ihres Landes gegenüber einer Minderheit ansehen, wenn dieses Kulturgut "Falknerei" in Ihrem Lande verlorengehen würde.

Es würde mich freuen, wenn Sie mich über die Weiterentwicklung der Dinge informieren würden.

Mit vorzüglicher Hochachtung

Siegfried Seibt
Revieroberjäger (DJV)
Schulleiter der BJV-Landesjagdschule

Bank: Sparkasse Amerdingen (BLZ 722 500 00), Konto-Nr. 170 381

Österreichischer Falknerbund

ZENTRALVERBAND FÜR FALKNEREI, GREIFVOGELSCHUTZ UND GREIFVOGELKUNDE IN ÖSTERREICH
der

Internationalen Arbeitsgemeinschaft für Falknerei und Greifvogelschutz
vertreten im

Internationalen Jagdtrat zur Erhaltung des Wildes (CIC, Paris)

Vizepräsident: Heinz Pils, Saaßstraße 81, A 4421 Aschach/Steyr, AUSTRIA

Sehr geehrter Herr Minister!

1967 wurde in Dänemark die Falknerei verboten. Da in Ihrem, wie auch in den übrigen skandinavischen Ländern die Beizjagd auf eine jahrhundertalte Tradition zurückblicken kann, dürfte eine falsche Beurteilung dieser Jagdart zu ihrem Verbot geführt haben. Damit ging Ihrem Lande ein wertvolles Kulturgut verloren.

Die Beizjagd ist keineswegs eine Hetzjagd, sondern entspricht dem artgerechten Verhalten der Greifvögel in der Natur, bei dem das Wild seine natürlichen Chancen voll nutzen kann. Falkner leisten durch ihren Einsatz für den Greifvogelschutz einen erheblichen Beitrag zur Erhaltung der wildlebenden Greifvögel. Die Population der Greifvögel wird durch den geringen Bedarf der Falkner an Beizvögeln nicht belastet.

Aus den angeführten Gründen ersuchen wir Sie, die Novellierung des dänischen Jagdgesetzes zum Anlaß zu nehmen, um das Verbot der Falknerei in Dänemark aufzuheben. Damit erweisen Sie der hohen Kultur und der großen Vergangenheit Ihres Landes unschätzbare Dienste.

Wir erwarten, daß auch die dänische Jägerschaft für eine Aufhebung des Verbotes der Falknerei in Dänemark eintritt, nachdem sich der Zusammenschluß der Jagdschutzverbände in der EG am 30. September 1991 in seiner in Edinburg abgehaltenen Generalversammlung förmlich für eine gesetzliche Anerkennung der Falkenjagd in Europa ausgesprochen hat.

Mit vorzüglicher Hochachtung zeichnen

für den Österreichischen Falknerbund

Heinz Pils
Vizepräsident

L J M Hans Reisetbauer
Präsident

Beilagen: 1 Erklärung der FACE

Deutscher Falkenorden

Bund für Falkneri,
Greifvogelschutz und
Greifvogelkunde e. V.
dem DJV angeschlossen,
gem. § 29 BNatSchG
vom BELF anerkannt

D. F. O. · Nr. 7 · 2816 Otersen

Herrn
Udenrigsminister
Uffe Elleman Jensen
Asiatisk Plads 2
DK-1448 Kobenhavn K
Denmark

Eckart Schormair
1. Vorsitzender
Telefon (04238) 311
Nr. 7
2816 Otersen

Otersen, 25. Jan. 1992

Sehr geehrter Herr Minister,

der DFO besteht seit 1923. Es verbinden uns zu allen Falknervereinigungen und Beizjägern der Welt enge und freundschaftliche Beziehungen, auch zu den Falknern in Dänemark.

Mit großer Bestürzung müssen wir nun von unseren Freunden hören, daß im Rahmen einer anstehenden Gesetzesänderung ein Verbot der Beizjagd in Dänemark weiter aufrecht erhalten werden soll. Als Vorsitzender des DFO bedaure ich diese Maßnahme; wir hatten gehofft, daß Dänemark die Möglichkeit nutzt, um sich der allgemeinen Situation in Europa anzupassen. In fast allen Ländern Europas wird die Beizjagd intensiv betrieben; es ist deshalb betrüblich, daß in einem Land, welches eine große Tradition in Demokratie und Schutz von Minderheiten pflegt, unseren Falknerfreunden dieses Recht vorenthalten wird.

Ich möchte Ihnen einige Fakten schildern, um Ihnen einen Einblick in die großartigen Möglichkeiten, welche die Falknerei bietet, zu eben. Die Falknerei ist die einzige Jagdart, die von alters her nur natürliche Gegebenheiten benutzt, um Beute zu erlangen. Man wirft den Falknern häufig vor, daß sie Vögel der Natur entnehmen und somit zum Rückgang seltener Greifvögel beigetragen haben. Das Gegenteil ist der Fall. In Mitteleuropa werden fast alle für die Beizjagd bestimmten Falken in der Gefangenschaft gezüchtet. Die Zucht ist inzwischen so erfolgreich, daß eine beachtliche Zahl dieser Vögel der Natur übergeben werden konnte. Es wurden z. B. in Deutschland in den letzten 15 Jahren über 1.200 Wanderfalken gezüchtet, von denen über 500 in die Natur entlassen wurden. Dies war ein hilfreicher Beitrag für die Wiedererstarkung der Wanderfalkenpopulation in der Bundesrepublik.

Ich finde es bedauerlich, daß den dänischen Falknern die Möglichkeit genommen wird, in so konstruktiver Weise an richtungsweisendem Naturschutz mitzuwirken. Im Namen der deutschen Falkner bitte ich Sie darum, Ihren Einfluß dahingehend geltend zu machen, daß unsere dänischen Freunde dieselben Rechte und Möglichkeiten eingeräumt bekommen, wie sie in den allermeisten europäischen Ländern für die Beizjäger verbrieft sind. - Mit einem Dank für Ihre Mühe verbleibe ich

mit freundlichem Gruß

Banken: Postgiro Dortmund 331 81-462 (BLZ 440 100 46) · Deutsche Bank Hamburg 41/18915 (BLZ 200 700 00)

CIRCOLO DEI FALCONIERI D'ITALIA
PER LO STUDIO E LA PROTEZIONE DEI RAPACI

FONDATO NEL 1955

A founder Member of
International Association
for Falconry and
Conservation of Birds of Prey ("IAF")

Secretary
Dr. Umberto Caproni di Taliedo
member of CIC
Conseil International de la Chasse

Milan, January 8, 1992

Statsminister
Poul Schlütter
Prins Jørgensgard 11
DK - 1216 København K
Denmark

Subject: Support for falconry in Denmark.

Dear Sirs,

the Italian Falconer's Club was founded in 1955 and is characterised by the presence of members involved in conservation programs devoted to birds of prey and submitted to a rigid code and to secure a scrupulous observation of the law.

All countries where falconry is permitted have realised that our sport has no impact on wild raptor populations and can actually help the cause of threatened raptors by bringing these birds amongst humans for education and to garner support for their problems.

We love wild hawks as much as tame ones, and we work from the position "the resource is more important than the activity". The responsibility we have shown toward the resource is unequalled by other user groups. We helped change raptors from "vermin" to appreciated creatures, put back endangered species, protected habitat, provided public information. The list of activities is endless.

We do hope that, in the close future, falconry will be a legal sport also in Denmark.

Best regards.

- Dr. Umberto Caproni di Taliedo -
Secretary of Italian Falconry Club

Dr. Umberto Caproni di Taliedo
Via Durini 24
20122 MILANO - ITALY

АКАДЕМІЯ НАВУК
БЕЛАРУСКАЙ ССР
БЕЛАРУСКАЕ АДДЗЯЛЕННЕ
УСЕСАЮЗНАГА АРНІТАЛАГІЧНАГА
ТАВАРЫСТВА

АКАДЕМИЯ НАУК
БЕЛОРУССКОЙ ССР
БЕЛОРУССКОЕ ОТДЕЛЕНИЕ
ВСЕСОЮЗНОГО ОРНИТОЛОГИЧЕСКОГО
ОБЩЕСТВА

220733, г. Минск, ГСП,
ул. Академическая, 27,
Институт зоологии АН БССР

"06" December _____ 1989г.
№ _____

Byelorussian Academy of Science
Byelorussian Department of
USSR Ornithologic Society
220733 Belarus, Minsk, GSP,
Akademicheskaja, 27
Institute of Zoology

Udenringsminister
Uffe Elleman Jensen
Asiatisk Plads 2
DK-I448 København K

Dear Sir,

We are sorry to learn that there are a matter of prohibition of falconry in Denmark.

We think that falconry is connected very much with preservation of birds of prey. Falconers are defenders of birds as a rule. We know that population of Peregrine Falcon in Germany was being regenerated by efforts of falconers.

Have you serious reasons for prohibition of falconry?

May be regulating laws would be enough.

Yours most sincerely,

Tatyana E. Pavljushchik
Academic Secretary

Академия наук БССР
ИНСТИТУТ ЗООЛОГИИ

BSSR Academy of Science
Institute of Zoology
220733 Belarus, Minsk
Scoriny, 27

От №
На от

09 December 1991

Udenringsminister
Uffe Elleman Jensen
Asiatisk Plads 2
DK-I448 København K

Dear Sir,

Regretfully we learned that Danish authorities intending to ban falconry. Such serious judgement needs serious reasons.

We consider that preservation of raptors is the most important task of course than conservation of falconry. Without raptors falconry is impossible.

Falconry is a very old traditional kind of hunting in Europe. It is a very natural method. Later revival of falconry'll be done harder than to ban it now.

It is necessary to look for compromises. Falconry would to have place in modern world.

Best wishes,

Dr. Michail M. Pikulik
Deputy director

г. Дзержинск 4510—3000

БССР
ВІЦЕБСКІ САВЕТ
БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА
ПАЛЯЎНІЧЫХ І РЫБАЛОВАЎ

210015, г. Віцебск, вул. Леніна, 26/2.
Тэлефон 5-95-65.

Ал 20 November 1991 № _____

На № _____ ад _____

БССР
ВИТЕБСКИЙ ОБЛАСТНОЙ СОВЕТ
БЕЛОРУССКОГО ОБЩЕСТВА
ОХОТНИКОВ И РЫБОЛОВОВ

210015, г. Витебск, ул. Ленина, 26/2.
Телефон 5-95-65.

Byelorussian Hunting &
Fishing Society
Vitebsk Region Council
230015 Belarus, Vitebsk
Lenin Street 26/2

Miljominister
Per Stig Moller
Slotsholmsgade 12
DK-1216 Kobenhavn K

Dear Sir,

We surprised when to learn about prohibition of falconry in Denmark. That need serious reason.

Falconry is the oldest kind of hunting from existing ones on territory of the former USSR. But it is young in Belarus yet.

Many people know birds of prey only as harmful. Falconry is a good propaganda in favour of raptors for these people. Falconers are defenders of wild raptors. We support them and work together in our region.

We consider that falconry needs only good regulating laws, but not in prohibition.

Yours sincerely,

Vladimir Ivanovsky
Vice-president

Bøger og film af Frank Wenzel

Musvågereden i skoven
Gyldendal 2. oplag 1967

Musvågen
Munksgård 1958

Eventyrfuglen (hvepsevågen)
Munksgård 1961

Hvad højen fortalte
Gyldendal 1965

Nordiske rovfugle
(biologisk orientering)
Gyldendal 1970

In support of the fauna
Frank Wenzel 1975

Rovfugle i Europa
Frank Wenzel 1978

Jagtfalken på regeringsplan
Frank Wenzel 1978

Ørnereservat
Rovfugleportrætter
Ørnereservatet 1985

Ørnens verden
Ørnereservatet 1988

Rovfuglene og mennesket
Frank Wenzel,
Ørnereservatet 1993

FILM

Hvepsevågen
10 min., farve 1961,
Producent: Frank Wenzel Film
Tilrettelægning: Jørgen Roos,
Minerva Film

Musvågen
10 min., farve
Producent, kamera og klipning:
Frank Wenzel

Gøgen
10. min., farve, 1965

Hvad højen fortalte
19 min., farve,
Producent: Frank Wenzel
for Statens Filmcentral

Moskusoksen
10 min., farve, Frank Wenzel
for Statens Filmcentral 1967

Grævlingen
4 min., farve, Frank Wenzel
for Statens Filmcentral 1970

Ved bræens rand
10 min., farve, for Statens
Filmcentral 1969
Producent og manuskript:
Frank Wenzel

De vilde svaner
10 min., farve Frank Wenzel
for Statens Filmcentral

Falkoneren og den vilde falk
15 min., farve, 1968.
Med støtte fra Kortfilmrådet

Havørnen
9 min., farve, Frank Wenzel
for Statens Filmcentral 1971

Krageungerne
farve, Frank Wenzel
for Statens Filmcentral 1969

Forfatteren Knud Holst

OM DEN NYE JAGTLOV OG ØRNERESERVATET

(Vendsyssel Tidende 10. april 1993)

Men nu skal disse "stolte fugle" være frie! Og folk, der har avlet nye bestande frem i trygge og beskyttende omgivelser, inden de allesammen uddøde, skal straffes. For hvad?

Jo-jo, for "indespærring af vilde fugle". Det er der jo overhovedet ikke tale om. Tværtimod er det en påskønnelsesværdig indsats, disse idealistiske mennesker har gjort, da ingen andre - heller ikke staten - gad gøre det. De skulle snarere belønnes, også af Naturfredningsfonden. For artsbevarelse! Og artspleje. Endda for egen regning.

I øvrigt er der ikke tale om "vilde fugle". De er ikke brutalt indfanget i forgårs og sat i lænker, mens de skriger efter frihed. De er avlede - og får den frihed, de overhovedet kan få. Og vil have. De er i meget gode hænder. Ikke morderhænder, som de måske ville være udenfor.

Det er et sygt forslag. Det er undergravende for al forståelse og for god dyrepleje og praktiske (og entusiastiske) menneskers forsøg på at holde liv i noget storslået, som vi ellers ikke ville have omkring os.

Det famøse forslag er ikke kun menneskefjendsk. Det er dyrefjendsk.

ØRNERESERVATET

Tuen . DK-9881 Bindslev

Telefon +45 98 93 20 31

Telefax: +45 98 93 20 11

Ganymedes med Jupiters ørn (1817) Thorvaldsens museum, København (Foto: Ole Woldbye)

Ganymedes with Jupiter's Eagle (1817) Thorvaldsens Museum, Copenhagen

Ganymed mit dem Adler des Jupiter (1817) Thorvaldsens Museum, Kopenhagen

I græsk mytologi er Ganymedes en trojansk prins, der bliver bortført af Zeus' ørn til Olympen for at blive gudernes mundskænk

In Greek mythology Ganymedes is a Trojan prince who was kidnapped by Zeus's eagle to Olympia to become a cupbearer for the gods

Nach griechischem Mythos ist Ganymed ein trojanischer Prinz, der von dem Adler des Zeus in den Olymp entführt wurde, um den Göttern als Mundschenk zu dienen